

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΤΡΑΝΤΑΣ - ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΙΑ ΔΙΑΜΑΝΤΗ

ΜΕΤΑ

Τα δικαιώματα των Αποφυλακισμένων

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ
ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΑΝΤΕΓΚΛΗΜΑΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

ΑΘΗΝΑ
2025

ΓΙΩΡΓΟΣ ΤΡΑΝΤΑΣ
ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΙΑ ΔΙΑΜΑΝΤΗ

ΜΕΤΑ

-ΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΩΝ ΑΠΟΦΥΛΑΚΙΣΜΕΝΩΝ-

ΜΕΤΑ

Τα δικαιώματα των Αποφυλακισμένων

1η έκδοση – 2025

ISBN: 978-618-83697-4-0

Συνεργάστηκαν:

-Γιώργος Τράντας, Τριανταφυλλιά Διαμαντή, συγγραφείς.

-Αχιλλέας Βαϊόπουλος, Σύμβουλο Σταδιοδρομίας και συνεργάτη στη συγγραφή της πρώτης έκδοσης,

-Μαρία Γρηγοριάδου, στέλεχος της ΔΥΠΑ Λάρισας, για τις πληροφορίες που παρείχε στο κεφάλαιο των επιδομάτων,

- Σοφία Κιόρογλου, φιλόλογο, για τη φιλολογική επιμέλεια,

-Σωτήρης Λαϊνός, ψυχολόγο και αναπληρωτή επιστημονικό υπεύθυνο των Προγραμμάτων Προαγωγής Αυτοβοήθειας για τις πληροφορίες που έδωσε σχετικά με τις δομές απεξάρτησης.

-Anatoli V., μέλος του Καλλιτεχνικού Εργαστηρίου της «Διεξόδου» που ζωγράφισε τις εικόνες των Ενοτήτων.

- Νικολέττα Βάσιου, γραφίστρια που επιμελήθηκε την έκδοση.

-Κωνσταντίνα Τζουνάρα, τεχνικές παρατηρήσεις-επιμέλεια, Ιδιαίτερο Γραφείο Γενικού Γραμματέα Αντεγκληματικής Πολιτικής.

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ
ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΑΝΤΕΓΚΛΗΜΑΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Π. Κανελλοπούλου 4, Αθήνα, Τ.Κ. 10177, Αθήνα
Τ.: 2106988240 - 241
Ε.: gram.ggap@citizen-protection.gov.gr
www.sofron.gov.gr

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ

Ανδρέα Παπανδρέου 37, Μαρούσι, Τ.Κ. 151 80
www.minedu.gov.gr

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΙ.....	σελ. 9
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	σελ. 13
Θεμελιώδη ανθρώπινα δικαιώματα	σελ. 14
Παράγοντες επανένταξης	σελ. 15
Απασχόληση	σελ. 16
Διασύνδεση Υπηρεσιών και Ολοκληρωμένη Υποστήριξη	σελ. 17
ΜΕΤΑ: διάρθρωση και σκοπός	σελ.18

ΜΕΡΟΣ 1° ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΠΑΡΑΜΟΝΗΣ

σελ. 21

1.1 ΧΟΡΗΓΗΣΗ ΑΣΥΛΟΥ	σελ. 23
1.1.1 Η διαδικασία	σελ. 23
1.1.2 Δικαίωμα αίτησης	σελ. 25
1.1.3 Πού μπορεί να υποβληθεί η αίτηση	σελ. 26
1.1.4 Δικαιώματα και υποχρεώσεις	σελ. 28
1.1.5 Άδειες διαμονής λόγω συμφώνου συμβίωσης	σελ. 29

1.2 ΑΝΑΝΕΩΣΗ ΕΓΓΡΑΦΩΝ ΠΑΡΑΜΟΝΗΣ	σελ. 30
1.2.2 Ανανέωση άδειας παραμονής	σελ. 30
1.2.3 Ανανέωση κάρτας ασύλου	σελ. 31

1.3.ΧΟΡΗΓΗΣΗ ΚΑΡΤΑΣ ΕΥΡΩΠΑΙΟΥ ΠΟΛΙΤΗ

σελ. 31

1.4 ΔΙΑΓΡΑΦΗ ΑΠΟ ΤΟΝ ΚΑΤΑΛΟΓΟΑΝΕΠΙΘΥΜΗΤΩΝ ΑΛΛΟΔΑΠΩΝ	σελ. 33
1.4.1 Τι είναι ο Εθνικός Κατάλογος Ανεπιθύμητων Αλλοδαπών	σελ. 33
1.4.2 Κριτήρια εγγραφής αλλοδαπού στον Εθνικό Κατάλογο Ανεπιθύμητων Αλλοδαπών	σελ. 33
1.4.3 Αρμόδια όργανα για την εγγραφή αλλοδαπού στον Εθνικό Κατάλογο Ανεπιθύμητων Αλλοδαπών..	σελ. 34
1.4.4 Χρονική διάρκεια καταχωρήσεων στον Εθνικό Κατάλογο Ανεπιθύμητων Αλλοδαπών	σελ. 34
1.4.5 Αυτοδίκαιη παύση της εγγραφής στον Εθνικό Κατάλογο Ανεπιθύμητων Αλλοδαπών	σελ. 35
1.4.6 Διαγραφή από τον Εθνικό Κατάλογο Ανεπιθύμητων Αλλοδαπών	σελ. 38

1.5 ΑΔΕΙΑ ΔΙΑΜΟΝΗΣ ΓΙΑ ΕΞΑΙΡΕΤΙΚΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ

σελ. 38

ΜΕΡΟΣ 2° ΕΠΙΔΟΜΑΤΑ

σελ. 41

2.1 ΠΑΡΟΧΗ ΕΙΔΙΚΟΥ ΒΟΗΘΗΜΑΤΟΣ ΕΥΑΛΩΤΩΝ ΟΜΑΔΩΝ	σελ. 43
2.1.1 Προϋποθέσεις	σελ. 43
2.1.2 Διαδικασία Υποβολής Αίτησης Παραλαβή Απόφασης	σελ.

2.2 ΠΑΡΟΧΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΔΟΜΑΤΩΝ	σελ. 50
2.2.1 Ελάχιστο Εγγυημένο Εισόδημα (Ε.Ε.Ε.)	σελ. 50
2.2.2 Επίδομα Στέγασης	σελ. 73
2.2.3 Επίδομα τέκνου (Α21)	σελ. 74

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ (συνέχεια)

ΜΕΡΟΣ 3° ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ σελ. 77

3.1 ΕΡΓΑΣΙΑ ΣΕ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ σελ. 80

3.1.1 Εργασία σε επιχειρήσεις Υγειονομικού ενδιαφέροντος σελ. 83

3.1.2 Εργασία σε επιχειρήσεις στην Ευρωπαϊκή Ένωση σελ. 86

3.1.3 Επιδότηση θέσεων εργασίας (ΔΥΠΑ) σελ. 90

3.1.4 Επιδότηση απασχόλησης συγγενούς κρατούμενου/ης σελ. 92

3.2. ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ σελ. 94

3.2.1 Ίδρυση ατομικής επιχείρησης σελ. 94

3.2.2 «Κοινωνικές Συνεταιριστικές Επιχειρήσεις» σελ. 94

3.2.3 Επιδότηση ίδρυσης επιχείρησης σελ. 101

3.2.4 Επαναλειτουργία επιχείρησης σελ. 103

3.3 ΥΠΟΣΤΗΡΙΖΟΜΕΝΗ ΕΡΓΑΣΙΑ ΣΕ ΑΠΟΦΥΛΑΚΙΣΜΕΝΟΥΣ σελ. 103

ΜΕΡΟΣ 4° ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΣΦΑΛΙΣΗ -ΣΥΝΤΑΞΙΟΔΟΤΗΣΗ σελ. 107

4.1 ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΔΟΣΗ ΑΡΙΘΜΟΥ ΜΗΤΡΩΟΥ ΕΦΚΑ σελ. 110

4.2 ΧΟΡΗΓΗΣΗ ΙΑΤΡΟΦΑΡΜΑΚΕΥΤΙΚΗΣ ΠΕΡΙΘΑΛΨΗΣ σελ. 112

4.3 ΧΟΡΗΓΗΣΗ ΣΥΝΤΑΞΗΣ ΣΕ ΠΟΛΙΤΗ ΕΚΤΟΣ Ε.Ε. σελ. 114

4.4 ΧΟΡΗΓΗΣΗ ΣΥΝΤΑΞΗΣ ΛΟΓΩ ΑΝΑΠΗΡΙΑΣ σελ. 115

ΜΕΡΟΣ 5° ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ-ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΑ σελ. 117

5.1. ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ σελ. 120

5.1.1 Υποβολή Φορολογικής δήλωσης σελ. 120

5.1.2 Καταβολή φόρων σελ. 121

5.1.3 Απόδοση ΑΦΜ Και κλειδάριθμου σελ. 121

5.2 ΑΠΑΡΑΙΤΗΤΑ ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΑ ΓΙΑ ΕΚΔΟΣΗ Α.Μ.Κ.Α σελ. 123

5.3 ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΑ ΓΙΑ ΑΝΟΙΓΜΑ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΥ σελ. 124

ΣΥΝΟΨΙΖΟΝΤΑΣ σελ. 125

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ σελ. 127

ΔΟΜΕΣ ΜΕΡΙΜΝΑΣ - ΘΕΜΑΤΑ ΜΕΡΙΜΝΑΣ ΓΙΑ ΑΠΟΦΥΛΑΚΙΣΜΕΝΟΥΣ σελ. 127

Συλλογικές Οργανώσεις Μ.Κ.Ο σελ. 127

Θρησκευτικές Οργανώσεις σελ. 131

Στέγαση σελ. 132

Τροφή Ένδυση σελ. 133

Φροντίδα Υγείας σελ. 134

ΑΝΟΙΧΤΗ ΤΗΛΕΦΩΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΗ ΓΙΑ ΨΥΧΟΛΟΓΙΚΗ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ σελ. 136

ΚΕΝΤΡΑ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗΣ ΕΞΑΡΤΗΣΕΩΝ σελ. 136

ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ.....σελ. 138

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΑΝΑΦΟΡΕΣ.....σελ. 149

**Αφιερώνεται σε όλους όσους
έχουν το θάρρος να ξεκινήσουν ξανά.**

Χαιρετισμός Γενικού Γραμματέα Αντεγκληματικής Πολιτικής

Η επανένταξη των αποφυλακισθέντων αποτελεί θεμελιώδη πυλώνα μιας κοινωνίας που σέβεται τα ανθρώπινα δικαιώματα και στηρίζει έμπρακτα τη δεύτερη ευκαιρία. Η Πολιτεία έχει χρέος να διασφαλίζει ότι κάθε πολίτης, με την ολοκλήρωση της ποινής του, επιστρέφει στην κοινωνία με ίσες δυνατότητες πρόσβασης σε ευκαιρίες και πλήρη κατοχύρωση των δικαιωμάτων του.

Το παρόν βιβλίο φιλοδοξεί να αποτελέσει έναν οδηγό ενημέρωσης και ενδυνάμωσης. Στόχος του είναι να προσφέρει στους αποφυλακισθέντες τα απαραίτητα εφόδια για να γνωρίζουν τα δικαιώματά τους, να αξιοποιούν τις διαθέσιμες δομές και να χαράξουν μια νέα πορεία με υπευθυνότητα και αξιοπρέπεια.

Η επανένταξη δεν είναι ατομική μόνο υπόθεση· είναι κοινωνική διαδικασία. Απαιτεί συνεργασία πολιτείας, θεσμών και κοινωνίας των πολιτών. Με αυτό το έργο, η Υπηρεσία μας επιθυμεί να σταθεί αρωγός στην ενίσχυση της εμπιστοσύνης, της ασφάλειας και της ελπίδας για ένα καλύτερο αύριο.

Καλωσορίζω, λοιπόν, όλους τους συμπολίτες μας που επιστρέφουν στη ζωή εκτός φυλακής, με την ευχή το βιβλίο αυτό να αποτελέσει χρήσιμο εργαλείο, πηγή πληροφόρησης και στήριγμα στο νέο τους ξεκίνημα.

Αρίστος Περρής

Γενικός Γραμματέας Αντεγκληματικής Πολιτικής

Χαιρετισμός Συγγραφών

Η επιστροφή στην ελευθερία σηματοδοτεί την αρχή ενός νέου κεφαλαίου ζωής. Είναι μια διαδρομή που, παρότι γεμάτη προκλήσεις, κρύβει μέσα της πολύτιμες ευκαιρίες για ένα νέο ξεκίνημα. Αναγνωρίζεται ότι η μετάβαση από το περιβάλλον της φυλακής στην κοινότητα μπορεί να φαντάζει σαν την ανάβαση σε ένα βουνό από δυσκολίες - από το κοινωνικό στίγμα και την αναζήτηση εργασίας, μέχρι την επανασύνδεση με την κοινωνία.

Αυτός ο οδηγός δημιουργήθηκε για να είναι χρήσιμος σε κάθε βήμα αυτής της πορείας. Προσφέρει μια λεπτομερή χαρτογράφηση των δικαιωμάτων των αποφυλακισμένων, των διαθέσιμων υπηρεσιών και των ευκαιριών που μπορούν να αξιοποιηθούν για μια επιτυχημένη επανένταξη. Παρότι τα τελευταία χρόνια έχουν γίνει σημαντικά βήματα στη δημιουργία δομών κοινωνικής επανένταξης, υπάρχει ακόμη δρόμος να διανυθεί. Στόχος μας είναι να βοηθηθεί κάθε ενδιαφερόμενος, ώστε να αξιοποιήσει στο έπακρο τις διαθέσιμες υπηρεσίες και τις υποστηρικτικές δομές.

Στη δεύτερη αναθεωρημένη και εμπλουτισμένη έκδοση (η πρώτη, ηλεκτρονική, ήταν το 2020), έχουν ενσωματωθεί όλες οι πρόσφατες νομοθετικές αλλαγές και οι νέες υπηρεσίες και δομές που έχουν αναπτυχθεί. Ωστόσο, καθώς το νομικό πλαίσιο συνεχώς εξελίσσεται, προτρέπουμε να επιβεβαιώνονται οι πληροφορίες από τους αρμόδιους φορείς, πριν από κάθε σημαντική απόφαση.

Κάθε άνθρωπος έχει τη δική του μοναδική ιστορία και τις δικές του ανάγκες. Σε αυτή την έκδοση, δίνουμε έμφαση στην παροχή πληροφοριών που θα βοηθήσουν τους αποφυλακισμένους να σχεδιάσουν την προσωπική τους διαδρομή προς την επανένταξη, είτε αυτή αφορά την εύρεση στέγης, είτε την επαγγελματική αποκατάσταση, την πρόσβαση σε υπηρεσίες υγείας ή την ψυχοκοινωνική υποστήριξη.

Η επανένταξη είναι ένα ταξίδι που απαιτεί θάρρος, υπομονή και επιμονή. Μέσα από τις σελίδες αυτού του οδηγού, θέλουμε να μεταδώσουμε ένα ξεκάθαρο μήνυμα: οι αποφυλακισμένοι δεν είναι μόνοι σε αυτή την προσπάθεια. Με τα κατάλληλα εργαλεία και την απαραίτητη υποστήριξη, κάθε νέο ξεκίνημα μπορεί να οδηγήσει σε μια θετική και δημιουργική πορεία ζωής.

Η επανένταξη είναι ένα ταξίδι που απαιτεί θάρρος, υπομονή και επιμονή. Μέσα από τις σελίδες αυτού του οδηγού, θέλουμε να μεταδώσουμε ένα ξεκάθαρο μήνυμα: οι αποφυλακισμένοι δεν είναι μόνοι σε αυτή την προσπάθεια. Με τα κατάλληλα εργαλεία και την απαραίτητη υποστήριξη, κάθε νέο ξεκίνημα μπορεί να οδηγήσει σε μια θετική και δημιουργική πορεία ζωής.

Θέλουμε να εκφράσουμε ευχαριστήρια λόγια αναγνώρισης και εκτίμησης για τους ανθρώπους, οι οποίοι μας βοήθησαν να δημιουργήσουμε έναν οδηγό, που όχι μόνο είναι πλήρης και εμπεριστατωμένος, αλλά και πρακτικός και χρήσιμος για τους αναγνώστες του. Από τη δέσμευση για συνεργασία, την έγκριση των κειμένων ως την τελική διόρθωση και επιμέλεια, κάθε ένας από αυτούς προσέφερε τις μοναδικές του γνώσεις και δεξιότητες.

ΟΙ ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η επιτυχής επανένταξη των αποφυλακισμένων συνδέεται άμεσα με την πρόσβασή τους σε βασικά δικαιώματα και υπηρεσίες (Αλεξιάδης, 2021). Από την έρευνα διαπιστώνεται μια δυναμική σχέση μεταξύ της απασχόλησης, της έλλειψης υποτροφής και της ευημερίας τους, έτσι ώστε οι παράγοντες αυτοί να είναι αλληλένδετοι και η βελτίωση του ενός να επηρεάζει θετικά τους άλλους (Burns et al., 2021).

Ωστόσο, η πολυπλοκότητα των διοικητικών διαδικασιών και η έλλειψη συστηματικής πληροφόρησης συχνά δημιουργούν σημαντικά εμπόδια στην ομαλή μετάβαση στην ελεύθερη ζωή. Αυτό προκύπτει και από τη συχνότητα υποτροφής. Αν και υπάρχει ελάχιστη έρευνα σχετικά με τις εμπειρίες που έχουν όσοι επιστρέφουν στη φυλακή μετά από αποτυχημένη προσπάθεια επανένταξης, η καταγραφή τους θα ήταν χρήσιμη για την εξεύρεση παρεμβάσεων και προγραμμάτων που είναι αναγκαία για την κοινωνική επανένταξή τους (Jackl, 2021).

Οι ερευνητές έχουν γενικά διαπιστώσει ότι οι πρώην έγκλειστοι κατά την αποφυλάκισή τους καλούνται να διαχειριστούν σοβαρά ζητήματα, όπως ψυχολογικό τραύμα, μακροχρόνιες προκλήσεις για την ψυχική υγεία και στιγματισμό (Shlosberg et.al., 2020). Παράλληλα, η εγχώρια έρευνα διαπιστώνει ότι τα εμπόδια που προκύπτουν στην ένταξη, από τις νομικές εμπλοκές, την ανεργία και συναφή κοινωνικά προβλήματα, είναι ανυπέρβλητα χωρίς την οργανωμένη υποστήριξη των δημόσιων φορέων και των δέσμευση προς την κατεύθυνση της αποκατάστασης των πρώην καταδίκων στην πλήρη ιδιότητα του πολίτη (Fytrakis, 2011). Επίσης, διαπιστώθηκε ότι το άγχος των πρώην κρατουμένων είναι πολύ μεγαλύτερο μετά την αποφυλάκιση από αυτό που βίωσαν στη φυλακή, καθώς η πίεση για την κάλυψη των δαπανών στέγασης και άλλων εξόδων διαβίωσης και το άγχος της αναπροσαρμογής είναι πολύ (Grieb et.al., 2014; Western et.al., 2015).

Είναι αξιοσημείωτο πως, ενώ σε πολλές δυτικές χώρες υπάρχει ποικιλία προγραμμάτων που επικεντρώνονται στην προώθηση μιας ομαλής εμπειρίας επανένταξης των αποφυλακισμένων (δοκιμασία υπό επιτήρηση ή αναστολή, που ονομάζεται επίσης κοινοτική εποπτεία, και/ή συμμετοχή σε προγράμματα επανένταξης με βάση την κοινότητα, τα οποία τείνουν να επικεντρώνονται στις επαγγελματικές δεξιότητες και την απασχόληση - "Reentry Programs", 2018), στη χώρα μας δεν υπάρχει καμία ουσιαστική πρόβλεψη. Ενώ παρέχονται χρήσιμες υπηρεσίες από εθελοντικές οργανώσεις που δραστηριοποιούνται στον τομέα, δεν υπάρχει υπηρεσία επιτήρησης με θεσμοθετημένη υποχρέωση να προσφέρει οποιοσδήποτε υπηρεσίες στους παραβάτες και τις οικογένειές τους, ούτε να τους επιβλέπει μετά την αποφυλάκιση ή να προσφέρει υπηρεσίες μεταφροντίδας σε πρώην κρατούμενους (Mavris et al., 2015).

Μια άλλη παράμετρος που αξίζει να μελετηθεί και επηρεάζει την επανένταξη είναι το λεγόμενο «κοινωνικό κεφάλαιο». Πρόκειται για μια πολύπλευρη έννοια που υποδηλώνει ότι η εμπλοκή και η συμμετοχή σε κοινωνικά δίκτυα και ομάδες μπορεί να έχει θετικές συνέπειες για το άτομο και την κοινότητα καθώς μπορεί να διευκολύνει την πρόσβαση σε πόρους (Ehlen, Van der Klink, & Boshuizen 2014).

Θεμελιώδη Ανθρώπινα Δικαιώματα

Τα ανθρώπινα δικαιώματα των αποφυλακισμένων περιλαμβάνουν διάφορες πτυχές, συμπεριλαμβανομένης της πρόσβασης σε υγειονομική περίθαλψη, στέγαση και υποστήριξη αποκατάστασης. Αυτά τα δικαιώματα είναι ζωτικής σημασίας για την επιτυχή επανένταξη στην κοινωνία και τη μείωση της υποτροπής (Weisman, 2004; Westervelt & Cook, 2010).

Η συνέχεια στην παροχή ιατρικής φροντίδας είναι ιδιαίτερα ανεπαρκής κατά τη διάρκεια μεταβατικών περιόδων υψηλού κινδύνου για τους παραβάτες, όπως η μετάβαση από τη φυλακή στην κοινότητα (Vail et. al, 2017). Η πρωτοβάθμια φροντίδα υγείας αποτελεί απαραίτητη υποστήριξη για τους αποφυλακισμένους και είναι το πρώτο βήμα για την πρόσβαση σε πιο εξειδικευμένες υπηρεσίες υγειονομικής περίθαλψης – όπως προγράμματα κατάχρησης ουσιών και θεραπεία ψυχικής υγείας (Kinner et al., 2015).

Ιδιαίτερα, η ασταθής στέγαση αποτελεί μείζον ζήτημα για πολλούς αποφυλακισμένους. Η ικανότητα ασφαλούς στέγασης συνδέεται με την ανεξαρτησία, τη συναισθηματική σταθερότητα και την ικανότητα διαχωρισμού από ανθυγιεινές σχέσεις (Naser & La Vigne, 2006). Αρκετοί αναγκάζονται να παραμένουν σε τοξικές ή ανθυγιεινές οικογενειακές και άλλες σχέσεις λόγω της στέγασης ή/και της έλλειψης οικονομικής ανεξαρτησίας (Western et al., 2015).

Επίσης, η εκπαίδευση και η επαγγελματική κατάρτιση είναι σημαντικές για τους αποφυλακισμένους για την επίτευξη απασχόλησης (Ogbonnaya- Ogburu et al., 2019), οπότε η παρουσία συμβούλου εκπαίδευσης στις περιφερειακές διευθύνσεις για ευάλωτες κοινωνικά ομάδες θεωρείται αναγκαία.

Ενώ η εστίαση στα δικαιώματα των απελευθερωμένων κρατουμένων είναι ουσιαστικής σημασίας, είναι επίσης σημαντικό να ληφθούν υπόψη οι ευρύτερες κοινωνικές επιπτώσεις, όπως η ανάγκη συστημικών μεταρρυθμίσεων στην ποινική δικαιοσύνη και τις πολιτικές δημόσιας υγείας, για να διασφαλιστεί ότι τα δικαιώματα αυτά προστατεύονται αποτελεσματικά (Fytrakis, 2011).

Παράγοντες επανένταξης

Η κοινωνική επανένταξη των πρώην κρατουμένων είναι μια πολύπλευρη διαδικασία που επηρεάζεται από διάφορους παράγοντες, συμπεριλαμβανομένων της οικογενειακής υποστήριξης, των αντιλήψεων της κοινότητας και των εκπαιδευτικών ευκαιριών. Η επιτυχής επανένταξη είναι ζωτικής σημασίας για τη μείωση της υποτροπής και την προώθηση της κοινωνικής αρμονίας. Ορισμένες από τις βασικές πτυχές που συμβάλλουν στην αποτελεσματική επανένταξη είναι:

- Η οικογενειακή υποστήριξη

Η οικογενειακή ενσωμάτωση παίζει καθοριστικό ρόλο στη διαδικασία επανένταξης, με μελέτες να δείχνουν μια ισχυρή θετική συσχέτιση μεταξύ της οικογενειακής υποστήριξης και της επιτυχούς προσαρμογής στην κοινωνία (Anjum et al., 2024). Οι πρώην κρατούμενοι που λαμβάνουν κατανόηση και βοήθεια από τις οικογένειές τους είναι πιο πιθανό να επανενταχθούν επιτυχώς, ενώ εκείνοι που απορρίπτονται από τις οικογένειές τους αντιμετωπίζουν σημαντικές προκλήσεις (Jaika, 2023).

- **Οι κοινοτικές αντιλήψεις**

Οι κοινωνικοπολιτισμικές αντιλήψεις των μελών της κοινότητας μπορούν να εμποδίσουν τις προσπάθειες επανένταξης των αποφυλακισμένων. Οι αρνητικές συμπεριφορές από την κοινότητα συχνά οδηγούν στον στιγματισμό, καθιστώντας δύσκολη την εύρεση εργασίας και κοινωνικής αποδοχής (Jaika, 2023). Η κατανόηση και η αντιμετώπιση αυτών των αντιλήψεων είναι απαραίτητη για τη δημιουργία ενός υποστηρικτικού περιβάλλοντος για επανένταξη.

- **Τα εκπαιδευτικά και εργασιακά προγράμματα**

Η εκπαίδευση και η επαγγελματική κατάρτιση στα συστήματα φυλακών είναι ζωτικής σημασίας για τον εξοπλισμό των κρατουμένων με δεξιότητες που είναι απαραίτητες για την απασχόληση μετά την απελευθέρωση (Ailton et al., 2024). Η αποτελεσματική εφαρμογή αυτών των προγραμμάτων μπορεί να αυξήσει σημαντικά τις πιθανότητες επιτυχούς επανένταξης προωθώντας την ένταξη και τη διαβίωση με αξιοπρέπεια (Ailton et al., 2024).

Απασχόληση

Η επανένταξη και ο μετασχηματισμός είναι συχνά, όπως προαναφέρθηκε, δύσκολο έργο που επηρεάζεται από μια σειρά περίπλοκων ζητημάτων και παραγόντων. Η απασχόληση είναι ένας από τους ισχυρότερους προστατευτικούς παράγοντες κατά της υποτροπής και της αποτυχίας μετά την αποφυλάκιση (Varghese & Cummings, 2013). Ειδικότερα, υπάρχουν χαμηλότερα ποσοστά υποτροπής μεταξύ των πρώην καταδίκων που τους έχει προσφερθεί μια υψηλής ποιότητας, σταθερή, μακροχρόνια θέση εργασίας σε σύντομο χρονικό διάστημα μετά την αποφυλάκιση (Bucklen & Zajac, 2006). Επιπλέον, η απασχόληση συμβάλλει στην αύξηση της αυτοεκτίμησης των πρώην καταδίκων, παρέχει αίσθηση ταυτότητας και προσφέρει έναν σταθερό τρόπο ζωής. Ωστόσο, η απόκτηση ποιοτικής απασχόλησης είναι ένα από τα μεγαλύτερα εμπόδια που αντιμετωπίζουν οι πρώην κατάδικοι (Varghese & Cummings, 2013).

Η βιβλιογραφία δείχνει ότι τα ζητήματα σταδιοδρομίας των πρώην κατάδικων εμπίπτουν σε τέσσερις κύριους τομείς: έλλειψη δεξιοτήτων, περιορισμένες ευκαιρίες απασχόλησης, αρνητική στάση από την πλευρά των ενδιαφερομένων και έλλειψη κινήτρων για την αναζήτηση και την απόκτηση νόμιμης σταδιοδρομίας (Brown, Lent, & Knoll, 2013; Shivry et al., 2007).

Ο Shivy (2007) υποστήριξε ότι η επαγγελματική κατάρτιση που λαμβάνουν οι κρατούμενοι στη φυλακή δεν είναι ωφέλιμη επειδή δεν σχετίζεται με θέσεις μετά τη φυλάκιση. Στη φυλακή, οι ευκαιρίες απασχόλησης είναι συνήθως εντάσεως εργασίας και τείνουν να επικεντρώνονται στη συντήρηση του ιδρύματος και στη διατήρηση των κρατουμένων σε διαρκή απασχόληση, παρά στην παροχή χρήσιμης και εφαρμόσιμης εργασιακής εμπειρίας μετά την αποφυλάκιση.

Λόγω της περιορισμένης εκπαίδευσης, κατάρτισης, εμπειρίας και δεξιοτήτων οι πρώην παραβάτες συχνά παρουσιάζουν έλλειψη αυτοεκτίμησης σε ικανότητες, αυτοαποτελεσματικότητας, κινήτρων και χαμηλών προσδοκιών για τα αποτελέσματα, τα οποία μειώνουν την απασχολησιμότητά τους (Chen & Shields. 2020).

Ένα ιδιαίτερα σοβαρό εμπόδιο στην απασχόληση των αποφυλακισμένων στην Ελλάδα είναι η διασύνδεση του ποινικού μητρώου με την εύρεση εργασίας. Το νομοθετικό πλαίσιο εξαιρεί τους αποφυλακισμένους από αρκετές δημόσιες θέσεις (ένστολοι, διδακτικό προσωπικό κ.α.), θέσεις του ιδιωτικού τομέα (οδηγός ταξί, ναύτης, λογιστής, επισιτιστικά επαγγέλματα κ.α.) καθώς και την αποκατάσταση σε θέση απασχόλησης πριν τη φυλάκιση (Μπλίτσα & Μιχαλοπούλου, 2018).

Διασύνδεση Υπηρεσιών και Ολοκληρωμένη Υποστήριξη

Ενώ οι προαναφερθέντες παράγοντες είναι ζωτικής σημασίας για την επιτυχή επανένταξη, είναι επίσης σημαντικό να αναγνωριστεί ότι συστημικά ζητήματα, όπως οι ανεπαρκείς υπηρεσίες υποστήριξης και το κοινωνικό στίγμα, μπορούν να εμποδίσουν τη διαδικασία. Η αντιμετώπιση αυτών των προκλήσεων απαιτεί μια ολοκληρωμένη προσέγγιση που περιλαμβάνει συνεργασία μεταξύ των οικογενειών, των κοινοτήτων και των σωφρονιστικών ιδρυμάτων. Ένα από τα σημαντικότερα εμπόδια στην αποτελεσματική επανένταξη είναι ο κατακερματισμός των υπηρεσιών υποστήριξης.

Σύμφωνα με πρόσφατη έρευνα, το 68% των αποφυλακισμένων αναφέρει δυσκολίες στη συνεργασία μεταξύ διαφορετικών υπηρεσιών και φορέων (Δημητρίου & Αλεξίου, 2023).

Η έλλειψη συντονισμού μεταξύ των υπηρεσιών υγείας, απασχόλησης και κοινωνικής πρόνοιας συχνά οδηγεί σε επικάλυψη προσπαθειών ή/και σε κενά στην παροχή υπηρεσιών. Οι Chen και Harris (2024) υπογραμμίζουν ότι η δημιουργία ενός κεντρικού συστήματος συντονισμού θα μπορούσε να βελτιώσει την αποτελεσματικότητα των υπηρεσιών κατά 40%.

Ακόμη, η δημιουργία ενιαίων σημείων εξυπηρέτησης (one stop shops) και η ψηφιοποίησή τους αποτελούν καινοτόμες πρακτικές που έχουν δείξει θετικά αποτελέσματα σε διεθνές επίπεδο. Τα τελευταία χρόνια, η διεθνής έρευνα έχει αναδείξει τη σημασία μιας ολιστικής προσέγγισης στην υποστήριξη των αποφυλακισμένων. Οι Anderson και Thompson (2023) υπογραμμίζουν ότι η επιτυχής επανένταξη εξαρτάται από την ταυτόχρονη κάλυψη πολλαπλών αναγκών, συμπεριλαμβανομένης της ψυχικής υγείας, της επαγγελματικής κατάρτισης και της κοινωνικής δικτύωσης. Ορισμένες από τις προτάσεις για τη βελτίωση της διασύνδεσης είναι η ανάπτυξη ενός κεντρικού συστήματος συντονισμού και παρακολούθησης των υπηρεσιών επανένταξης, η καθιέρωση τακτικών συναντήσεων δικτύωσης μεταξύ των φορέων παροχής υπηρεσιών, η δημιουργία ψηφιακής πλατφόρμας για την παρακολούθηση της προόδου και του συντονισμού των παρεμβάσεων, η εφαρμογή πρωτοκόλλων συνεργασίας μεταξύ των υπηρεσιών με σαφείς ρόλους και αρμοδιότητες και η εκπαίδευση του προσωπικού στη διαχείριση περιπτώσεων με συντονισμένο τρόπο.

ΜΕΤΑ

διάρθρωση και σκοπός

Η επανένταξη των αποφυλακισμένων στην κοινωνία αποτελεί μια πολυσύνθετη διαδικασία, που απαιτεί συστηματική υποστήριξη και πρόσβαση σε ακριβή πληροφορόρηση. Ο παρών Οδηγός έχει σχεδιαστεί ως ένα ολοκληρωμένο εργαλείο που στοχεύει στην ενδυνάμωσή τους κατά τη διαδικασία της κοινωνικής τους επανένταξης.

Ο Οδηγός διαρθρώνεται σε πέντε βασικά μέρη που καλύπτουν όλο το φάσμα των ζητημάτων που αντιμετωπίζουν οι αποφυλακισμένοι:

- 1. Διαδικασίες Παραμονής.** Αναλυτική παρουσίαση των νομικών διαδικασιών για τη νόμιμη παραμονή στη χώρα, συμπεριλαμβανομένων θεμάτων ασύλου και αδειών διαμονής.
- 2. Επιδόματα.** Λεπτομερής καταγραφή των διαθέσιμων κοινωνικών παροχών και των προϋποθέσεων πρόσβασης σε αυτές.
- 3. Επαγγελματική Απασχόληση.** Παρουσίαση των δυνατοτήτων εργασιακής ένταξης, από τη μισθωτή εργασία έως τη δημιουργία επιχείρησης.

4. Κοινωνική Ασφάλιση-Συνταξιοδότηση. Ανάλυση των δικαιωμάτων και των διαδικασιών κοινωνικής ασφάλισης.

5. Οικονομικά-Φορολογικά. Καθοδήγηση για την εκπλήρωση οικονομικών και φορολογικών υποχρεώσεων.

Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στις ευάλωτες και ειδικές ομάδες πληθυσμού, αναγνωρίζοντας τις πρόσθετες προκλήσεις που αντιμετωπίζουν κατά την επανένταξή τους. Όπως επισημαίνεται στη διεθνή βιβλιογραφία, οι πολλαπλές μορφές ευαλωτότητας απαιτούν στοχευμένες παρεμβάσεις και εξατομικευμένη υποστήριξη (Παπαδοπούλου, 2023).

Ο Οδηγός συμπληρώνεται με εκτενή παραρτήματα, που παρέχουν πληροφορίες για δομές μέριμνας, συλλογικές οργανώσεις και υπηρεσίες υποστήριξης, διευκολύνοντας την άμεση πρόσβαση σε πόρους και δίκτυα βοήθειας.

Η νέα, εμπλουτισμένη, έκδοση ενσωματώνει την ισχύουσα νομοθεσία καθώς και ανατροφοδότηση από την εμπειρία χρήσης της πρώτης έκδοσης. Στόχος παραμένει η παροχή έγκυρης και προσβάσιμης πληροφόρησης, που θα διευκολύνει την ομαλή επανένταξη των αποφυλακισμένων στον κοινωνικό ιστό.

Η διαδρομή προς την κοινωνική επανένταξη είναι μια πορεία που απαιτεί υπομονή, επιμονή και, κυρίως, την κατάλληλη πληροφόρηση και υποστήριξη. Ο παρών Οδηγός φιλοδοξεί να αποτελέσει έναν αξιόπιστο σύμμαχο σε αυτή την προσπάθεια, προσφέροντας πρακτικές λύσεις και κατευθύνσεις για κάθε βήμα της διαδρομής.

Η γνώση των δικαιωμάτων και των διαθέσιμων υποστηρικτικών μηχανισμών είναι το πρώτο και καθοριστικό βήμα για την ουσιαστική επανένταξη στον κοινωνικό ιστό.

Μέσα από τις σελίδες αυτού του Οδηγού, κάθε αποφυλακισμένος μπορεί να βρει τις απαραίτητες πληροφορίες για να διεκδικήσει μια νέα αρχή, αξιοποιώντας τους διαθέσιμους πόρους και τις υπηρεσίες. Με αυτό το πνεύμα, ο Οδηγός αποτελεί μια γέφυρα επικοινωνίας μεταξύ των αποφυλακισμένων και των υποστηρικτικών δομών, συμβάλλοντας στη δημιουργία ενός περιβάλλοντος που ευνοεί τη θετική αλλαγή και την κοινωνική συνοχή.

Η ΒΑΛΙΤΣΑ

«Αποφυλακίζομαι.

Μαζεύω τα πράγματα μου, παίρνω τη βαλίτσα μου
και κατευθύνομαι στην είσοδο.

Βλέπω τη γυναίκα μου να με περιμένει με μια βαλίτσα στα χέρια,
περίπου ίδια σε μέγεθος με τη δική μου.

Αναρωτιέμαι, γιατί κρατάει κι αυτή βαλίτσα.

Όμως η ανάγκη μου να την αγκαλιάσω έδωξε οποιαδήποτε άλλη σκέψη.

Κατευθυνόμαστε προς το σπίτι σιωπηλοί,
κρατώντας ο καθένας τη βαλίτσα του.

Στο μυαλό τριγουρίζουν χιλιάδες σκέψεις.

Κάποια στιγμή γυρίζει και μου λέει έντονα:

«Πέταξε τη βαλίτσα σου, χωρίς να λυπάσαι».

Ο τρόπος της, το ύφος της και η αποφασιστικότητα στη φωνή της
δε μ' άφησαν περιθώρια για αντίδραση.

Σαν υπνωτισμένος την πετώ όσο πιο μακριά μπορώ.

«Ξέρεις τι πέταξες;» «Όχι», απαντώ.

«Μόλις πέταξες τον πόνο, τη δυστυχία, τη νοσταλγία και μια μαύρη γραμμή της ζωής σου.

Πάρε τώρα τη χαρά, την ευτυχία, την οικογένεια και την καλή ζωή».

Παίρνω τη βαλίτσα και βαδίζουμε μαζί προς το σπίτι.

Απόσπασμα από το βιβλίο:

Εκ Προθέσεως, Κείμενα έγκλειστων εκπαιδευόμενων,

Σελ. 64, ΘΡΑΚΑ, ΛΑΡΙΣΑ 2018

ΜΕΡΟΣ 1ο
ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΠΑΡΑΜΟΝΗΣ

Ανατολί V., κρατούμενος Σ.Κ. Λάρισας

Το παρόν κεφάλαιο πραγματεύεται τις θεμελιώδεις διαδικασίες που αφορούν το νομικό καθεστώς παραμονής των αποφυλακισμένων αλλοδαπών στην ελληνική επικράτεια. Η μετάβαση από το καθεστώς κράτησης στην ελεύθερη κοινωνία αποτελεί μια κρίσιμη περίοδο για κάθε αποφυλακισμένο, ιδιαίτερα δε για τους αλλοδαπούς, οι οποίοι αντιμετωπίζουν πρόσθετες προκλήσεις αναφορικά με τη νομιμότητα της παραμονής τους στη χώρα.

Στις ενότητες που ακολουθούν, παρουσιάζονται αναλυτικά οι διαδικασίες χορήγησης ασύλου, οι προϋποθέσεις και τα δικαιώματα των αιτούντων, καθώς και οι διαδικασίες ανανέωσης των εγγράφων παραμονής μετά την αποφυλάκιση. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στα ζητήματα που αφορούν τον Εθνικό Κατάλογο Ανεπιθύμητων Αλλοδαπών και τις διαδικασίες διαγραφής από αυτόν, καθώς και στις εξαιρετικές περιπτώσεις χορήγησης άδειας διαμονής.

Στόχος του κεφαλαίου είναι να προσφέρει στους αποφυλακισμένους αλλοδαπούς και στους επαγγελματίες που τους υποστηρίζουν μια σαφή καθοδήγηση σχετικά με τα δικαιώματά τους και τις διαδικασίες που πρέπει να ακολουθήσουν, συμβάλλοντας έτσι στην ομαλή επανένταξή τους και στην πρόληψη του κοινωνικού αποκλεισμού τους.

1.1 ΧΟΡΗΓΗΣΗ ΑΣΥΛΟΥ

1.1.1 Η διαδικασία

Η πρόσβαση στη διαδικασία διεθνούς προστασίας είναι ελεύθερη και δωρεάν.

Πρέπει ο/η ενδιαφερόμενος/η να υποβάλει την αίτηση διεθνούς προστασίας ο/η ίδιος/α, προσερχόμενος/η στα αρμόδια Περιφερειακά Γραφεία Ασύλου ή τα Αυτοτελή Κλιμάκια Ασύλου. Μπορεί να υποβάλει αίτηση και για τα μέλη της οικογένειάς του, εφόσον αυτά είναι μαζί του/της στην Ελλάδα και το επιθυμούν. Θα πρέπει και αυτά να προσέλθουν μαζί του/της στην Υπηρεσία Ασύλου.

Λόγω μεγάλου αριθμού ατόμων που επιθυμεί να υποβάλει αίτηση διεθνούς προστασίας, καθίσταται δυσχερής η εξυπηρέτηση με την τυπική διαδικασία της αυτοπρόσωπης εμφάνισης στην Υπηρεσία Ασύλου. Στο πλαίσιο λειτουργίας της Υπηρεσίας, λαμβάνεται η φωτογραφία και ζητούνται τα βασικά στοιχεία, ώστε να γίνεται ταυτοποίηση την ημέρα που προσέρχεται ο/η ενδιαφερόμενος/η για να παραλάβει το δελτίο ή την ημέρα που προσέρχεται στην Υπηρεσία για το ραντεβού της καταγραφής.

Όταν υποβάλει την αίτηση, ο αιτών θα πρέπει να απαντήσει με πλήρη ειλικρίνεια στις ερωτήσεις του/της υπαλλήλου. Εάν καταθέσει αναληθή στοιχεία ή ισχυρισμούς, αυτό θα επηρεάσει αρνητικά την κρίση επί της αίτησης. Όταν υποβάλει την αίτηση διεθνούς προστασίας, θα φωτογραφηθεί και θα ληφθούν τα δακτυλικά του/της αποτυπώματα, καθώς και των μελών της οικογένειάς του/της που είναι άνω των 14 ετών. Τα δακτυλικά αποτυπώματα θα εισαχθούν στην Ευρωπαϊκή Κεντρική Βάση EURODAC, και, σε περίπτωση που έχει υποβάλει αίτηση διεθνούς προστασίας σε άλλο κράτος της Ευρώπης που εφαρμόζει τον Κανονισμό «Δουβλίνο III», ενδέχεται να μεταφερθεί εκεί για να εξετασθεί η σχετική αίτηση.

Ο αιτών θα πρέπει να παραδώσει τα ταξιδιωτικά έγγραφα (διαβατήριο) ή οποιοδήποτε άλλο έγγραφο έχει στην κατοχή του/της και έχει σχέση με την εξέταση της αίτησης και με την εξακρίβωση της ταυτότητάς του/της και των μελών της οικογένειας, της χώρας προέλευσης και του τόπου καταγωγής, καθώς και της οικογενειακής του/της κατάστασης. Επίσης ενδέχεται να υποβληθεί σε σωματική έρευνα ή έρευνα των αντικειμένων του/της, καθώς και να υποβληθεί σε ιατρικές εξετάσεις.

Η Υπηρεσία Ασύλου θα ορίσει ημερομηνία συνέντευξης και ο/η ενδιαφερόμενος/η θα λάβει το δελτίο αιτούντος διεθνή προστασία, που μπορεί να έχει διάρκεια έως έξι μήνες. Το δελτίο αυτό πρέπει να το έχει πάντα μαζί του/της. Όταν υποβάλει την αίτηση, θα ενημερωθεί σε γλώσσα που κατανοεί για τη διαδικασία, τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις του ως αιτούντος διεθνή προστασία, καθώς και για τις προθεσμίες που ισχύουν κατά τη διάρκεια της διαδικασίας.

Αν είναι θύμα βασανιστηρίων, βιασμού ή άλλων σοβαρών πράξεων βίας, πρέπει να ενημερώσει σχετικά τις αρχές, ώστε να τον/τη βοηθήσουν. Μπορεί να ζητήσει να επικοινωνήσει με την Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες ή με οργάνωση που παρέχει νομική, ιατρική και ψυχολογική συνδρομή.

Κατά τη διάρκεια της διαδικασίας, έχει το δικαίωμα να ζητήσει τη βοήθεια δικηγόρου ή άλλου συμβούλου δικής του/της επιλογής (χωρίς τη μεσολάβηση της Υπηρεσίας Ασύλου). Η αμοιβή και τα έξοδα του δικηγόρου ή άλλου συμβούλου θα βαρύνουν τον/την ενδιαφερόμενο/η. Εφόσον θέλει, μπορεί να δοθεί σύντομος χρόνος για να προετοιμασθεί κατάλληλα για τη συνέντευξη και να συμβουλευθεί δικηγόρο ή άλλο σύμβουλο που θα τον/τη βοηθήσει κατά τη διάρκεια της διαδικασίας.

Μπορεί επίσης να ζητήσει η συνέντευξη και η διερμηνεία να γίνουν από υπάλληλο του φύλου που επιθυμεί, αν υπάρχουν σοβαροί λόγοι για αυτό. Το σχετικό

αίτημά του θα κριθεί από την Υπηρεσία και θα ικανοποιηθεί, εάν υπάρχει αυτή η δυνατότητα.

Αν είναι ασυνόδευτος/η ανήλικος/η, θα πρέπει να ενημερωθεί από τον εκπρόσωπο του/της για τη συνέντευξη. Ο/η εκπρόσωπος αυτός/ή θα προσκληθεί και μπορεί να είναι μαζί στη συνέντευξη. Οι Αρχές μπορούν να κάνουν ιατρικές εξετάσεις για να προσδιορίσουν την ηλικία του/της ενδιαφερόμενου/ης. Για τη διαδικασία αυτή πρέπει να ενημερωθεί και ο εκπρόσωπος και πρέπει να συμφωνήσει ο/η ενδιαφερόμενος/η ή ο εκπρόσωπός του/της.

1.1.2 Δικαίωμα αίτησης

Αιτών διεθνή προστασία είναι ο αλλοδαπός ή ανιθαγενής, ο οποίος δηλώνει προφορικά ή γραπτά σε οποιαδήποτε ελληνική αρχή ότι ζητά άσυλο ή ζητά να μην απελαθεί, γιατί φοβάται δίωξη λόγω φυλής, θρησκείας, εθνικότητας, συμμετοχής σε ιδιαίτερη κοινωνική ομάδα ή πολιτικών πεποιθήσεων, ή γιατί κινδυνεύει να υποστεί σοβαρή βλάβη στη χώρα καταγωγής ή προηγούμενης διαμονής του, ιδίως γιατί κινδυνεύει με θανατική ποινή ή εκτέλεση, με βασανιστήρια ή απάνθρωπη ή εξευτελιστική μεταχείριση ή κινδυνεύει η ζωή ή η ακεραιότητά του λόγω διεθνούς ή εμφύλιας σύρραξης. Αιτών διεθνή προστασία θεωρείται και ο αλλοδαπός, ο οποίος μεταφέρεται στην Ελλάδα από κράτος που εφαρμόζει τον Κανονισμό «Δουβλίνο III».

Οι χώρες που εφαρμόζουν τον Κανονισμό «Δουβλίνο III» είναι: Αυστρία, Βέλγιο, Βουλγαρία, Γαλλία, Γερμανία, Δανία, Ελβετία, Εσθονία, Ηνωμένο Βασίλειο, Ιρλανδία, Ισλανδία, Ισπανία, Ιταλία, Κροατία, Κύπρος, Λετονία, Λιθουανία, Λιχτενστάιν, Λουξεμβούργο, Μάλτα, Νορβηγία, Ολλανδία, Ουγγαρία, Πολωνία, Πορτογαλία, Ρουμανία, Σλοβακία, Σλοβενία, Σουηδία, Τσεχία, Φινλανδία.

Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με την οικογενειακή επανένωση σύμφωνα με το Δουβλίνο III, ανατρέξτε στην ιστοσελίδα του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου (<https://migration.gov.gr/gas/diadikasies/doyvllino-iii/>). Στην ιστοσελίδα του Υπουργείου θα βρείτε επίσης έντυπα και οδηγίες σχετικά με την αξιολόγηση του βέλτιστου συμφέροντος του παιδιού. Μία συνοπτική παρουσίαση της Διαδικασίας Διεθνούς Προστασίας στην Ελλάδα είναι διαθέσιμη σε 18 γλώσσες στην ιστοσελίδα του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου. (<https://migration.gov.gr/gas/pliories-se-18-glosses/>).

Η Υπηρεσία Ασύλου δεν είναι αρμόδια να παραλάβει την αίτησή σας:

α) εάν έχετε ήδη υποβάλει αίτηση διεθνούς προστασίας στην Αστυνομία, η οποία εκκρεμεί,

β) εάν είστε κάτοχος ειδικού δελτίου αιτήσαντος άσυλο αλλοδαπού (ροζκάρτα).

Η Υπηρεσία Ασύλου μπορεί να παραλάβει μία αίτηση ως μεταγενέστερη, μόνο εάν για την αίτηση που είχατε υποβάλει στην Αστυνομία έχετε λάβει τελεσίδικη απορριπτική απόφαση. Αρμόδιες αρχές για να υποβάλετε την αίτησή σας είναι τα Περιφερειακά Γραφεία Ασύλου και τα Αυτοτελή Κλιμάκια Ασύλου.

1.1.3 Πού μπορεί να υποβληθεί η αίτηση

Για να καταθέσει αίτηση, ο/η ενδιαφερόμενος/η θα πρέπει να κλείσει ραντεβού μέσω της σχετικής ηλεκτρονικής πλατφόρμας που υπάρχει στην ιστοσελίδα της υπηρεσίας Ασύλου.

Α) ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΥΠΟΒΟΛΗ ΑΙΤΗΣΕΩΝ ΑΝΑΝΕΩΣΗΣ ΑΔΕΙΩΝ ΔΙΑΜΟΝΗΣ

Σε εφαρμογή της με αριθμ. 374365/2021 (Β'5242) Απόφασης του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου, όλες οι αιτήσεις ανανέωσης των τίτλων διαμονής όλων των κατηγοριών (άδειες διαμονής, δελτία διαμονής και δελτία μόνιμης διαμονής), οι οποίες χορηγούνταν σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 4251/2014 και του π.δ. 106/2007, υποβάλλονται πλέον ηλεκτρονικά μέσω της ιστοσελίδας του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου.

Το αποδεικτικό υποβολής ηλεκτρονικής αίτησης ανανέωσης που προσκομίζουν πολίτες τρίτης χώρας, επέχει πλέον θέση βεβαίωσης, κατά την έννοια της παραγράφου 4 του άρθρου 9 του ν. 4251/2014* («Μπλε Βεβαίωση») και έχει ετήσια διάρκεια.

Συνεπώς, κατά την υποβολή της αίτησης για το πρόγραμμα, στο πεδίο Ημερομηνία Λήξης Άδειας Διαμονής, συμπληρώνεται ένα έτος μετά την ημερομηνία καταχώρησης του ηλεκτρονικού αιτήματος του πολίτη.

Επιπρόσθετα, η ακρίβεια των στοιχείων και η ισχύς της βεβαίωσης μπορεί να διασταυρώνεται (ελέγχεται) ηλεκτρονικά από τις δημόσιες υπηρεσίες, είτε μέσω της υπηρεσίας διαλειτουργικότητας των δημοσίων φορέων με το Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα (Ο.Π.Σ) «Μετανάστευσης» του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου, είτε μέσω αναζήτησης στο πεδίο «Ηλεκτρονική Πορεία Φακέλου Πολίτη Τρίτης Χώρας» του Υπουργείου (www.migration.gov.gr).

Β) ΠΑΡΑΤΑΣΗ ΙΣΧΥΟΣ ΤΩΝ ΟΡΙΣΤΙΚΩΝ ΤΙΤΛΩΝ ΔΙΑΜΟΝΗΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΒΕΒΑΙΩΣΕΩΝ ΚΑΤΑΘΕΣΗΣ ΑΙΤΗΣΗΣ

Επιπλέον, σε εφαρμογή της 479988/2021 Απόφασης του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου (ΦΕΚ 6248/Β'), παρατείνεται έως την 31η Μαρτίου 2022 η ισχύς των οριστικών τίτλων διαμονής και των βεβαιώσεων κατάθεσης αίτησης πολιτών τρίτων χωρών, που έχουν εκδοθεί δυνάμει του ν. 4251/20214 και του π.δ. 106/2007 (Α'135), η οποία είχε παραταθεί έως την 31η Δεκεμβρίου 2021, δυνάμει της υπ' αρ. 7396/24.3.2021 (Β'1223) Υπουργικής Απόφασης.

Συνεπώς, κατά την υποβολή της αίτησης για το πρόγραμμα, στο πεδίο Ημερομηνία Λήξης Άδειας Διαμονής, συμπληρώνεται η 31/3/2022, σε περίπτωση που ο πολίτης δεν έχει ήδη υποβάλει ηλεκτρονικά αίτηση για ανανέωση της άδειας διαμονής. Εάν έχει υποβληθεί ηλεκτρονικά η αίτηση για ανανέωση άδειας διαμονής, ισχύουν όσα αναφέρθηκαν ανωτέρω.

Για τις ασφαλείς χώρες, η διάρκεια του δελτίου είναι ένας μήνας και η εξέταση της αίτησης γίνεται άμεσα. Για τις υπόλοιπες χώρες, η διάρκεια του δελτίου φτάνει και τον ένα χρόνο.

Αν είστε κρατούμενος ή παραμένετε σε Κέντρο Υποδοχής και Ταυτοποίησης (ΚΥΤ), και επιθυμείτε να υποβάλετε αίτηση διεθνούς προστασίας, θα πρέπει να ενημερώσετε τις αρμόδιες υπηρεσίες κράτησης ή υποδοχής και ταυτοποίησης, οι οποίες θα ενημερώσουν την Υπηρεσία Ασύλου για την επιθυμία σας αυτή.

1.1.4 Δικαιώματα και υποχρεώσεις

Α) Δικαιώματα αιτούντων διεθνή προστασία

Όποιος/α ζητεί διεθνή προστασία στην Ελλάδα:

- Απαγορεύεται να απελαθεί μέχρι να ολοκληρωθεί η εξέταση της αίτησης.
- Μπορεί να κυκλοφορεί ελεύθερα στη χώρα, εκτός εάν στο δελτίο που έχει πάρει ορίζεται συγκεκριμένο τμήμα της χώρας στο οποίο επιτρέπεται να κυκλοφορεί.
- Αν δεν έχει στέγη, μπορεί να ζητήσει να στεγαστεί σε Κέντρο Φιλοξενίας ή άλλο χώρο. Το αίτημα θα γίνει δεκτό, εφόσον υπάρχουν διαθέσιμες θέσεις.
- Έχει δικαίωμα να εργαστεί υπό τις προϋποθέσεις που θέτει η ελληνική νομοθεσία.
- Έχει τα ίδια ασφαλιστικά δικαιώματα και υποχρεώσεις, ως εργαζόμενος, όπως οι Έλληνες πολίτες.
- Έχει δωρεάν ιατροφαρμακευτική και νοσοκομειακή περίθαλψη, εφόσον είναι ανασφάλιστος και άπορος.
- Τα παιδιά του/της έχουν πρόσβαση – και ο/η ίδιος/α εάν είναι ανήλικος/η – στη δωρεάν δημόσια εκπαίδευση.
- Έχει πρόσβαση στην επαγγελματική κατάρτιση.
- Αν είναι άτομο με αναπηρία 67% και άνω, έχει δικαίωμα να λάβει επίδομα αναπηρίας, εφόσον δεν είναι δυνατή η διαμονή σε Κέντρο Φιλοξενίας.
- Ως αιτών/ούσα διεθνή προστασία, δεν μπορεί να ταξιδέψει εκτός Ελλάδας.
- Ως αιτών/ούσα διεθνή προστασία, δεν μπορεί να φέρει στην Ελλάδα την οικογένειά του/της από τη χώρα καταγωγής.

Β) Υποχρεώσεις αιτούντων διεθνή προστασία

Ο/Η αιτών/ούσα διεθνή προστασία στην Ελλάδα, έχει υποχρέωση:

- Να παραμείνει στην Ελλάδα μέχρι να ολοκληρωθεί η εξέταση της αίτησης.
- Να συνεργαστεί με τις ελληνικές αρχές για κάθε θέμα σχετικό με την αίτηση και την εξακρίβωση των στοιχείων της ταυτότητάς του/της.
- Να πηγαίνει αυτοπροσώπως στην Υπηρεσία Ασύλου για να ανανεώσει το δελτίο του/της πριν από τη λήξη του και το αργότερο κατά την επόμενη εργάσιμη ημέρα μετά τη λήξη ισχύος του.
- Να ενημερώνει την Υπηρεσία Ασύλου αμέσως για τη διεύθυνση κατοικίας και για τα στοιχεία επικοινωνίας του/της, καθώς και για κάθε αλλαγή τους. Η Υπηρεσία

Ασύλου θα στέλνει στη διεύθυνση που δηλώνεται έγγραφα που έχουν σχέση με την αίτηση.

- **Να τηρεί τις προθεσμίες που ορίζονται στα διάφορα στάδια της διαδικασίας εξέτασης της αίτησης.**
- **Να αποκαλύπτει την πραγματική οικονομική του/της κατάσταση, σε περίπτωση που απολαμβάνει παροχές από το Κράτος.**
- **Να συμμορφώνεται με τις υποχρεώσεις που του/της τίθενται, σε περίπτωση στέγασης σε Κέντρο Φιλοξενίας ή άλλο χώρο.**

1.1.5 Άδειες διαμονής λόγω συμφώνου συμβίωσης

Ο προσφάτως ψηφισθείς και δημοσιευθείς Νόμος 4540/2018 (ΦΕΚ Α' 91/22.05.2018) ορίζει ότι στα «μέλη οικογένειας Έλληνα πολίτη» περιλαμβάνονται πλέον και «ο/η σύντροφος με τον/την οποίο/α ο/η Έλληνας/ίδα πολίτης έχει συνάψει σύμφωνο συμβίωσης εφόσον τούτο καταρτίστηκε στην Ελλάδα ή ενώπιον ελληνικής προξενικής αρχής». Σε ακολουθία λοιπόν της ένταξης των συντρόφων που έχουν συνάψει σύμφωνο συμβίωσης με Έλληνα ή Ελληνίδα πολίτη στην έννοια των μελών οικογένειας Έλληνα πολίτη, με τον νέο νόμο τροποποιείται και το άρθρο 82 του Ν. 4251/2014 και ορίζεται ότι πλέον, όπως ακριβώς οι σύζυγοι Έλληνα πολίτη, έτσι και ο/η σύντροφος που έχει συνάψει σύμφωνο συμβίωσης θα μπορεί να αιτηθεί από την αρμόδια Διεύθυνση Αλλοδαπών και Μετανάστευσης της Αποκεντρωμένης Διοίκησης την χορήγηση Δελτίου Διαμονής, εφόσον αποδεικνύει εγγράφως την οικογενειακή του σχέση με τον Έλληνα πολίτη.

Με τον νέο νόμο, επομένως, εξισώνεται πλήρως και στο πλαίσιο του μεταναστευτικού δικαίου το σύμφωνο συμβίωσης με τον γάμο, αφού ο σύντροφος που έχει συνάψει σύμφωνο συμβίωσης με Έλληνα πολίτη θα μπορεί να λαμβάνει Δελτίο Διαμονής διάρκειας πέντε (5) ετών, όπως ακριβώς και ο σύζυγος Έλληνα πολίτη. Αντιθέτως, σύμφωνα με τα όσα ίσχυαν μέχρι σήμερα, το πρόσωπο που είχε συνάψει σύμφωνο συμβίωσης με Έλληνα πολίτη έπρεπε να καταθέσει αίτηση για χορήγηση άδειας διαμονής ενώπιον του Υπουργείου Εσωτερικών και η άδεια διαμονής που του χορηγούνταν είχε διάρκεια αρχικά για ένα (1) έτος και μετέπειτα για άλλα δύο (2) έτη, χωρίς να υφίσταται περαιτέρω δυνατότητα ανανέωσης της άδειας, παρά μόνο για κάποιον άλλον από τους λόγους που προβλέπονται στον Κώδικα Μετανάστευσης.

Αξίζει μάλιστα να σημειωθεί ότι, στο πλαίσιο του νέου νόμου, ορίζεται ότι ο σύντροφος με σύμφωνο συμβίωσης έχει το δικαίωμα, όπως ακριβώς και ο σύζυγος, να λάβει προσωποπαγή άδεια διαμονής ακόμη και μετά τη λύση του συμφώνου συμβίωσης, υπό την προϋπόθεση ότι το σύμφωνο συμβίωσης διήρκεσε τρία (3) τουλάχιστον έτη, εκ των οποίων το ένα (1) έτος στην Ελλάδα.

Κατά τα λοιπά, πάντως, και υπό τον νέο νόμο, τα δικαιολογητικά που απαιτούνται για τη χορήγηση άδειας διαμονής στον σύντροφο με σύμφωνο συμβίωσης εξακολουθούν να παραμένουν τα ίδια [βλ. ν. 4540/2018 (91Α') ως προς τα δικαιολογητικά], με μοναδική διαφορά το γεγονός ότι πλέον η κατάθεση των σχετικών αιτήσεων θα γίνεται ενώπιον της αρμόδιας Διεύθυνσης Αλλοδαπών και Μετανάστευσης της Αποκεντρωμένης Διοίκησης και όχι ενώπιον του Υπουργείου Εσωτερικών.

Ως προς τις εκκρεμείς αιτήσεις, το άρθρο 18 του Ν. 4540/2018 ορίζει ότι από την ημερομηνία έναρξης ισχύος αυτού, καταργείται η υπ' αριθμόν 23443/2011 Κ.Υ.Α, καθώς και ότι οι αιτήσεις για χορήγηση ή ανανέωση αδειών διαμονής που υποβλήθηκαν σύμφωνα με την εν λόγω Κ.Υ.Α και εκκρεμούν, εξακολουθούν να εξετάζονται από το Υπουργείο σύμφωνα με τις διατάξεις του νέου νόμου.

1.2 ΑΝΑΝΕΩΣΗ ΕΓΓΡΑΦΩΝ ΠΑΡΑΜΟΝΗΣ

1.2.2 Ανανέωση άδειας παραμονής

Το γενικό θεσμικό πλαίσιο, όπως αυτό αποτυπώνεται από το Υπουργείο Μεταναστευτικής Πολιτικής, (<https://migration.gov.gr>), ορίζεται σύμφωνα με τον νόμο 4251/1-4/2014 - Κώδικας Μετανάστευσης και Κοινωνικής Ένταξης και λοιπές διατάξεις, τον οποίο μπορεί να δει ο/η ενδιαφερόμενος/η στον παραπάνω ηλεκτρονικό σύνδεσμο.

Σε κάθε περίπτωση, μετά την αποφυλάκιση μπορεί να απευθυνθεί:

α) στις αρμόδιες υπηρεσίες μεταναστευτικής πολιτικής, οι οποίες θα μπορούσαν να δώσουν λεπτομερή απάντηση στη βάση της κάθε εξατομικευμένης περίπτωσης σε οποιαδήποτε κατά τόπους Υπηρεσία,

β) στις κατά τόπους Υπηρεσίες Αλλοδαπών και Μετανάστευσης της Αποκεντρωμένης Διοίκησης. Τα στοιχεία της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Θεσσαλίας - Στερεάς Ελλάδας είναι 2413 503654, fax: 2413 503653, e-mail: alodlar@apdthest.gov.gr

Ωράριο Υποδοχής Κοινού: Δευτέρα έως Πέμπτη: Ώρες από 08.00 έως 14.00,
Διεύθυνση: Σωκράτους 111 (Ισόγειο), 41336, Λάρισα,
γ) στην Κοινωνική Υπηρεσία του κάθε Καταστήματος Κράτησης, προκειμένου να
βοηθηθεί στη διαδικασία που απαιτείται.

1.2.3 Ανανέωση κάρτας ασύλου

Σε περίπτωση που είχε χορηγηθεί κάρτα ασύλου σε άτομο που φυλακίστηκε και λόγω της καταδίκης του δεν ήταν εφικτή η θεώρηση / ανανέωσή της χρειάζεται ο/η ενδιαφερόμενος/η να προβεί στην εξής διαδικασία:

Αμέσως μετά την αποφυλάκιση, πρέπει να απευθυνθεί μόνο στο γραφείο που του είχε χορηγήσει την κάρτα ασύλου πριν από τη σύλληψή του. Με την επίδειξη του χαρτιού της αποφυλάκισης και αφού εξηγήσει τους λόγους της μη θεώρησης της κάρτας, θα αιτηθεί την ανανέωσή της. Το νομικό πλαίσιο είναι αυστηρότερο τα τελευταία χρόνια. Ωστόσο, αυτός είναι ο μόνος εφικτός τρόπος για την ανανέωση της κάρτας ασύλου.

1.3. ΧΟΡΗΓΗΣΗ ΚΑΡΤΑΣ ΕΥΡΩΠΑΙΟΥ ΠΟΛΙΤΗ

Οι πολίτες των κρατών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, σε αντίθεση με τους πολίτες που προέρχονται από τρίτες χώρες, μπορούν να εισέλθουν στην Ελλάδα με ισχύον δελτίο ταυτότητας ή διαβατήριο, χωρίς να απαιτείται κάποια θεώρηση εισόδου ή άλλη ισοδύναμη διατύπωση. Μετά την είσοδό τους, μπορούν να διαμείνουν στην Ελλάδα έως τρεις μήνες χωρίς κανέναν όρο ή διατύπωση.

Για τους Ευρωπαίους πολίτες, ωστόσο, που επιθυμούν να διαμείνουν στην Ελλάδα για μεγαλύτερο χρονικό διάστημα και να έχουν πρόσβαση σε κοινωνικές και άλλες παροχές, απαιτείται να πληρούνται οι προϋποθέσεις της Οδηγίας 2004/38/EK, οι οποίες έχουν ενσωματωθεί στο ελληνικό δίκαιο μέσω του Π.Δ. 106/2007, όπως ισχύει σήμερα.

Ειδικότερα, οι Ευρωπαίοι πολίτες που επιθυμούν να διαμείνουν στην Ελλάδα για περισσότερους από τρεις (3) μήνες πρέπει να καταγραφούν με αίτηση που υποβάλλουν

στο Τμήμα Αλλοδαπών της Αστυνομικής Αρχής του τόπου της κατοικίας τους, η οποία τους χορηγεί σχετική βεβαίωση εγγραφής, που εκδίδεται ατελώς.

Για την καταγραφή και τη νόμιμη διαμονή τους για χρονικό διάστημα άνω των τριών (3) ετών, οι πολίτες των κρατών της Ε.Ε. οφείλουν:

- α) να είναι μισθωτοί ή να ασκούν ανεξάρτητη οικονομική δραστηριότητα,
- β) να διαθέτουν επαρκείς πόρους για τον εαυτό τους και τα μέλη της οικογένειάς τους, ώστε να μην επιβαρύνουν το σύστημα κοινωνικής πρόνοιας της χώρας κατά τη διάρκεια της παραμονής τους,
- γ) να είναι φοιτητές ή σπουδαστές σε δημόσιο ή ιδιωτικό εκπαιδευτικό ίδρυμα.

Η αίτηση που υποβάλλεται ενώπιον της αρμόδιας αστυνομικής αρχής συνοδεύεται από φωτοαντίγραφο του ισχύοντος δελτίου ταυτότητας ή διαβατηρίου και ανάλογα με τον λόγο για τον οποίο εγγράφονται:

- α) Αν πρόκειται για εργασία ή ανεξάρτητη οικονομική δραστηριότητα: βεβαίωση πρόσληψης από τον εργοδότη ή άλλο επίσημο έγγραφο από το οποίο να προκύπτει η απασχόληση σε μισθωτή δραστηριότητα ή η άσκηση ανεξάρτητης οικονομικής δραστηριότητας,
- β) αν πρόκειται για άτομο που διαθέτει επαρκείς πόρους: επίσημα στοιχεία που αποδεικνύουν ότι διαθέτει επαρκείς πόρους, ώστε να μην επιβαρύνει το σύστημα κοινωνικής πρόνοιας της χώρας και αποδεικτικά πλήρους ασφαλιστικής κάλυψης,
- γ) αν πρόκειται για φοιτητή σε δημόσιο ή ιδιωτικό εκπαιδευτικό ίδρυμα: απόδειξη για την εγγραφή στο εκπαιδευτικό ίδρυμα, υπεύθυνη δήλωση ή άλλο ισοδύναμο μέσο, από το οποίο να προκύπτει η ύπαρξη επαρκών πόρων και απόδειξη πλήρους ασφαλιστικής κάλυψης.

Τα ανωτέρω πρόσωπα μπορούν να συνοδεύονται από τα μέλη της οικογένειάς τους, τα οποία μπορούν ομοίως να καταγραφούν στην Ελλάδα. Ως μέλη της οικογένειας του πολίτη της Ε.Ε. νοούνται:

- α) ο/η σύζυγος**, ανεξαρτήτως ιθαγένειας, ή ο σύντροφος με τον οποίο ο πολίτης της Ε.Ε. έχει συνάψει σύμφωνο συμβίωσης,
- β) τα κάτω των 21 ετών τέκνα των συζύγων ή ενός εκ των συζύγων,**
- γ) τα τέκνα ανεξαρτήτως ηλικίας**, εφόσον είναι συντηρούμενα,
- δ) οι απευθείας ανιόντες του πολίτη της Ένωσης**, καθώς και εκείνοι του συζύγου, εφόσον είναι συντηρούμενοι.

Οι πολίτες της Ευρωπαϊκής Ένωσης αποκτούν δικαίωμα μόνιμης διαμονής, εφόσον συμπληρώσουν πέντε έτη νόμιμης διαμονής και υπό την προϋπόθεση ότι δεν έχουν απουσιάσει για περισσότερους από έξι (6) μήνες ετησίως.

1.4 ΔΙΑΓΡΑΦΗ ΑΠΟ ΤΟΝ ΚΑΤΑΛΟΓΟ ΑΝΕΠΙΘΥΜΗΤΩΝ ΑΛΛΟΔΑΠΩΝ

1.4.1. Τι είναι ο Εθνικός Κατάλογος Ανεπιθύμητων Αλλοδαπών

Με βάση το άρθρο 92 της Σύμβασης Εφαρμογής της Συμφωνίας Σένγκεν (ΣΕΣΣ), δημιουργήθηκε στην Ευρωπαϊκή Ένωση ένα κοινό σύστημα πληροφοριών, το Σύστημα Πληροφοριών Σένγκεν (ΣΠΣ ή SIS), για την ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ των συμβαλλομένων κρατών, το οποίο περιέχει πληροφορίες σχετικά με πρόσωπα και αντικείμενα. Παράλληλα, σύμφωνα με το άρθρο 82 του Ν. 3386/2005, το Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη τηρεί Εθνικό Κατάλογο Ανεπιθύμητων Αλλοδαπών (στο εξής και Ε.Κ.ΑΝ.Α) και όποιος αλλοδαπός έχει εγγραφεί σε αυτόν δεν μπορεί να εισέλθει στο ελληνικό έδαφος για όσο διάστημα διατηρείται η εγγραφή του αυτή, ενώ στην περίπτωση που βρίσκεται στην Ελλάδα οφείλει να αναχωρήσει άμεσα.

1.4.2. Κριτήρια εγγραφής αλλοδαπού στον Εθνικό Κατάλογο Ανεπιθύμητων Αλλοδαπών

Στον Εθνικό Κατάλογο Ανεπιθύμητων Αλλοδαπών εγγράφονται αλλοδαποί σε βάρος των οποίων:

- α) διατάχθηκε, με απόφαση δικαστηρίου, η απέλασή τους από τη χώρα,
- β) εκδόθηκε από την αρμόδια διοικητική αρχή απόφαση απέλασης ή επιστροφής τους, εφόσον δεν έχουν συμμορφωθεί με την υποχρέωση αυτή (αναχώρηση από τη χώρα),
- γ) συντρέχουν λόγοι δημόσιας υγείας κατά τα οριζόμενα στο εδάφ. δ της παρ.1 του άρθρου 76 του Ν.3386/2005, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 59 του Ν.4075/2012,
- δ) η παρουσία τους επί του εθνικού εδάφους συνιστά απειλή για τη δημόσια ασφάλεια ή τη δημόσια τάξη.

Ειδικότερα, απειλή κατά της δημόσιας τάξης ή ασφάλειας ή κατά της εθνικής ασφάλειας συνιστά ιδίως η περίπτωση που αλλοδαπός:

- α) έχει καταδικαστεί σε κράτος μέλος για αξιόποινη πράξη επισύρουσα ποινή στερητική της ελευθερίας τουλάχιστον ενός έτους.

β) εις βάρος του υπάρχουν σοβαροί λόγοι να θεωρείται ότι διέπραξε σοβαρές αξιόποινες πράξεις ή υπάρχουν σαφείς ενδείξεις ότι προτίθεται να διαπράξει τέτοιες πράξεις στο έδαφος κράτους μέλους.

1.4.3 Αρμόδια όργανα για την εγγραφή αλλοδαπού στον Εθνικό Κατάλογο Ανεπιθύμητων Αλλοδαπών

Η εγγραφή των αλλοδαπών γίνεται με απόφαση:

- α) του Διευθυντή της Διεύθυνσης Αλλοδαπών/Α.Ε.Α., αν συντρέχουν λόγοι δημόσιας τάξης και ασφάλειας, που σχετίζονται με ενδείξεις τέλεσης σοβαρής αξιόποινης πράξης ή προπαρασκευαστικών ενεργειών για την τέλεση τέτοιας πράξης στο εξωτερικό, καθώς και αν συντρέχουν λόγοι δημόσιας υγείας,
- β) του Διευθυντή της Διεύθυνσης Κρατικής Ασφάλειας / Α.Ε.Α., αν συντρέχουν λόγοι εθνικής ασφάλειας,
- γ) των Διευθυντών των Διευθύνσεων Αστυνομίας, κατά λόγο τοπικής αρμοδιότητας, για τις λοιπές περιπτώσεις του άρθρου 1 παρ. 1 της υπ'αρ. 4000/4/32-λα' από 17-10-2012 Κοινής Υπουργικής Απόφασης και προκειμένου περί των Γενικών Αστυνομικών Διευθύνσεων Αττικής και Θεσσαλονίκης, από τους αρμόδιους για τα θέματα αλλοδαπών ανώτερους αξιωματικούς των Διευθύνσεων Αλλοδαπών Αττικής και Θεσ/νίκης, που έχουν οριστεί από τον οικείο Γενικό Αστυνομικό Διευθυντή για την έκδοση αποφάσεων απέλασης – επιστροφής σύμφωνα με άρθρο 76 παρ. 2 του Ν.3386/2005 (Α'212).

1.4.4 Χρονική διάρκεια καταχωρήσεων στον Εθνικό Κατάλογο Ανεπιθύμητων Αλλοδαπών

Η χρονική διάρκεια των καταχωρήσεων καθορίζεται από το όργανο, που λαμβάνει αποφάσεις, ως κατωτέρω:

- α) για μη τήρηση του Εθνικού Δικαίου ως προς την είσοδο, διαμονή και εργασία, δεν θα υπερβαίνει τα πέντε (5) έτη,
- β) για τέλεση αξιόποινων πράξεων (λόγοι δημόσιας τάξης και ασφάλειας), από πέντε (5) έως δέκα (10) έτη, ανάλογα με το είδος και τη βαρύτητά τους.

Κατά τον προσδιορισμό της χρονικής διάρκειας της απαγόρευσης εισόδου, θα σταθμίζεται η βλάβη που προκαλείται στην προσωπική και οικογενειακή ζωή του

αλλοδαπού με τους λόγους δημοσίου συμφέροντος που καθιστούν αναγκαία την απομάκρυνσή του από τη χώρα λαμβάνοντας υπ' όψιν τη φύση και τη σοβαρότητα του αδικήματος που διέπραξε ο αλλοδαπός, τον αριθμό και το είδος των προηγούμενων καταδικών, τη συχνότητα των τελεσθέντων αδικημάτων, τον κίνδυνο υποτροπής, τη διάρκεια παραμονής του στη χώρα, το χρονικό διάστημα που έχει παρέλθει από την τέλεση του αδικήματος και τη συμπεριφορά του αλλοδαπού κατά το διάστημα αυτό, την ηλικία του, την κατάσταση υγείας του, την εθνικότητα του προσώπου που θίγεται από το μέτρο απομακρύνσεως, την οικογενειακή του κατάσταση (διάρκεια γάμου – πραγματική οικογενειακή ζωή ζεύγους), αν έχουν γεννηθεί παιδιά από τον γάμο, την ηλικία και το βέλτιστο συμφέρον τους, τη σοβαρότητα των δυσχερειών που είναι πιθανόν να αντιμετωπίσουν η σύζυγος και τα τέκνα του αλλοδαπού και τέλος τη σταθερότητα των κοινωνικών, πολιτιστικών και οικογενειακών δεσμών του αλλοδαπού με την Ελλάδα και τη χώρα του προορισμού του.

γ) για όσο χρονικό διάστημα ορίζεται στην απόφαση του ποινικού δικαστηρίου με την οποία διατάχθηκε η απέλαση και η απαγόρευση επανεισόδου του στη χώρα [έως δέκα (10) έτη σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παρ. 3 του άρθρου 74 Π.Κ, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 4 του Ν.4322/2015].

1.4.5 Αυτοδίκαιη παύση της εγγραφής στον Εθνικό Κατάλογο Ανεπιθύμητων Αλλοδαπών

I. Οι εγγραφές με αποφάσεις των διοικητικών αρχών παύουν:

- α) με την παρέλευση της χρονικής διάρκειας που ορίζεται στην απόφαση,
- β) με την ανάκληση ή την ακύρωση της απόφασης, βάσει της οποίας έγινε η εγγραφή,
- γ) με τη χορήγηση ή ανανέωση άδειας διαμονής των αρμοδίων αρχών για αλλοδαπούς που είναι εγγεγραμμένοι αποκλειστικά και μόνο με κριτήριο τη μη τήρηση του εθνικού δικαίου ως προς την είσοδο, διαμονή και εργασία (άρθρο 6 Ν. 4251/2014).

II. Δικαστικές απελάσεις (εκτελεσθείσες ή μη) που επιβλήθηκαν βάσει ποινής φυλάκισης ή θεραπευτικών – αναμορφωτικών μέτρων

- α) Το άρθρο 110 παρ. 4 του Ν. 4055/2012 ορίζει ότι απελάσεις που επιβλήθηκαν βάσει ποινής φυλάκισης μέχρι την έναρξη ισχύος του εν λόγω νόμου (02.04.2012) παράγουν αποτελέσματα και αποκλείουν την είσοδο των αλλοδαπών που απελάθηκαν για χρονικό διάστημα πέντε ετών από την εκτέλεση της απόφασης.

β) Το άρθρο 14 παρ. 7 του Ν.4322/2015 ορίζει ότι δικαστικές απελάσεις που έχουν επιβληθεί με βάση ποινή φυλάκισης παύουν να ισχύουν και δεν εκτελούνται από τη δημοσίευση του νόμου (27.04.2015).

Από τα παραπάνω συμπεραίνεται ότι εγγραφές στον Εθνικό Κατάλογο Ανεπιθύμητων Αλλοδαπών, που αφορούν αλλοδαπούς σε βάρος των οποίων είχε επιβληθεί δικαστική απέλαση βάσει ποινής φυλάκισης ή θεραπευτικών – αναμορφωτικών μέτρων μέχρι την έναρξη ισχύος του Ν. 4055/2012 (02.04.2012) και έχει εκτελεστεί, καθώς και εγγραφές που αφορούν αλλοδαπούς σε βάρος των οποίων είχε επιβληθεί δικαστική απέλαση βάσει ποινής φυλάκισης ή θεραπευτικών – αναμορφωτικών μέτρων μέχρι την έναρξη ισχύος του Ν.4322/2015 (27.04.2015) και δεν έχει εκτελεστεί, διαγράφονται αυτοδικαίως από τον Ε.Κ.ΑΝ.Α., καθόσον η δικαστική απόφαση που τις επέβαλλε δεν παράγει πλέον αποτελέσματα.

III. Δικαστικές απελάσεις που επιβλήθηκαν βάσει ποινής κάθειρξης

α) Σύμφωνα με την υπ' αριθ. 4000/4/32-λα από 05.10.2012 Κ.Υ.Α., η εγγραφή των αλλοδαπών στον Ε.Κ.ΑΝ.Α παύει αυτοδικαίως να ισχύει:

- 1) με την παρέλευση της χρονικής διάρκειας ισχύος της απόφασης εγγραφής,
- 2) από την ανάκληση ή την ακύρωση της διοικητικής απόφασης απέλασης ή επιστροφής βάσει της οποίας έγινε η εγγραφή,
- 3) από την έκδοση βουλεύματος του αρμοδίου Συμβουλίου Πλημμελειοδικών με το οποίο επιτρέπεται η επιστροφή του αλλοδαπού στη χώρα και για το χρονικό διάστημα που ορίζεται στο βούλευμα,
- 4) με την κατάργηση της δικαστικής απόφασης που επέβαλε την απέλαση,
- 5) από την αναστολή εκτέλεσης της απόφασης απέλασης ή επιστροφής από το αρμόδιο δικαστήριο και για όσο χρόνο διαρκεί η αναστολή αυτή.

β) Στις παραγράφους 3 και 4 του άρθρου 74 του Π.Κ. ως αυτές αντικαταστάθηκαν από το άρθρο 23 παρ. 2 του Ν. 4055/2012, ορίζεται ότι «το δικαστήριο που αποφασίζει την απέλαση του αλλοδαπού επιβάλλει σε αυτόν απαγόρευση επανεισόδου του στη χώρα για χρονικό διάστημα δέκα (10) ετών ή επ' αόριστον. Το Συμβούλιο Πλημμελειοδικών του τόπου του δικαστηρίου που επέβαλε την απέλαση, μετά από γνώμη της αρμόδιας αστυνομικής αρχής, μπορεί να επιτρέψει την επιστροφή του αλλοδαπού στη χώρα, ύστερα από αίτησή του, αφού περάσει μια τριετία από την εκτέλεση της απέλασης».

γ) Επίσης, κατά τη διάταξη του άρθρου 110 παρ. 4 εδάφ. β' του Ν. 4055/2012 για τις απελάσεις που επιβλήθηκαν με βάση ποινή κάθειρξης μέχρι την έναρξη ισχύος ανωτέρω νόμου, το χρονικό διάστημα ισχύος της απαγόρευσης εισόδου του αλλοδαπού στη χώρα καθορίζεται από το Συμβούλιο Πλημμελειοδικών του τόπου του δικαστηρίου που επέβαλε την απέλαση, ύστερα από αίτηση του υπό απέλαση που υποβάλλεται κατά τη διαδικασία του άρθρου 74 παρ. 3 Π.Κ.

δ) Τέλος, κατά τη διάταξη του άρθρου 74 παρ. 3 Π.Κ. ως ίσχυε και με την αντικατάστασή του από το άρθρο 4 του Ν. 4322/2015, το δικαστήριο που αποφασίζει την απέλαση του αλλοδαπού επιβάλλει σε αυτόν απαγόρευση επανεισόδου του στη χώρα για χρονικό διάστημα έως δέκα (10) ετών. Το Συμβούλιο Πλημμελειοδικών του τόπου του δικαστηρίου που επέβαλε την απέλαση, μετά από γνώμη της αρμόδιας αστυνομικής αρχής, μπορεί να επιτρέψει την επιστροφή του αλλοδαπού στη χώρα, ύστερα από αίτησή του, αφού περάσει μια τριετία από την εκτέλεση της απέλασης.

Από τα παραπάνω συμπεραίνεται ότι οι εγγραφές στον Ε.Κ.ΑΝ.Α. που αφορούν αλλοδαπούς σε βάρος των οποίων είχε επιβληθεί δικαστική απέλαση με βάση ποινή κάθειρξης μέχρι την έναρξη ισχύος του Ν. 4055/2012 (02.04.2012), διαγράφονται αυτοδικαίως μετά την παρέλευση του χρονικού διαστήματος της απαγόρευσης εισόδου, όπως αυτό καθορίστηκε από το αρμόδιο Συμβούλιο Πλημμελειοδικών, σύμφωνα με την παράγραφο 4 του άρθρου 110 του Ν. 4055/2012. Σε περίπτωση που επί των δικαστικών αποφάσεων δεν αναγράφεται χρονικό διάστημα, θα τίθεται μέτρο απαγόρευσης εισόδου διάρκειας δέκα (10) ετών. Στην περίπτωση κατά την οποία δεν έχει καθοριστεί τέτοιο χρονικό διάστημα κατά την έναρξη ισχύος της υπ'αρ. 4000/4/32-ν' από 31-03-2017 Κοινής Υπουργικής Απόφασης, οι εν λόγω εγγραφές διαγράφονται αυτοδικαίως μετά την παρέλευση δέκα (10) ετών από την εκτέλεση της πρώτης απέλασης, εφόσον το κατ' άρθρο 110 παρ. 4 του Ν. 4055/2014 βούλευμα δεν εκδοθεί εντός χρονικού διαστήματος έξι (6) μηνών από την έναρξη ισχύος της προαναφερθείσας Κ.Υ.Α., δηλαδή από 01-10-2017 και μεταγενέστερα.

1.4.6. Διαγραφή από τον Εθνικό Κατάλογο Ανεπιθύμητων Αλλοδαπών

Η διαγραφή της καταχώρησης επιτρέπεται και πριν από τη συμπλήρωση του χρόνου που αναφέρεται στην απόφαση για λόγους εθνικού ή δημοσίου συμφέροντος ή διεθνών υποχρεώσεων της χώρας ή κατόπιν αιτήματος του/της ενδιαφερόμενου/ης αλλοδαπού/ής για ανθρωπιστικούς και μόνο λόγους (όπως λ.χ. εξαιτίας της σύναψης γάμου ή συμφώνου συμβίωσης με Έλληνα/ίδα πολίτη):

α) με απόφαση του Προϊσταμένου Κλάδου Αλλοδαπών και Προστασίας Συνόρων ή του Προϊσταμένου του Κλάδου Ασφάλειας του Αρχηγείου Ελληνικής Αστυνομίας στις περιπτώσεις εγγραφής στον Εθνικό Κατάλογο Ανεπιθύμητων Αλλοδαπών (Ε.Κ.ΑΝ.Α) από τον Διευθυντή της Διεύθυνσης Αλλοδαπών ή τον Διευθυντή της Διεύθυνσης Κρατικής Ασφάλειας του Αρχηγείου της Ελληνικής Αστυνομίας αντίστοιχα,

β) με απόφαση των Γενικών Περιφερειακών Αστυνομικών Διευθυντών ή των Διευθυντών των Διευθύνσεων Αλλοδαπών Αττικής και Θεσσαλονίκης, κατά λόγο τοπικής αρμοδιότητας, όταν η εγγραφή στον Εθνικό Κατάλογο Ανεπιθύμητων Αλλοδαπών (Ε.Κ.ΑΝ.Α) έγινε από τα όργανα του άρθρου 1 της υπ' αρ. 4000/4/32-ν από 31/03/2017 Κοινής Υπουργικής Απόφασης.

1.5 ΑΔΕΙΑ ΔΙΑΜΟΝΗΣ ΓΙΑ ΕΞΑΙΡΕΤΙΚΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ

Η άδεια διαμονής για εξαιρετικούς λόγους (άρθρο 19 Ν. 4251/2014) χορηγείται σε πολίτες τρίτων χωρών (εκτός Ε.Ε.) οι οποίοι διαμένουν παράνομα στην Ελλάδα, αποσκοπώντας να τους εντάξει σε καθεστώς νομιμότητας, εφόσον συντρέχουν ορισμένες προϋποθέσεις. Με τον πρόσφατο Νόμο 4540/2018, μεταβάλλονται σημαντικά οι προϋποθέσεις και η διαδικασία για τη χορήγηση άδειας διαμονής για εξαιρετικούς λόγους και εισάγεται πλέον ενοποιημένη διαδικασία, ανεξάρτητα από το εάν ο ενδιαφερόμενος αλλοδαπός έχει εισέλθει στην Ελλάδα νόμιμα (με θεώρηση εισόδου – βίζα ή σφραγίδα εισόδου) ή παράνομα και ανεξάρτητα από το εάν κατείχε στο παρελθόν ισχυρή άδεια διαμονής ή όχι.

Ειδικότερα, με τον νέο νόμο, καταργείται η δυνατότητα χορήγησης άδειας διαμονής για εξαιρετικούς λόγους σε αλλοδαπούς που είχαν εισέλθει νόμιμα στην Ελλάδα (με θεώρηση εισόδου) μετά από τρία έτη διαμονής τους στην Ελλάδα, ενώ επίσης καταργείται και η απλουστευμένη σχετικά διαδικασία που ίσχυε για όσους κατείχαν ισχυρό τίτλο κατά την τελευταία δεκαετία.

Με τον νέο νόμο, ορίζεται πλέον ότι αίτημα χορήγησης άδειας διαμονής για εξαιρετικούς λόγους έχει δικαίωμα να καταθέσει ο πολίτης τρίτης χώρας, εφόσον αποδεικνύει με δημόσια έγγραφα βέβαιης χρονολογίας το πραγματικό γεγονός της διαμονής του στη χώρα για επτά (7) τουλάχιστον συνεχή έτη, πριν από την υποβολή αίτησης ή είναι γονέας ανήλικου ημεδαπού και προσκομίζει στοιχεία που τεκμηριώνουν τη γονική σχέση με το/τα τέκνο/α. Οι αλλαγές που επιφέρει ο νέος νόμος συνίστανται αφενός στο ότι η άδεια διαμονής για εξαιρετικούς λόγους χορηγείται σε πολίτες που διαμένουν μόνιμα και συνεχώς στην Ελλάδα για τουλάχιστον επτά (7) συνεχή έτη, χωρίς να ενδιαφέρει ο τρόπος εισόδου τους ή το εάν κατείχαν στο παρελθόν άλλη άδεια διαμονής και χωρίς (το σημαντικότερο) να εξετάζεται πλέον αν έχουν δεσμούς με την Ελλάδα, και αφετέρου σε γονείς ανηλικού ημεδαπού, κατηγορία πολιτών που μέχρι πρότινος μπορούσε να λάβει άδεια διαμονής για εξαιρετικούς λόγους (άρθρο 20Α Ν. 4251/2014) με κατάθεση αίτησης στο Υπουργείο Εσωτερικών.

Έτσι, στη νέα διάταξη εμπίπτουν πλέον:

Α) πολίτες που διαμένουν στην Ελλάδα για τουλάχιστον επτά (7) συνεχή έτη και μπορούν να αποδείξουν τη συνεχή επταετή διαμονή τους με δημόσια έγγραφα βέβαιης χρονολογίας, χωρίς να απαιτείται να αποδείξουν δεσμούς με την Ελλάδα και

Β) γονείς ανηλικών ημεδαπών που μπορούν να τεκμηριώσουν εγγράφως τη γονική σχέση.

Η άδεια που χορηγείται στις ανωτέρω κατηγορίες αλλοδαπών έχει διάρκεια τρία (3) έτη και μπορεί να ανανεώνεται μόνο για έναν από τους λοιπούς λόγους που προβλέπονται στον Μεταναστευτικό Κώδικα (Ν. 4251/2014).

Προϋπόθεση για την υποβολή αίτησης σύμφωνα με τα ανωτέρω είναι:

α) η κατοχή διαβατηρίου, με εξαίρεση του πολίτες τρίτων χωρών αντικειμενικά στερούμενων διαβατηρίου, οι οποίοι αντί του διαβατηρίου ή ταξιδιωτικού εγγράφου θα υποβάλλουν υπεύθυνη δήλωση,

β) η καταβολή παράβολου ύψους τριακοσίων (300) ευρώ,

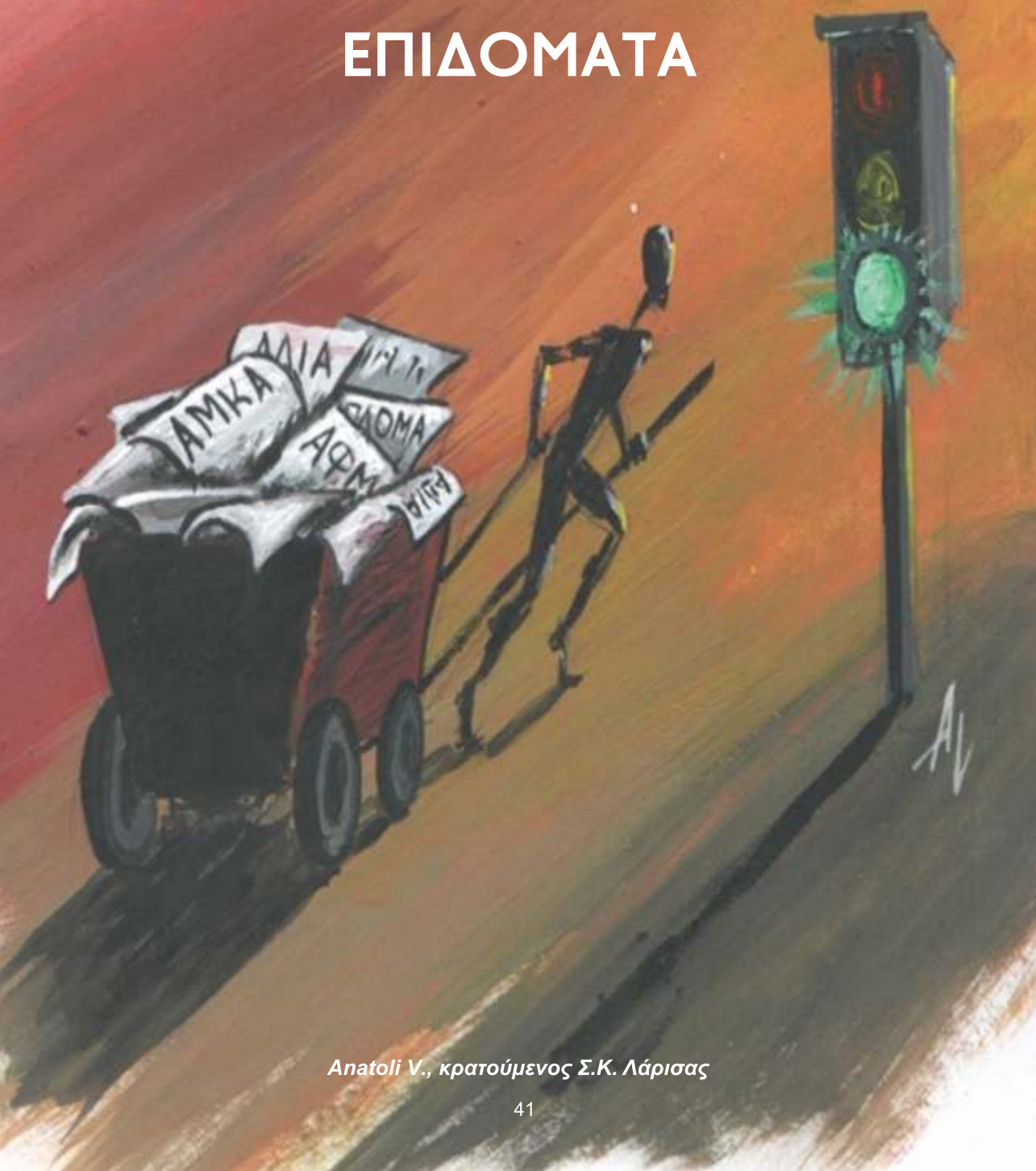
γ) η μη συνδρομή στο πρόσωπο του αιτούντος λόγων που τον καθιστούν επικίνδυνο για τη δημόσια τάξη και ασφάλεια.

Συμπερασματικά, στα θετικά του νέου νόμου θα πρέπει να συμπεριλάβει κανείς την κατάργηση της προϋπόθεσης της ύπαρξης δεσμών με τη χώρα, η οποία στην πράξη οδηγούσε σε πλείστες απορρίψεις αιτήσεων αλλοδαπών, ενώ από την άλλη πλευρά στα αρνητικά του νέου νόμου θα πρέπει να συμπεριληφθεί η κατάργηση της δυνατότητας χορήγησης άδειας διαμονής για εξαιρετικούς λόγους σε πολίτες που εισήλθαν νόμιμα στην Ελλάδα μετά τα τρία (3) έτη διαμονής τους (πλέον και αυτοί που εισήλθαν νόμιμα θα πρέπει να συμπληρώσουν επτά (7) έτη για να νομιμοποιηθούν).

ΜΕΡΟΣ 2ο

ΕΠΙΔΟΜΑΤΑ

Ανατολί V., κρατούμενος Σ.Κ. Λάρισας

Το δεύτερο μέρος επικεντρώνεται στον κρίσιμο τομέα της οικονομικής υποστήριξης των αποφυλακισμένων μέσω των διαθέσιμων προνοιακών επιδομάτων και παροχών. Η οικονομική επισφάλεια αποτελεί έναν από τους σημαντικότερους παράγοντες που δυσχεραίνουν την κοινωνική επανένταξη των αποφυλακισμένων και συχνά οδηγεί σε φαινόμενα υποτροπής.

Στις ενότητες που ακολουθούν αναλύονται διεξοδικά οι προϋποθέσεις και οι διαδικασίες για την παροχή του Ειδικού Βοηθήματος Ευάλωτων Ομάδων, που αποτελεί εξειδικευμένη μορφή στήριξης για τους αποφυλακισμένους. Επιπλέον, παρουσιάζονται αναλυτικά τα γενικά κοινωνικά επιδόματα στα οποία δύνανται να έχουν πρόσβαση οι αποφυλακισμένοι, όπως το Ελάχιστο Εγγυημένο Εισόδημα, το Επίδομα Στέγασης και το Επίδομα Τέκνου, με έμφαση στις ιδιαίτερες παραμέτρους που αφορούν τη συγκεκριμένη πληθυσμιακή ομάδα.

Στόχος του κεφαλαίου είναι να παράσχει μια ολοκληρωμένη πρόταση για τα δικαιώματα οικονομικής υποστήριξης των αποφυλακισμένων, συμβάλλοντας στην εξασφάλιση ενός αξιοπρεπούς επιπέδου διαβίωσης κατά την κρίσιμη περίοδο της επανένταξής τους. Η πρόσβαση στα επιδόματα αυτά αποτελεί θεμελιώδες δικαίωμα και ταυτόχρονα έναν από τους βασικούς πυλώνες για την αποτελεσματική αντιμετώπιση του κοινωνικού αποκλεισμού και την ουσιαστική επανένταξη των αποφυλακισμένων στον κοινωνικό ιστό.

2.1 ΠΑΡΟΧΗ ΕΙΔΙΚΟΥ ΒΟΗΘΗΜΑΤΟΣ ΕΥΑΛΩΤΩΝ ΟΜΑΔΩΝ

2.1.1 Προϋποθέσεις

Ειδικό βοήθημα υπό όρους και προϋποθέσεις προβλέπεται από τη ΔΥΠΑ για τις ευάλωτες ομάδες του πληθυσμού. Το επίδομα κατανέμεται εφάπαξ και είναι ίσο με 37,5 ημερήσια επιδόματα ανεργίας. Με την αναπροσαρμογή από 1ης Απριλίου 2024 ανέρχεται σε 764,63 ευρώ και προσαυξάνεται κατά 10% για κάθε έμμεσα ασφαλισμένο μέλος.

Η συγκεκριμένη παροχή της ΔΥΠΑ στοχεύει στην στήριξη ιδιαίτερα ευάλωτων κοινωνικών ομάδων – που δεν θεμελιώνουν δικαίωμα για το επίδομα ανεργίας – για την ομαλή επανένταξή τους στην αγορά εργασίας, ενισχύοντας και διευρύνοντας το δίκτυο

κοινωνικής προστασίας της ΔΥΠΑ προς τους ανέργους. Για να χορηγηθεί το συγκεκριμένο ειδικό βοήθημα, προϋπόθεση είναι η έκδοση κάρτας ανεργίας. Αυτή εκδίδεται μέσω των e-services ΔΥΠΑ χωρίς αυτοπρόσωπη προσέλευση στις Υπηρεσίες. Κάρτα δικαιούται οποιοδήποτε φυσικό πρόσωπο, ηλικίας 15 – 74 ετών, το οποίο:

- α) δεν ασκεί ελεύθερο ή άλλο επάγγελμα β) είναι ικανό για εργασία και παράλληλα διαθέσιμο στην αγορά εργασίας και γ) αναζητά ενεργά απασχόληση.

Δεν δικαιούνται δελτίο ανεργίας τα πρόσωπα που έχουν εγγραφή σε ασφαλιστικό φορέα ως αγρότες ή ελεύθεροι επαγγελματίες (πρώην ΟΓΑ και ΟΑΕΕ), και δεν έχουν διακόψει την επιχειρηματική τους δραστηριότητα.

Δικαιούχοι του Ειδικού Βοηθήματος είναι ασφαλισμένοι των ακόλουθων κατηγοριών:

- Άτομα που εξέτισαν ποινή στερητική της ελευθερίας (Αποφυλακισθέντες), εφόσον η ποινή τους ήταν ίση ή μεγαλύτερη των δύο (2) μηνών, δεν διακόπηκε με τον όρο της καταβολής χρηματικής εγγύησης και έχουν θετική εισήγηση της/του κοινωνικής/ού λειτουργού ή της Διεύθυνσης του σωφρονιστικού καταστήματος, εάν δεν υπάρχει σε αυτές Κοινωνική Υπηρεσία.

- Θύματα βίας – εμπορίας (θύματα παράνομης διακίνησης και εμπορίας ανθρώπων της παρ. 8 του άρθρ. 2 του ν. 4430/2016).

- Άτομα απεξαρτημένα από εξαρτησιογόνες ουσίες.

- Γυναίκες, θύματα έμφυλης ή και ενδοοικογενειακής βίας.

- Γονείς μονογονεϊκής οικογένειας κατά την έννοια της παρ. 3 του άρθρ. 9 του ν.3812/2009 (Α' 234), όπως ισχύει, δηλαδή γονείς που κατά την ημερομηνία υποβολής της αίτησης χορήγησης του Ειδικού Βοηθήματος «ασκούν εν τοις πράγμασι και κατ' αποκλειστικότητα ή μετά από σχετική ανάθεση τη γονική μέριμνα ενός ή περισσότερων ανήλικων τέκνων. Το δικαίωμα αυτό ασκείται από τον γονέα και μετά την ενηλικίωση των τέκνων και μέχρι τη συμπλήρωση του 25ου έτους της ηλικίας τους».

Για την καταβολή του ειδικού βοηθήματος απαιτούνται οι παρακάτω προϋποθέσεις:

Για τους γονείς μονογονεϊκής οικογένειας είναι απαραίτητη η προσκόμιση κατά περίπτωση των εξής δικαιολογητικών:

1. Στην περίπτωση θανάτου ή κηρύξεως αφάνειας κατά νόμον του άλλου γονέα:

- Πιστοποιητικό οικογενειακής κατάστασης του Δήμου ή βεβαίωση οικογενειακής κατάστασης αρμοδίως εκδοθείσας από το οποίο να προκύπτει ότι το τέκνο στερείται παντελώς του ενός γονέα λόγω θανάτου ή κηρύξεως αφάνειας κατά νόμον. Εάν από το ανωτέρω πιστοποιητικό δεν προκύπτει ο θάνατος του ενός γονέα, τότε πρέπει να συνηυποβληθεί η σχετική ληξιαρχική πράξη θανάτου. Για την περίπτωση της κηρύξεως αφάνειας κατά νόμον, το ανωτέρω πιστοποιητικό πρέπει να συνοδεύεται από αντίγραφο δικαστικής απόφασης σε συνδυασμό με το κατά νόμο πιστοποιητικό τελεσιδικίας της.

2. Σε περίπτωση διαζυγίου ή ακυρώσεως γάμου ή λύσης του συμφώνου συμβίωσης ή διακοπής της εγγάμου συμβιώσεως (διάστασης) των γονέων:

Πιστοποιητικό οικογενειακής κατάστασης ή βεβαίωση οικογενειακής κατάστασης αρμοδίως εκδοθείσας.

- Αντίγραφο δικαστικής απόφασης με την οποία ανατέθηκε η αποκλειστική άσκηση της γονικής μέριμνας ή αντίγραφο Πρακτικού κοινής συμφωνίας των γονέων, θεωρημένο από το αρμόδιο δικαστήριο, με το οποίο ανατέθηκε η άσκηση της γονικής μέριμνας στον αιτούντα γονέα, σύμφωνα με το άρθρο 1513ΑΚ ή, για την περίπτωση της διάστασης, σύμφωνα με το άρθρο 1514ΑΚ σε συνδυασμό με το άρθρο 1513ΑΚ.

3. Σε περίπτωση ανικανότητας του άλλου γονέα για την άσκηση γονικής μέριμνας για πραγματικούς λόγους ή γιατί είναι ανίκανος ή περιορισμένα ικανός για δικαιοπραξία:

- Πιστοποιητικό οικογενειακής κατάστασης ή βεβαίωση οικογενειακής κατάστασης.

- Αντίγραφο δικαστικής απόφασης από την οποία να προκύπτει ο λόγος της αδυναμίας ασκήσεως της γονικής μέριμνας από τον άλλο γονέα (π.χ. δικαστική συμπαράσταση λόγω ψυχικής ή διανοητικής διαταραχής ή σωματικής αναπηρίας). Σε περίπτωση ανυπαρξίας της δικαστικής απόφασης, απαιτείται η υποβολή οιοδήποτε αποδεικτικού εγγράφου αρμόδιας κατά νόμον δημόσιας αρχής, από το οποίο να προκύπτει ο πραγματικός λόγος αδυναμίας άσκησης της γονικής μέριμνας (π.χ. πιστοποιητικό από το οποίο να προκύπτει ο εγκλεισμός γονέα σε σωφρονιστικό κατάστημα και η διάρκεια αυτού).

4. Σε περίπτωση έκπτωσης του ενός τουλάχιστον γονέα από την άσκηση της γονικής μέριμνας ή αφαίρεσης της γονικής μέριμνας λόγω κακής άσκησης:

- Πιστοποιητικό οικογενειακής κατάστασης ή βεβαίωση οικογενειακής κατάστασης.

- Αντίγραφο δικαστικής απόφασης, συνοδευόμενης από το κατά νόμο πιστοποιητικό τελεσιδικίας της, από την οποία να προκύπτει η έκπτωση ενός τουλάχιστον γονέα από την άσκηση της γονικής μέριμνας ή η αφαίρεση της γονικής μέριμνας από έναν τουλάχιστον γονέα λόγω κακής άσκησης.

5. Σε περίπτωση τέκνου χωρίς γάμο ή σύμφωνο συμβίωσης των γονέων:

- Πιστοποιητικό οικογενειακής κατάστασης ή βεβαίωση οικογενειακής κατάστασης αρμοδίως εκδοθείσας και, αν το τέκνο είναι αναγνωρισμένο από τον πατέρα του, υπεύθυνη δήλωση ότι για ορισμένο χρονικό διάστημα μέχρι την ενηλικίωσή του τη γονική του μέριμνα ασκούσε εν τοις πράγμασι και κατ' αποκλειστικότητα η μητέρα του χωρίς συμφωνία των γονέων κατά το άρθρο 1515ΑΚ σε συνδυασμό με το άρθρο 1513ΑΚ για από κοινού άσκηση της γονικής μέριμνας.

6. Σε περίπτωση υιοθεσίας τέκνου από έναν μόνο γονέα:

- Αντίγραφο δικαστικής απόφασης από την οποία να προκύπτει η υιοθεσία του τέκνου μέχρι την ενηλικίωσή του, συνοδευόμενης από το κατά νόμο πιστοποιητικό τελεσιδικίας της ή πιστοποιητικό οικογενειακής κατάστασης του Δήμου ή βεβαίωση οικογενειακής κατάστασης αρμοδίως εκδοθείσας από το οποίο να προκύπτει η υιοθεσία μέχρι την ενηλικίωσή του.

Για την εγγραφή στο ειδικό μητρώο ανέργων της ΔΥΠΑ ατόμων Θυμάτων Εμπορίας Ανθρώπων απαιτείται η Πράξη του/της αρμόδιου Εισαγγελέως Πρωτοδικών, τόσο αμέσως μετά την κίνηση της ποινικής δίωξης, όσο και πριν ασκηθεί ποινική δίωξη. Στην τελευταία περίπτωση, για την έκδοση της εν λόγω Πράξης απαιτείται έγγραφη γνωμοδότηση, που συντάσσεται από δύο επιστήμονες με ειδικότητα ψυχιάτρου, ψυχολόγου ή κοινωνικού λειτουργού, οι οποίοι/ες υπηρετούν σε Υπηρεσία ή σε Μονάδα Προστασίας και Αρωγής των άρθρων 2, 3 και 4 του Προεδρικού Διατάγματος 233/2003, όπως αυτό ισχύει, ή σε ΜΚΟ ή στο ΔΟΜ ή σε Διεθνείς Οργανώσεις ή σε άλλους εξειδικευμένους και αναγνωρισμένους από το Κράτος φορείς προστασίας και αρωγής, σύμφωνα με τα οριζόμενα στα άρθρα 2, 3 και 4 του προαναφερόμενου Π.Δ. 233/2003.

Προϋπόθεση για την εγγραφή στο ειδικό μητρώο ανέργων της Δ.ΥΠ.Α ατόμων απεξαρτημένων από εξαρτησιογόνες ουσίες, είναι ο/η ενδιαφερόμενος/η να έχει στην κατοχή του/της ένα από τα ακόλουθα:

▶ Βεβαίωση ολοκλήρωσης εγκεκριμένου θεραπευτικού προγράμματος σωματικής και ψυχικής απεξάρτησης, με ή χωρίς υποκατάστατα. Εγκεκριμένα θεραπευτικά προγράμματα απεξάρτησης λειτουργούν στα ακόλουθα κέντρα: ΟΚΑΝΑ, ΚΕΘΕΑ, Ψυχιατρικό Νοσοκομείο Αθηνών, Ψυχιατρικό Νοσοκομείο Θεσσαλονίκης, Κέντρο Απεξάρτησης Τοξικομανών Κρατουμένων Ελεώνα Θηβών, Γενικό Νοσοκομείο Ιωαννίνων Γ. Χατζηκώστα, Γενικό Νοσοκομείο Κέρκυρας «Αγία Ειρήνη».

▶ Βεβαίωση ότι ο/η ενδιαφερόμενος/η βρίσκεται στο Στάδιο της Κοινωνικής Επανένταξης και ο Φορέας Απεξάρτησης συναινεί στην έκδοση δελτίου ανεργίας με στόχο την ένταξη του/της στην αγορά εργασίας.

▶ Βεβαίωση απεξάρτησης από αντίστοιχο Φορέα από χώρα της Ε.Ε., με την προϋπόθεση ότι ο φορέας που εκδίδει τη βεβαίωση αυτή έχει άδεια λειτουργίας από Δημόσια Αρχή της χώρας αυτής.

Η ιδιότητα της περίπτωσης 3 - απεξαρτημένων – διατηρείται επί 6ετίας από την ημερομηνία ολοκλήρωσης του προγράμματος απεξάρτησης βάσει της σχετικής προσκομισθείσας βεβαίωσης, εκτός και αν υπάρξει υποτροπή.

Για την εγγραφή στο Ειδικό Μητρώο Ανέργων Θυμάτων Έμφυλης / Ενδοοικογενειακής Βίας απαιτούνται:

- Βεβαίωση ότι ανήκουν στη συγκεκριμένη κατηγορία ωφελούμενων, υπογεγραμμένη από νόμιμο εκπρόσωπο των ακόλουθων φορέων, ως εξής:

- Για το Συμβουλευτικό Κέντρο Γυναικών της Γενικής Γραμματείας Ισότητας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (ΓΓΙΑΔ) (πρώην Γενική Γραμματεία Δημογραφικής, Οικογενειακής Πολιτικής και Ισότητας των Φύλων (ΓΓΔΟΠΙΦ), από νόμιμο εκπρόσωπο του φορέα, κατόπιν εισήγησης από τον/την προϊστάμενο/η της Διεύθυνσης Κοινωνικής Προστασίας και Συμβουλευτικών Υπηρεσιών.

- Για τα Συμβουλευτικά Κέντρα του Κέντρου Ερευνών για Θέματα Ισότητας (Κ.Ε.Θ.Ι.), από τον/την νόμιμο εκπρόσωπο του φορέα, κατόπιν εισήγησης της Τριμελούς Επιστημονικής Επιτροπής.

- Για τα Συμβουλευτικά Κέντρα και τους Ξενώνες των Δήμων, από τον/την νόμιμο εκπρόσωπο του Δήμου, κατόπιν εισήγησης του/της προϊσταμένου/ης της Διεύθυνσης Κοινωνικών Υπηρεσιών.

- Για τους Ξενώνες του Εθνικού Κέντρου Κοινωνικής Αλληλεγγύης (Ε.Κ.Κ.Α.), από τον/την νόμιμο εκπρόσωπο, κατόπιν εισήγησης του/της Προϊσταμένου/ης της Κοινωνικής Υπηρεσίας.

Προϋπόθεση για την εγγραφή στο ειδικό μητρώο ανέργων της Δ.ΥΠ.Α ατόμων αποφυλακισμένων είναι η κατοχή αποφυλακιστήριου από την Επικράτεια ή από χώρα της Ε.Ε., όπου να αναφέρεται ότι έχει εκτιθεί ποινή μεγαλύτερη των 2 μηνών. Εισηγητική

Έκθεση της Κοινωνικής Υπηρεσίας ή της Διεύθυνσης του Σωφρονιστικού Καταστήματος ότι το άτομο έχει ανάγκη κοινωνικοοικονομικής στήριξης και προτείνεται να ενταχθεί σε προγράμματα /δράσεις της ΔΥΠΑ.

ΕΠΙΠΛΕΟΝ ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ ΧΟΡΗΓΗΣΗΣ ΤΗΣ ΠΑΡΟΧΗΣ

1. Να έχουν ασφαλιστεί στον e-ΕΦΚΑ με εισφορές υπέρ του κλάδου ανεργίας της Δ.ΥΠ.Α. οποτεδήποτε σε μια περίοδο είκοσι τεσσάρων (24) μηνών πριν από την υποβολή της αίτησής τους, οι δε πραγματοποιηθείσες ημέρες ασφάλισής τους κατά την περίοδο αυτή να μην υπερβαίνουν τις 75. Ιδιαίτερα για όσους εξέτισαν ποινή στερητική της ελευθερίας, οι κατ' ανώτατο όριο εβδομήντα πέντε (75) ημέρες ασφάλισης πρέπει να έχουν πραγματοποιηθεί κατά τη διάρκεια είκοσι τεσσάρων (24) μηνών πριν από την έναρξη της στερητικής της ελευθερίας ποινής.

2. Να πληρούν τα εισοδηματικά κριτήρια του άρθρου 19 του ν. 4921/2022 (Α' 75), όπως ισχύει, είτε είναι μακροχρονίως άνεργοι είτε όχι, δηλαδή:

Το ετήσιο συνολικό οικογενειακό εισόδημα του προηγούμενου φορολογικού έτους, ανεξαρτήτως της πηγής προέλευσής του, πραγματικό και τεκμαρτό, δεν θα πρέπει να υπερβαίνει τα όρια που αποτυπώνονται στον παρακάτω πίνακα:

Οικογενειακή κατάσταση	Ετήσιο Οικογενειακό Εισόδημα (Πραγματικό και Τεκμαρτό) Έως	Προσαυξήσεις
Άγαμοι και άτομα σε κατάσταση χρειάς χωρίς εξαρτώμενα μέλη	16.000 €	
Διαζευγμένοι και μέλη οικογενειών που τελούν σε διάσταση	16.000 €	5.000 € για κάθε τέκνο
Έγγαμοι και άτομα που αποτελούν μέρη συμφώνου συμβίωσης	24.000 €	
Μονογονείς (άγαμοι, άτομα σε κατάσταση χρειάς, διαζευγμένοι που ασκούν κατ' αποκλειστικότητα τη γονική μέριμνα)	29.000 €	5.000 € για κάθε τέκνο μετά το πρώτο

Το ύψος των συνολικών ακαθάριστων εσόδων από επιχειρηματική δραστηριότητα, που αφορά σε όλα τα μέλη της οικογένειας (συζύγου, εξαρτώμενων τέκνων), δεν θα πρέπει να υπερβαίνει τα 80.000 €, ανεξαρτήτως εάν η αίτηση υποβάλλεται από μη ασκούντα επιχειρηματική δραστηριότητα.

3. Να μην είναι, εκ παραλλήλου, δικαιούχοι τακτικής επιδότησης ανεργίας, συμπεριλαμβανομένων και των ειδικών κατηγοριών τακτικής επιδότησης: αποκλειστικών νοσοκόμων ξεναγών δασεργατών - φορτοεκφορτωτών - εκδοροσφαγέων, επιδόματος μακροχρονίως ανέργων, βοηθήματος αυτοτελώς και ανεξαρτήτως απασχολούμενων τ. Ο.Α.Ε.Ε., τ. Ε.Τ.Α.Π. – Μ.Μ.Ε./ τ. ΕΤΑΑ και ειδικού εποχικού βοηθήματος.

4. Να μην έχουν λάβει το ειδικό βοήθημα με την ίδια ή άλλη εκ των 5 ανωτέρω ιδιοτήτων εντός των δύο (2) ημερολογιακών ετών που προηγούνται της υποβολής της αίτησής τους.

2.1.2 Διαδικασία Υποβολής Αίτησης - Παραλαβή Απόφασης

Οι αιτήσεις υποβάλλονται για μία εκ των ανωτέρω ιδιοτήτων μέσω των e-services της ΔΥΠΑ στην Υπηρεσία ΚΠΑ2 του τόπου κατοικίας των ασφαλισμένων, εφόσον έχει προηγηθεί εγγραφή στο αντίστοιχο επιμέρους Ψηφιακό Μητρώο της Δ.ΥΠ.Α..

Ιδιαίτερα για τους αποφυλακισμένους, η αίτηση υποβάλλεται εντός προθεσμίας δύο (2) μηνών από τη λήξη της στερητικής της ελευθερίας ποινής.

2.2 ΠΑΡΟΧΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΔΟΜΑΤΩΝ

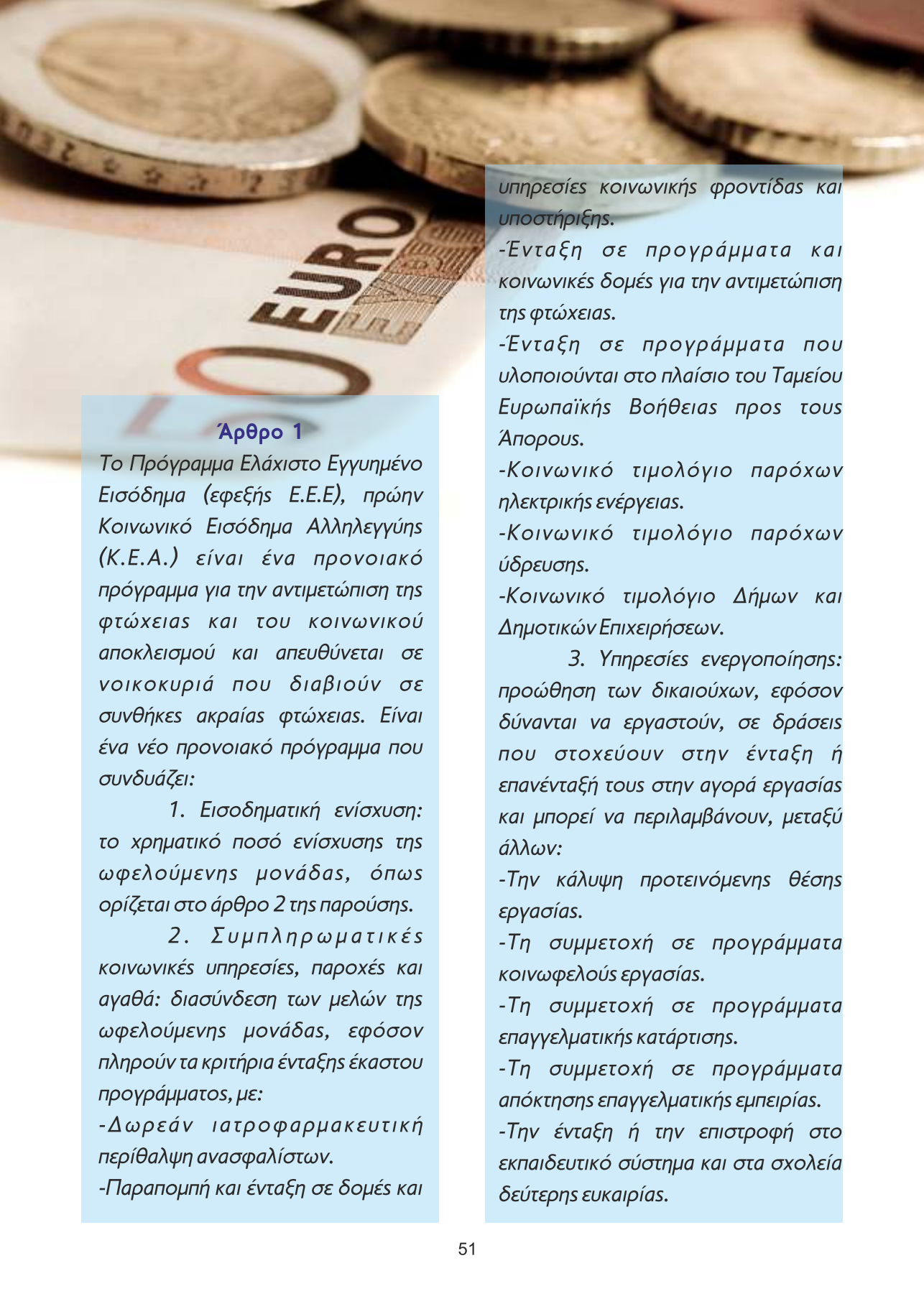
Οι αποφυλακισμένοι δικαιούνται κοινωνικών επιδομάτων, όπως και οι υπόλοιποι πολίτες που έχουν οικονομική αδυναμία και πληρούν ορισμένα οικονομικά και κοινωνικά κριτήρια. Πιο συγκεκριμένα:

2.2.1 Ελάχιστο Εγγυημένο Εισόδημα (Ε.Ε.Ε.)

Οι αιτήσεις για την είσπραξη του επιδόματος υποβάλλονται ηλεκτρονικά στην ιστοσελίδα **www.keaprogram.gr** ή στα Κέντρα Κοινότητας κάθε Δήμου.

Αναλυτικές πληροφορίες δίνονται στον παρακάτω οδηγό εφαρμογής

(https://drive.google.com/file/d/1ktP_iE9Wt-JsZ9Asl7uZJv3A_BUaUzY3/view)

Άρθρο 1

Το Πρόγραμμα Ελάχιστο Εγγυημένο Εισόδημα (εφεξής Ε.Ε.Ε), πρώην Κοινωνικό Εισόδημα Αλληλεγγύης (Κ.Ε.Α.) είναι ένα προνοιακό πρόγραμμα για την αντιμετώπιση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού και απευθύνεται σε νοικοκυριά που διαβιούν σε συνθήκες ακραίας φτώχειας. Είναι ένα νέο προνοιακό πρόγραμμα που συνδυάζει:

1. Εισοδηματική ενίσχυση: το χρηματικό ποσό ενίσχυσης της ωφελούμενης μονάδας, όπως ορίζεται στο άρθρο 2 της παρούσης.

2. Συμπληρωματικές κοινωνικές υπηρεσίες, παροχές και αγαθά: διασύνδεση των μελών της ωφελούμενης μονάδας, εφόσον πληρούν τα κριτήρια ένταξης έκαστου προγράμματος, με:

- Δωρεάν ιατροφαρμακευτική περίθαλψη ανασφαλιστών.
- Παραπομπή και ένταξη σε δομές και

υπηρεσίες κοινωνικής φροντίδας και υποστήριξης.

-Ένταξη σε προγράμματα και κοινωνικές δομές για την αντιμετώπιση της φτώχειας.

-Ένταξη σε προγράμματα που υλοποιούνται στο πλαίσιο του Ταμείου Ευρωπαϊκής Βοήθειας προς τους Άπορους.

-Κοινωνικό τιμολόγιο παρόχων ηλεκτρικής ενέργειας.

-Κοινωνικό τιμολόγιο παρόχων ύδρευσης.

-Κοινωνικό τιμολόγιο Δήμων και Δημοτικών Επιχειρήσεων.

3. Υπηρεσίες ενεργοποίησης: προώθηση των δικαιούχων, εφόσον δύνανται να εργαστούν, σε δράσεις που στοχεύουν στην ένταξη ή επανένταξή τους στην αγορά εργασίας και μπορεί να περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων:

-Την κάλυψη προτεινόμενης θέσης εργασίας.

-Τη συμμετοχή σε προγράμματα κοινωνωφελούς εργασίας.

-Τη συμμετοχή σε προγράμματα επαγγελματικής κατάρτισης.

-Τη συμμετοχή σε προγράμματα απόκτησης επαγγελματικής εμπειρίας.

-Την ένταξη ή την επιστροφή στο εκπαιδευτικό σύστημα και στα σχολεία δεύτερης ευκαιρίας.

Άρθρο 2 (Ορισμοί για την εφαρμογή του Ε.Ε.Ε.)

Ως ωφελούμενες μονάδες ορίζονται οι κάτωθι κατηγορίες:

■ **Μονοπρόσωπο νοικοκυριό:** κάθε ενήλικο άτομο που διαμένει μόνο του σε κατοικία και δεν εμπίπτει στην κατηγορία ενηλίκων έως 25 ετών που φοιτούν σε πανεπιστημιακές σχολές ή σχολεία ή ινστιτούτα επαγγελματικής εκπαίδευσης ή κατάρτισης της ημεδαπής ή αλλοδαπής.

■ **Πολυπρόσωπο νοικοκυριό:** όλα τα άτομα που διαμένουν κάτω από την ίδια στέγη. Δύναται να απαρτίζεται και από φιλοξενούμενα άτομα ή φιλοξενούμενη οικογένεια, με την προϋπόθεση ότι η φιλοξενία είχε δηλωθεί στην τελευταία εκκαθαρισμένη δήλωση φορολογίας εισοδήματος. Στο πολυπρόσωπο νοικοκυριό εντάσσονται και τα ενήλικα τέκνα έως 25 ετών που φοιτούν σε πανεπιστημιακές σχολές ή σχολεία ή ινστιτούτα επαγγελματικής εκπαίδευσης ή κατάρτισης, ανεξαρτήτως του τόπου διαμονής τους.

■ **Άστεγοι:** τα άτομα που διαβιούν στον δρόμο ή σε ακατάλληλα καταλύματα, υπό την προϋπόθεση ότι έχουν καταγραφεί από τις κοινωνικές υπηρεσίες των Δήμων ή κάνουν χρήση των υπηρεσιών Ανοικτών Κέντρων Ημέρας Αστεγών ή/και Υπνωτηρίων που λειτουργούν στους Δήμους, δύναται να είναι δικαιούχοι του προγράμματος. Η διαπίστωση της έλλειψης στέγης δεν δύναται να τεκμηριωθεί μόνο μέσω του εντύπου της δήλωσης φορολογίας εισοδήματος.

■ **Δικαιούχος:** το ενήλικο άτομο που υποβάλλει αίτηση για λογαριασμό του νοικοκυριού, η οποία έχει κριθεί και πληροί τα κριτήρια ένταξης στο πρόγραμμα.

■ **Ανήλικα μέλη:** τα μέλη του νοικοκυριού έως 18 ετών.

■ **Απροστάτευτα τέκνα:** τα ανήλικα μέλη του νοικοκυριού που είναι ορφανά και από τους δύο γονείς ή που κανείς γονέας δεν μπορεί να ασκήσει τη γονική τους μέριμνα, λόγω ασθενείας, αναπηρίας, κράτησης ή στρατιωτικής θητείας και που η επιμέλειά τους έχει ανατεθεί με δικαστική απόφαση σε μέλος του νοικοκυριού.

■ **Εξαιρέσεις υπαγωγής στο πρόγραμμα:** από την ένταξη στο πρόγραμμα εξαιρούνται και δεν θεωρούνται μέλη του νοικοκυριού οι κάτωθι κατηγορίες:

-Άτομα τα οποία φιλοξενούνται ή περιθάλπονται σε Μονάδες Κλειστής Φροντίδας ή σε Στέγες Υποστηριζόμενης Διαβίωσης ή σε Ξενώνες Μεταβατικής Φιλοξενίας Αστεγών.

-Άτομα τα οποία φιλοξενούνται σε Μονάδες Ψυχοκοινωνικής Αποκατάστασης (οικοτροφεία, ξενώνες κτλ.) ή είναι δικαιούχοι του προγράμματος Προστατευμένων Διαμερισμάτων του αρ. 9 του ν. 2716/1999.

-Όσοι υπηρετούν τη θητεία τους στις ένοπλες δυνάμεις.

-Όσοι κρατούνται σε σωφρονιστικά καταστήματα.

Εγγυημένο ποσό: το ποσό που εγγυάται το πρόγραμμα για κάθε νοικοκυριό, ανάλογα με τον αριθμό και την ηλικία των μελών του, μετά και την καταβολή της εισοδηματικής ενίσχυσης του Κ.Ε.Α. Το εγγυημένο ποσό ορίζεται ως ακολούθως:

-Για το μονοπρόσωπο νοικοκυριό: 216 € ανά μήνα.

-Για κάθε επιπλέον ενήλικο μέλος του νοικοκυριού: προσαύξηση του εγγυημένου ποσού κατά 108 € ανά μήνα.

-Για κάθε ανήλικο μέλος του νοικοκυριού: προσαύξηση του εγγυημένου ποσού κατά 54 € ανά μήνα.

-Στη μονογονεϊκή οικογένεια, δηλαδή σε εκείνη στην οποία ένας μόνος γονέας (άγαμος, σε χηρεία ή διαζευγμένος, ή λόγω κράτησης του έτερου γονέα σε σωφρονιστικό κατάστημα) ασκεί κατ' αποκλειστικότητα ή μετά από σχετική ανάθεση τη γονική μέριμνα ενός ή περισσότερων ανήλικων τέκνων, για τις ανάγκες υπολογισμού του εγγυημένου ποσού το μεγαλύτερο σε ηλικία ανήλικο μέλος λογίζεται ως ενήλικας.

-Σε νοικοκυριό με απροστάτευτο/α τέκνο/α, για τις ανάγκες υπολογισμού του εγγυημένου ποσού κάθε απροστάτευτο τέκνο λογίζεται ως ενήλικας.

-Ως ανώτατο όριο του εγγυημένου ποσού ορίζονται τα 972 € μηνιαίως, ανεξαρτήτως της σύνθεσης του νοικοκυριού.

Δηλούμενο εισόδημα: το συνολικό πραγματικό εισόδημα από κάθε πηγή ημεδαπής και αλλοδαπής προέλευσης – προ φόρων, μετά την αφαίρεση των εισφορών για κοινωνική ασφάλιση – που εισπράχθηκε από όλα τα μέλη του νοικοκυριού, κατά τους έξι (6) μήνες πριν από τον μήνα υποβολής της αίτησης.

Στο συνολικό δηλούμενο εισόδημα συμπεριλαμβάνεται και το σύνολο των επιδομάτων και άλλων ενισχύσεων, καθώς και το εισόδημα που απαλλάσσεται από τον φόρο ή φορολογείται με ειδικό τρόπο, με τις εξαιρέσεις που αναφέρονται παρακάτω. Το δηλούμενο εισόδημα δεν περιλαμβάνει το επίδομα αναδοχής της διάταξης του άρθρου 9 του ν. 2082/1992, καθώς και τα μη ανταποδοτικά επιδόματα αναπηρίας που καταβάλλονται από το κράτος.

Υπολογισμός του εισοδήματος για ένταξη στο πρόγραμμα: για την ένταξη στο πρόγραμμα και τον υπολογισμό της εισοδηματικής ενίσχυσης, αφαιρείται από το συνολικό δηλούμενο εισόδημα το 20% του καθαρού εισοδήματος από μισθωτές υπηρεσίες, από υπηρεσίες που παρέχονται με δελτίο παροχής υπηρεσιών ή εργόσημο, καθώς και το 20% του ποσού από πηγές κατάρτισης, προγράμματα κοινωνικού εργοστασίου ή από οποιοδήποτε άλλο πρόγραμμα εργασίας.

Σε περίπτωση που μέλος του νοικοκυριού βρει εργασία (περιστασιακή, προσωρινή ή μόνιμη), στον υπολογισμό του εισοδήματος για την ένταξη στο πρόγραμμα δεν συνυπολογίζεται κατά τον πρώτο μήνα της εργασίας το 100% και κατά τους δύο επόμενους το 40% του καθαρού μηνιαίου εισοδήματος από την ανωτέρω εργασία. Εάν το μέλος του νοικοκυριού εξακολουθεί να εργάζεται για διάστημα άνω των τριών μηνών, το δικαίωμα στην εισοδηματική ενίσχυση διακόπτεται από την έναρξη του τέταρτου μήνα εργασίας, εφόσον δεν πληρούνται τα κριτήρια για ένταξη στο πρόγραμμα. Εάν τα κριτήρια εξακολουθούν να πληρούνται, το νοικοκυριό λαμβάνει το ποσό της εισοδηματικής ενίσχυσης που του αναλογεί.

Η ανωτέρω εξαίρεση από τον υπολογισμό του εισοδήματος για ένταξη στο πρόγραμμα δύναται να εφαρμοστεί μια και μόνη φορά σε διάστημα ενός έτους από την έναρξη ισχύος της.

Μηνιαίο ποσό εισοδηματικής ενίσχυσης: η διαφορά μεταξύ του εξαπλάσιου ύψους του εγγυημένου ποσού και του εξαμηνιαίου δηλούμενου εισοδήματος του νοικοκυριού, όπως αυτό υπολογίζεται για τους σκοπούς της ένταξης στο πρόγραμμα, διαιρούμενη διά έξι.

Μη δυνάμενοι για εργασία: για τους σκοπούς του προγράμματος, μη δυνάμενοι για εργασία θεωρούνται οι δικαιούχοι που ανήκουν στις κάτωθι κατηγορίες:

- ΑμεΑ, τα οποία σύμφωνα με την γνωμάτευση της Επιτροπής Πιστοποίησης Αναπηρίας έχουν κριθεί ή που δηλώνουν στο σχετικό πεδίο της αίτησης για ένταξη στο Κ.Ε.Α. «ανίκανα για εργασία».

- Φοιτητές προγραμμάτων πλήρους φοίτησης, μαθητευόμενοι των επαγγελματικών σχολών ή όσοι εξασκούνται πρακτικά στο πλαίσιο επαγγελματικού εκπαιδευτικού προγράμματος χωρίς εργασιακή σχέση.

- **Δυνάμενοι για εργασία:** θεωρούνται οι δικαιούχοι, ηλικίας 18 έως 65 ετών, που δεν εργάζονται και δεν ανήκουν στις ανωτέρω κατηγορίες.

Άρθρο 3 (Κριτήρια ένταξης στο πρόγραμμα)

Τα νοικοκυριά εντάσσονται στο πρόγραμμα, εφόσον πληρούν αθροιστικά τα ακόλουθα εισοδηματικά, περιουσιακά και κριτήρια διαμονής:

1. Εισοδηματικά κριτήρια

Το δηλούμενο εισόδημα του νοικοκυριού, όπως υπολογίζεται για τους σκοπούς της ένταξης στο πρόγραμμα, τους έξι (6) τελευταίους μήνες πριν από την υποβολή της αίτησης, δεν μπορεί να υπερβαίνει το εξαπλάσιο του εγγυημένου ποσού για κάθε τύπο νοικοκυριού.

Δημοσιεύτηκε η υπ'αρ. 97046/6-11-2023 (ΦΕΚ 6456/Β/13-11-2023) Κοινή Υπουργική Απόφαση με θέμα «Τροποποίηση των όρων και των προϋποθέσεων εφαρμογής του προγράμματος Ελάχιστο Εγγυημένο Εισόδημα» (ΦΕΚ Κ.Υ.Α. Ε.Ε.Ε 2021 Β'3359), όπου προβλέπεται αύξηση 8% για τις αιτήσεις που θα εγκριθούν από 1η Δεκεμβρίου 2023.

Παρατίθενται οι ακόλουθες περιπτώσεις:

Σύνθεση Νοικοκυριού	Εξαμηνιαίο Εισόδημα
Μονοπρόσωπο νοικοκυριό	1.296 €
Νοικοκυριό αποτελούμενο από δύο ενήλικα μέλη ή μονογονεϊκή οικογένεια με ένα ανήλικο μέλος	1.944 €
Νοικοκυριό αποτελούμενο από δύο ενήλικα και ένα ανήλικο μέλος ή μονογονεϊκή οικογένεια με δύο ανήλικα μέλη	2.268 €
Νοικοκυριό αποτελούμενο από τρία ενήλικα μέλη ή δύο ενήλικα και δύο ανήλικα μέλη ή μονογονεϊκή οικογένεια με τρία ανήλικα μέλη	2.592 €
Νοικοκυριό αποτελούμενο από τρία ενήλικα και ένα ανήλικο μέλος ή δύο ενήλικα και τρία ανήλικα μέλη ή μονογονεϊκή οικογένεια με τέσσερα ανήλικα μέλη	2.916 €
Νοικοκυριό αποτελούμενο από τέσσερα ενήλικα μέλη ή δύο ενήλικα και τέσσερα ανήλικα μέλη ή μονογονεϊκή οικογένεια με πέντε ανήλικα μέλη	3.240 €

Για κάθε επιπλέον μέλος προστίθεται το εξαπλάσιο του αντίστοιχου εγγυημένου ποσού, όπως ορίζεται στο άρθρο 2 της παρούσης. Το δηλούμενο εισόδημα δεν μπορεί να υπερβαίνει το ποσό των 5.832 ευρώ, ανεξαρτήτως του αριθμού των μελών του νοικοκυριού.

2. Περιουσιακά κριτήρια

α. Ακίνητη περιουσία: Η συνολική φορολογητέα αξία της ακίνητης περιουσίας του νοικοκυριού, στην Ελλάδα ή στο εξωτερικό, δεν μπορεί να υπερβαίνει στο σύνολό της το ποσό των 90.000 ευρώ για το μονοπρόσωπο νοικοκυριό, προσαυξανόμενη κατά 15.000 ευρώ για κάθε πρόσθετο μέλος και έως 150.000 ευρώ.

β. Κινητή περιουσία:

1. Η αντικειμενική δαπάνη των επιβατικών αυτοκινήτων Ιδιωτικής Χρήσης (Ι.Χ.), Μικτής Χρήσης (Μ.Χ.) ή και των δίκυκλων του νοικοκυριού, στην Ελλάδα ή στο εξωτερικό, δεν μπορεί να υπερβαίνει στο σύνολό της το ποσό των 6.000 ευρώ.

2. Το συνολικό ύψος των καταθέσεων του νοικοκυριού σε όλα τα πιστωτικά ιδρύματα της χώρας ή του εξωτερικού, ή/και η τρέχουσα αξία μετοχών, ομολόγων κλπ, όπως προκύπτουν από τις ηλεκτρονικές διασταυρώσεις, δεν μπορεί να υπερβαίνει τα όρια του κατωτέρω πίνακα για κάθε τύπο νοικοκυριού, μέχρι και το ποσό των 14.400 ευρώ.
Συγκεκριμένα:

Σύνθεση Νοικοκυριού	Όρια καταθέσεων/ μετοχών, ομολόγων κτλ.
Μονοπρόσωπο νοικοκυριό	4800 €
Νοικοκυριό που αποτελείται από δύο ενήλικες ή μονογονεϊκό νοικοκυριό με ένα ανήλικο μέλος	7200 €
Νοικοκυριό που αποτελείται από δύο ενήλικες και ένα ανήλικο μέλος ή μονογονεϊκό νοικοκυριό με δύο ανήλικα μέλη	8400 €
Νοικοκυριό που αποτελείται από τρεις ενήλικες ή δύο ενήλικες και δύο ανήλικα μέλη ή μονογονεϊκό νοικοκυριό με τρία ανήλικα μέλη	9600 €
Νοικοκυριό που αποτελείται από τρεις ενήλικες και ένα ανήλικο μέλος ή δύο ενήλικες και τρία ανήλικα μέλη ή μονογονεϊκό νοικοκυριό με τέσσερα ανήλικα μέλη	10800 €
Νοικοκυριό που αποτελείται από τέσσερις ενήλικες ή δύο ενήλικες και τέσσερα ανήλικα μέλη ή μονογονεϊκό νοικοκυριό με πέντε ανήλικα μέλη	12000 €
Νοικοκυριό που αποτελείται από τέσσερις ενήλικες και 1 ανήλικο μέλος ή δύο ενήλικες και πέντε ανήλικα μέλη ή μονογονεϊκό νοικοκυριό με έξι ανήλικα μέλη	13200 €
Νοικοκυριό που αποτελείται από πέντε ενήλικες ή δύο ενήλικες και έξι ανήλικα μέλη ή μονογονεϊκό νοικοκυριό με επτά ανήλικα μέλη	14400 €

γ. Περιουσιακό τεκμήριο:

Το συνολικό ποσό από τόκους καταθέσεων των μελών του νοικοκυριού σε όλα τα πιστωτικά ιδρύματα της χώρας ή του εξωτερικού, όπως έχουν δηλωθεί στην τελευταία εκκαθαρισμένη δήλωση φορολογίας εισοδήματος (Ε1), δεν μπορεί να υπερβαίνει το ποσό που προκύπτει από τον κατωτέρω μαθηματικό τύπο: Ετήσιος τόκος = όριο καταθέσεων για κάθε τύπο νοικοκυριού * μέσο ετήσιο καταθετικό επιτόκιο /100

Ως έτος υπολογισμού του μέσου καταθετικού επιτοκίου ορίζεται εκείνο στο οποίο αντιστοιχεί η τελευταία εκκαθαρισμένη δήλωση φορολογίας εισοδήματος.

Δεν γίνονται δεκτές αιτήσεις νοικοκυριών, τα μέλη των οποίων, βάσει της τελευταίας εκκαθαρισμένης δήλωσης φορολογίας εισοδήματος:

- εμπίπτουν στις διατάξεις του φόρου πολυτελείας,
- δηλώνουν δαπάνες για αμοιβές πληρωμάτων σκαφών αναψυχής,
- δηλώνουν δαπάνες για δίδακτρα σε ιδιωτικά σχολεία,
- δηλώνουν δαπάνες για οικιακούς βοηθούς, οδηγούς αυτοκινήτων, δασκάλους και λοιπό προσωπικό, όπως αυτές προσδιορίζονται στους αντίστοιχους κωδικούς του εντύπου Ε1.

3. Κριτήρια διαμονής

Τα νοικοκυριά διαμένουν νόμιμα και μόνιμα στην ελληνική επικράτεια.

Άρθρο 4 (Διαδικασία ένταξης στο πρόγραμμα)

Η διαδικασία ένταξης στο πρόγραμμα αποτελείται από τα κάτωθι στάδια:

1. Υποβολή της αίτησης: η αίτηση, η οποία επέχει θέση υπεύθυνης δήλωσης του νόμου 1599/1986 ως προς τα δηλωθέντα στοιχεία, υποβάλλεται ηλεκτρονικά, είτε από τους αιτούντες απευθείας, είτε μέσω των αρμοδίων οργάνων των Δήμων στους οποίους διαμένουν οι αιτούντες ή των Κέντρων Εξυπηρέτησης Πολιτών (Κ.Ε.Π.) των Δήμων. Σε περίπτωση που το νοικοκυριό απαρτίζεται και από φιλοξενούμενα μέλη, η αίτηση υποβάλλεται αποκλειστικά μόνο μέσω των Δήμων ή των Κ.Ε.Π. Οι μονογονεϊκές οικογένειες και τα νοικοκυριά με απροσπάτευτα τέκνα υποβάλλουν αίτηση αποκλειστικά στους Δήμους. Απαραίτητη προϋπόθεση για την οριστική υποβολή της αίτησης αποτελεί η συμπλήρωση όλων των υποχρεωτικών πεδίων της. Επιπλέον, οι αιτούντες δηλώνουν υποχρεωτικά στην αίτηση τα στοιχεία επικοινωνίας τους και συγκεκριμένα, διεύθυνση ηλεκτρονικής αλληλογραφίας και αριθμό κινητού τηλεφώνου.

1.1. Η αίτηση υποβάλλεται από τον/την υπόχρεο ή τον/τη σύζυγο του υπόχρεου υποβολής δήλωσης φορολογίας εισοδήματος του νοικοκυριού. Σε περίπτωση νοικοκυριού που απαρτίζεται και από φιλοξενούμενα μέλη, η αίτηση υποβάλλεται αποκλειστικά από τον/την υπόχρεο ή τον/τη σύζυγο του υπόχρεου υποβολής δήλωσης φορολογίας εισοδήματος της φιλοξενούσας μονάδας, για το σύνολο των μελών του νοικοκυριού.

1.1.α) Διαδικασία απευθείας υποβολής αίτησης από τον αιτούντα: ο αιτών υποβάλλει ηλεκτρονικά την αίτηση μέσω του διαδικτυακού ιστότοπου του προγράμματος, χρησιμοποιώντας τους προσωπικούς κωδικούς πρόσβασης στη φορολογική βάση δεδομένων της Γενικής Γραμματείας Πληροφοριακών Συστημάτων (Γ.Γ.Π.Σ.). Η εισαγωγή των κωδικών πρόσβασης επέχει θέση δήλωσης συναίνεσης διασταύρωσης των στοιχείων όλων των μελών του νοικοκυριού.

Ο αιτών συμπληρώνει υποχρεωτικά στα αντίστοιχα πεδία της αίτησης τον Αριθμό Φορολογικού Μητρώου (Α.Φ.Μ.) και τον Αριθμό Μητρώου Κοινωνικής Ασφάλισης (Α.Μ.Κ.Α.). Όσα στοιχεία είναι διαθέσιμα από τις ηλεκτρονικές βάσεις δεδομένων εμφανίζονται προσυμπληρωμένα στα αντίστοιχα πεδία της αίτησης και ο αιτών συμπληρώνει αυτά που λείπουν.

Μετά την ολοκλήρωση συμπλήρωσης της αίτησης και σε περίπτωση που δεν προκύπτει αναντιστοιχία μεταξύ των δηλωθέντων στοιχείων και του αποτελέσματος των διασταυρώσεων, ο αιτών δύναται να υποβάλλει οριστικά την αίτηση.

Σε περίπτωση που προκύπτει αναντιστοιχία μεταξύ των δηλωθέντων στοιχείων και του αποτελέσματος των διασταυρώσεων, η αίτηση παραμένει σε εκκρεμότητα και ο αιτών υποχρεούται να προσκομίσει αποκλειστικά στον Δήμο διαμονής του τα απαιτούμενα δικαιολογητικά, τα οποία αναγράφονται στην ηλεκτρονική πλατφόρμα της αίτησης. Σε αυτή την περίπτωση, δεν παρέχεται η επιλογή οριστικής υποβολής της αίτησης μέσω της ηλεκτρονικής πλατφόρμας (βλ. περίπτωση 1.2. του παρόντος άρθρου).

1.1.β) Διαδικασία υποβολής μέσω των Δήμων ή των Κ.Ε.Π.: ο αιτών προσκομίζει στον εξουσιοδοτημένο υπάλληλο του Δήμου διαμονής του ή των Κ.Ε.Π, υπογεγραμμένο, με θεωρημένο το γνήσιο της υπογραφής, από όλα τα ενήλικα μέλη του νοικοκυριού, το έντυπο συναίνεσης, που βρίσκεται αναρτημένο στον διαδικτυακό ιστότοπο του προγράμματος, με το οποίο τα μέλη του νοικοκυριού συναινούν στο σύνολο των διασταυρώσεων που θα πραγματοποιηθούν για την επιβεβαίωση των

στοιχείων τους. Εάν η αίτηση αφορά και φιλοξενούμενους, το έντυπο συναίνεσης υπογράφεται υποχρεωτικά και από όλα τα ενήλικα φιλοξενούμενα μέλη και στα αντίστοιχα πεδία συμπληρώνονται υποχρεωτικά ο Αριθμός Φορολογικού Μητρώου (Α.Φ.Μ.) και ο Αριθμός Μητρώου Κοινωνικής Ασφάλισης (Α.Μ.Κ.Α.) των φιλοξενούμενων μελών.

Ο εξουσιοδοτημένος υπάλληλος τυπώνει το έντυπο της αίτησης του Ε.Ε.Ε, στο οποίο έχουν προ συμπληρωθεί όσα στοιχεία είναι διαθέσιμα από τις ηλεκτρονικές βάσεις δεδομένων. Ο αιτών διαφοροποιεί τα στοιχεία που θεωρεί ανακριβή και συμπληρώνει αυτά που λείπουν.

Ο εξουσιοδοτημένος υπάλληλος, αφού τροποποιήσει ή/και συμπληρώσει τα στοιχεία της αίτησης στην ηλεκτρονική πλατφόρμα, εκτυπώνει την πλήρη αίτηση με τα δηλωθέντα στοιχεία.

Σε περίπτωση που δεν προκύπτει αναντιστοιχία μεταξύ των δηλωθέντων στοιχείων και του αποτελέσματος των διασταυρώσεων, η αίτηση δύναται να υποβληθεί οριστικά. Σε περίπτωση που προκύπτει αναντιστοιχία μεταξύ των δηλωθέντων στοιχείων και του αποτελέσματος των διασταυρώσεων, η αίτηση παραμένει σε εκκρεμότητα και ο αιτών υποχρεούται να προσκομίσει στον Δήμο τα απαιτούμενα δικαιολογητικά (βλ. περίπτωση 1.2. του παρόντος άρθρου).

1.2. Προσκόμιση και έλεγχος δικαιολογητικών: οι εξουσιοδοτημένοι υπάλληλοι των Δήμων ελέγχουν τα προσκομιζόμενα δικαιολογητικά και βεβαιώνουν την αποδοχή ή τη μη αποδοχή των δηλωθέντων στην αίτηση, επιλέγοντας το αντίστοιχο πεδίο της ηλεκτρονικής πλατφόρμας. Εν συνεχεία, υποβάλλουν οριστικά την αίτηση και τηρούν φυσικό αρχείο των δικαιολογητικών κάθε νοικοκυριού.

1.3. Μετά την οριστική υποβολή, η ηλεκτρονική αίτηση εκτυπώνεται σε δύο αντίτυπα, τα οποία υπογράφονται από τον αιτούντα. Με την υπογραφή του ο αιτών δηλώνει ότι επιβεβαιώνει το περιεχόμενο της αίτησης. Ένα αντίγραφο φυλάσσεται στο αρχείο από τον εξουσιοδοτημένο υπάλληλο και ένα παραλαμβάνεται από τον αιτούντα.

2. Επεξεργασία της αίτησης: η επεξεργασία της αίτησης και η επιλογή των δικαιούχων γίνεται με βάση: α) τα δηλωθέντα από τον αιτούντα στοιχεία, β) τις ηλεκτρονικές διασταυρώσεις ως προς αυτά, γ) τα προσκομιζόμενα δικαιολογητικά, όπου αυτά απαιτούνται.

Σε περίπτωση που μετά την οριστική υποβολή και επεξεργασία της αίτησης υπάρχει ταύτιση των δηλωθέντων στοιχείων με αυτά που προκύπτουν από τις διασταυρώσεις, η αίτηση γίνεται δεκτή και σημαίνεται αυτομάτως «εγκριθείσα».

Σε περίπτωση που μετά την οριστική υποβολή και επεξεργασία της αίτησης προκύπτει αναντιστοιχία μεταξύ των δηλωθέντων στοιχείων και του αποτελέσματος των διασταυρώσεων, η αίτηση σημαίνεται αυτομάτως «απορριφθείσα». Οι λόγοι της απόρριψης αναγράφονται στο έντυπο ή στην ηλεκτρονική πλατφόρμα του Ε.Ε.Ε, ανάλογα με τον τρόπο υποβολής.

Σε περίπτωση που διαπιστωθεί, μέσω των μηνιαίων διασταυρώσεων, ότι μετά την οριστική υποβολή και επεξεργασία της, η αίτηση εκ παραδρομής ή τεχνικής αστοχίας έχει εγκριθεί χωρίς να πληρούνται κάποια από τα κριτήρια που ορίζονται στην παρούσα απόφαση, η πράξη έγκρισης ανακαλείται αυτομάτως. Οι λόγοι της ανάκλησης αναγράφονται στην ηλεκτρονική πλατφόρμα του Ε.Ε.Ε.

Οι ανωτέρω πράξεις έγκρισης, απόρριψης και ανάκλησης φέρουν την υπογραφή του/της Προϊσταμένου/ης της Γενικής Διεύθυνσης Πρόνοιας, του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης.

Ο αιτών, εφόσον αμφισβητεί την πράξη απόρριψης που εκδόθηκε σε βάρος του, δύναται να επανυποβάλει αίτηση τον επόμενο μήνα από αυτόν κατά τον οποίο εκδόθηκε η σχετική πράξη.

Τα στοιχεία της εγκεκριμένης αίτησης δύναται να τροποποιηθούν καθ' όλη τη διάρκεια του προγράμματος:

- α) από τον δικαιούχο απευθείας, σε περίπτωση προς τα άνω διόρθωσης των εισοδηματικών ή/και περιουσιακών του στοιχείων, ή διόρθωσης του αριθμού τραπεζικού λογαριασμού (IBAN) ή οποιασδήποτε αλλαγής για την οποία δεν απαιτείται η προσκόμιση δικαιολογητικών,
- β) από τους εξουσιοδοτημένους υπαλλήλους των Δήμων, σε περίπτωση προσκόμισης, από τον δικαιούχο, δικαιολογητικών που να τεκμηριώνουν την αλλαγή οποιουδήποτε στοιχείου.

Η εγκεκριμένη αίτηση δύναται να ανακληθεί:

- α) από τον δικαιούχο απευθείας ή μέσω του Δήμου στον οποίο υποβλήθηκε η αρχική αίτηση,
- β) από οποιοδήποτε μέλος του νοικοκυριού, μέσω του Δήμου όπου υποβλήθηκε η αρχική αίτηση,
- γ) αυτομάτως, σε περίπτωση εκ παραδρομής έγκρισης ή τεχνικής αμέλειας,
- δ) αυτομάτως, σε περίπτωση διακοπής της εισοδηματικής ενίσχυσης σύμφωνα με το άρθρο 9 της παρούσης,
- ε) αυτομάτως, σε περίπτωση που μετά την παρέλευση διαστήματος τεσσάρων μηνών από την έγκρισή της, δεν έχει καταστεί δυνατόν να πιστωθεί η εισοδηματική ενίσχυση από τη ΔΙΑΣ Α.Ε. στον τραπεζικό λογαριασμό του δικαιούχου, με υπαιτιότητα του δικαιούχου.

3. Πληρωμή: Η Διεύθυνση Καταπολέμησης της Φτώχειας του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, εκδίδει την πράξη έγκρισης σκοπιμότητας για την καταβολή της εισοδηματικής ενίσχυσης, βάσει του πίνακα δικαιούχων που συντάσσει η Ηλεκτρονική Διακυβέρνηση Πληροφοριακών Συστημάτων Α.Ε. (Η.ΔΙ.Κ.Α. Α.Ε.), η οποία και διαβιβάζεται στην Διεύθυνση Οικονομικής Διαχείρισης και Υπηρεσιών του ως άνω Υπουργείου. Η Διεύθυνση Οικονομικής Διαχείρισης και Υπηρεσιών εκδίδει και αποστέλλει την πράξη έγκρισης πίστωσης, καθώς και το σχετικό διαβιβαστικό – αίτημα πίστωσης των δικαιούχων του Ε.Ε.Ε, στο οποίο περιλαμβάνονται ποσά ανά τραπεζικό ίδρυμα, συνολικό ποσό πληρωμής, η ημερομηνία valeur (δηλαδή, η ημερομηνία χρέωσης του λογαριασμού Νο 200) και η ημερομηνία πίστωσης λογαριασμών των δικαιούχων, αρμοδίως υπογεγραμμένο, στην Διεύθυνση Λογαριασμών του Δημοσίου του Γενικού

Λογιστηρίου του Κράτους (Γ.Λ.Κ.), η οποία εκδίδει, βάσει των προαναφερθέντων εγγράφων, ειδική εντολή προς την Τράπεζα της Ελλάδος για πίστωση, μέσω της «Διατραπεζικά Συστήματα Α.Ε.» (ΔΙΑΣ Α.Ε.), του ποσού, ως έχει οριστεί, στον τραπεζικό λογαριασμό του δικαιούχου. Η ΔΙΑΣ Α.Ε. αποστέλλει τον κατάλογο των δικαιούχων, οι λογαριασμοί των οποίων πιστώθηκαν, με το ποσό που καταβλήθηκε και την ημερομηνία της πίστωσης, στη Διεύθυνση Οικονομικής Διαχείρισης και Υπηρεσιών, στη Διεύθυνση Καταπολέμησης της Φτώχειας και στην Η.ΔΙ.Κ.Α. Α.Ε..

4. Διασύνδεση με συμπληρωματικές κοινωνικές υπηρεσίες, παροχές και αγαθά: κατά το στάδιο υποβολής των αιτήσεων και προσκόμισης των δικαιολογητικών, οι υπάλληλοι των Δήμων ενημερώνουν τους αιτούντες για τη δυνατότητα πρόσβασης σε άλλες κοινωνικές υπηρεσίες, παροχές και αγαθά, εφόσον πληρούν τις νόμιμες προϋποθέσεις.

Επιπλέον, οι δικαιούχοι του Ε.Ε.Ε, επισκέπτονται μία φορά το μήνα, σε προκαθορισμένη ημερομηνία, τα Κέντρα Κοινότητας που εξυπηρετούν τον Δήμο διαμονής τους.

5. Υπηρεσίες ενεργοποίησης: οι δικαιούχοι που δύνανται να εργαστούν και δεν διαθέτουν κάρτα ανεργίας, έχουν την δυνατότητα να εγγράφονται, σύμφωνα με το ισχύον θεσμικό πλαίσιο, στο μητρώο ανέργων της ΔΥΠΑ Επιπλέον, οι δικαιούχοι του Ε.Ε.Ε, που είναι εγγεγραμμένοι στο Μητρώο Ανέργων της ΔΥΠΑ, επισκέπτονται όποτε κληθούν, σε προκαθορισμένη από την ΔΥΠΑ ημερομηνία, τα Κέντρα Προώθησης Απασχόλησης (Κ.Π.Α.2) που εξυπηρετούν τον Δήμο διαμονής τους και συνεργάζονται με τους Εργασιακούς Συμβούλους για την παροχή υπηρεσιών εξατομικευμένης προσέγγισης. Σε περίπτωση που το επιθυμούν, οι δικαιούχοι που δύνανται να εργαστούν, μπορούν να παρέχουν εθελοντικές υπηρεσίες ανάλογα με τις δεξιότητές τους και τις ανάγκες των κοινωνικών δομών και προγραμμάτων έκαστου Δήμου ή Κέντρου Κοινωνικής Πρόνοιας της οικείας Περιφέρειας.

Άρθρο 5 (Απαιτούμενα δικαιολογητικά)

Τα δικαιολογητικά που προσκομίζονται, κατά περίπτωση, στους Δήμους, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 4 της παρούσης, είναι:

1) Σε περίπτωση που η μόνιμη κατοικία διαμονής του νοικοκυριού είναι διαφορετική από αυτή που εμφανίζεται από τα αποτελέσματα των ηλεκτρονικών διασταυρώσεων, απαιτείται:

α) **για διαμονή σε ιδιόκτητη κατοικία**, η προσκόμιση συμβολαίου που τεκμηριώνει την ιδιοκτησία και λογαριασμού ΔΕΚΟ,

β) **για διαμονή σε ενοικιαζόμενη κατοικία**, η προσκόμιση αντιγράφου του ηλεκτρονικού μισθωτηρίου,

γ) **για διαμονή σε δωρεάν παραχωρημένη κατοικία**, η προσκόμιση ιδιωτικού συμφωνητικού παραχώρησης και λογαριασμού ΔΕΚΟ.

δ) **Στην περίπτωση των αστέγων**, απαιτείται η προσκόμιση βεβαίωσης χρήσης των υπηρεσιών από Ανοιχτό Κέντρο Ημέρας Αστέγων ή/και Υπνωτήριο ή βεβαίωση από την κοινωνική υπηρεσία του Δήμου.

2) Σε περίπτωση που η σύνθεση του νοικοκυριού είναι διαφορετική από αυτήν που εμφανίζεται από τα αποτελέσματα των ηλεκτρονικών διασταυρώσεων, απαιτείται η προσκόμιση οποιουδήποτε δικαιολογητικού τεκμηριώνει τη μεταβολή (π.χ. πιστοποιητικό γέννησης, αντίγραφο ληξιαρχικής πράξης θανάτου κλπ).

3) Σε περίπτωση που οποιοδήποτε περιουσιακό στοιχείο έχει μεταβληθεί σε σχέση με ό,τι εμφανίζεται από τα αποτελέσματα των ηλεκτρονικών διασταυρώσεων, απαιτείται η προσκόμιση οποιουδήποτε δικαιολογητικού τεκμηριώνει τη μεταβολή (συμβόλαιο πώλησης ή αγοράς, δωρεάς, παραχώρησης ή κατασχετήριο). Δεν υπάρχει η δυνατότητα προσκόμισης δικαιολογητικών για τεκμηρίωση μεταβολής στις καταθέσεις και στους τόκους καταθέσεων του νοικοκυριού.

4) Σε περίπτωση που ο αιτών ή ενήλικο μέλος του νοικοκυριού είναι αλλοδαπός, απαιτείται η προσκόμιση άδειας διαμονής σε ισχύ ή η βεβαίωση κατάθεσης αιτήματος ανανέωσής της.

Η επόμενη δήλωση Ε1 πρέπει να συμπεριλαμβάνει όλες τις αλλαγές που αναφέρθηκαν κατά τη διαδικασία υποβολής αιτήσεων. Σε διαφορετική περίπτωση, προβλέπεται η διακοπή υπαγωγής στο πρόγραμμα, σύμφωνα με το άρθρο 9 της παρούσης και η επιστροφή των αχρεωστήτως καταβληθέντων ποσών.

Άρθρο 6 (Υποχρεώσεις των δικαιούχων του Ε.Ε.Ε.)

Οι δικαιούχοι και τα υπόλοιπα μέλη του νοικοκυριού:

α) Υποβάλλουν Δήλωση Φορολογίας Εισοδήματος κάθε έτος.

β) Συναινούν στη χρήση της βάσης δεδομένων της Γ.Γ.Π.Σ., καθώς και στο σύνολο των διασταυρώσεων που πραγματοποιεί η Η.ΔΙ.Κ.Α. Α.Ε., για την επιβεβαίωση των στοιχείων όλων των μελών του νοικοκυριού, συμπεριλαμβανομένων των φιλοξενούμενων.

γ) Συναινούν στη χρησιμοποίηση των στοιχείων τους, αποκλειστικά και μόνο για τον σκοπό της αξιολόγησης του προγράμματος.

δ) Συναινούν στη διενέργεια κοινωνικής έρευνας και σε κατ' οίκον επισκέψεις από αρμόδιους υπαλλήλους των Δήμων για επιτόπια επαλήθευση της σύνθεσης και των συνθηκών διαβίωσης του νοικοκυριού.

ε) Οι κηδεμόνες των ανήλικων μελών του νοικοκυριού υποχρεούνται να εξασφαλίζουν τη φοίτηση αυτών στην υποχρεωτική εκπαίδευση.

στ) Οι ενήλικες έως 45 ετών που δεν έχουν ολοκληρώσει τη φοίτησή τους στην υποχρεωτική εκπαίδευση υποχρεούνται να εγγραφούν στα σχολεία δεύτερης ευκαιρίας του Δήμου τους ή στα παραρτήματα αυτών.

Ειδικά οι δικαιούχοι:

α) Υπό την επιφύλαξη λόγων ανωτέρας βίας, εντός 15 ημερολογιακών ημερών από την ημερομηνία οποιασδήποτε μεταβολής του εισοδήματος, των περιουσιακών στοιχείων, της σύνθεσης του νοικοκυριού ή του τόπου διαμονής τους, υποβάλλουν υποχρεωτικά τροποποιητική αίτηση με τα επικαιροποιημένα στοιχεία.

β) Υπό την επιφύλαξη λόγων ανωτέρας βίας, επισκέπτονται μία φορά τον μήνα, σε προκαθορισμένη ημερομηνία, τα Κέντρα Κοινότητας που εξυπηρετούν τον Δήμο διαμονής τους.

γ) Εφόσον δύνανται να εργαστούν και είναι εγγεγραμμένοι στο Μητρώο Ανέργων της ΔΥΠΑ, υποχρεούνται:

- να ανανεώνουν την κατάσταση ανεργίας τους, σύμφωνα με το ισχύον κανονιστικό πλαίσιο της ΔΥΠΑ, υπό την επιφύλαξη λόγων ανωτέρας βίας,

- να επισκέπτονται όποτε κληθούν, σε προκαθορισμένη από τη ΔΥΠΑ ημερομηνία, τα Κ.Π.Α.2 που εξυπηρετούν τον Δήμο διαμονής τους και να συνεργάζονται με τους εργασιακούς συμβούλους για την παροχή υπηρεσιών εξατομικευμένης προσέγγισης,

- να αποδέχονται κάθε προτεινόμενη κατάλληλη θέση εργασίας, όπως αυτή ορίζεται από το εκάστοτε ισχύον κανονιστικό πλαίσιο της ΔΥΠΑ, ή τη συμμετοχή σε κάθε δράση προώθησης στην εργασία, όπως δράσεις επαγγελματικής κατάρτισης, συμβουλευτικής και επιχειρηματικότητας.

δ) Εφόσον εργάζονται οφείλουν να μην παραιτούνται εκούσια και ανατιολόγητα από την εργασία τους.

Άρθρο 7 (Χρόνος, τρόπος και διάρκεια καταβολής της εισοδηματικής ενίσχυσης)

Η εισοδηματική ενίσχυση καταβάλλεται μηνιαίως με πίστωση σε τραπεζικό λογαριασμό του δικαιούχου, ο οποίος τηρείται υποχρεωτικά σε πιστωτικό ίδρυμα που λειτουργεί στην Ελλάδα και συμμετέχει στο πρόγραμμα, εντός των πέντε (5) τελευταίων ημερολογιακών ημερών κάθε μήνα. Η ενίσχυση δεν καταβάλλεται, εάν ο αιτών δεν έχει δηλώσει στην αίτηση για ένταξη στο Ε.Ε.Ε. αριθμό τραπεζικού λογαριασμού στον οποίο είναι δικαιούχος ή συνδικαιούχος.

Σε περίπτωση που το συνολικό καταβαλλόμενο ποσό είναι ίσο με ή υπερβαίνει τα 100 ευρώ ανά μήνα, ποσοστό 50% δαπανάται αποκλειστικά μέσω χρήσης προπληρωμένης τραπεζικής κάρτας του δικαιούχου, η οποία μπορεί να χρησιμοποιηθεί χωρίς κανέναν περιορισμό για οποιαδήποτε αγορά, συμπεριλαμβανομένων των ηλεκτρονικών αγορών. Δεν υπάρχει δυνατότητα ανάληψης μετρητών από την προπληρωμένη τραπεζική κάρτα.

Για το υπόλοιπο 50% υπάρχει η δυνατότητα ανάληψης μετρητών, μέσω τραπεζικού καταστήματος του πιστωτικού ιδρύματος στο οποίο ο δικαιούχος τηρεί λογαριασμό ή/και μέσω χρεωστικής κάρτας, από Αυτόματες Ταμειολογιστικές Μηχανές (ΑΤΜ) των πιστωτικών ιδρυμάτων. Για τους σκοπούς του προγράμματος και μόνο, οι δικαιούχοι δεν επιβαρύνονται με κόστη συναλλαγών από τη χρήση των ανωτέρω καρτών, με την εξαίρεση των συναλλαγών αναλήψεων μετρητών από ΑΤΜ άλλης τράπεζας από εκείνη στην οποία τηρεί λογαριασμό ο δικαιούχος.

Το δικαίωμα στην καταβολή της εισοδηματικής ενίσχυσης ισχύει από την πρώτη ημέρα του επόμενου μήνα από αυτόν κατά τον οποίο υποβλήθηκε η αίτηση, ανεξαρτήτως της ημερομηνίας έγκρισής της. Σε περίπτωση που η αίτηση εγκριθεί σε χρόνο μεταγενέστερο της πρώτης ημέρας του επόμενου μήνα από αυτόν κατά τον οποίο υποβλήθηκε, το ποσό καταβάλλεται στον δικαιούχο αναδρομικά. Το ελάχιστο ποσό που καταβάλλεται είναι 10 Ευρώ ανά μήνα.

Η εισοδηματική ενίσχυση καταβάλλεται, εφόσον εξακολουθούν να πληρούνται τα κριτήρια ένταξης στο πρόγραμμα και δεν έχουν ενεργοποιηθεί οι διατάξεις του άρθρου 9 της παρούσης, για δώδεκα μήνες από την ημερομηνία της πρώτης καταβολής. Μετά την πάροδο του ανωτέρω διαστήματος, ο δικαιούχος είναι υποχρεωμένος να επανυποβάλει αίτηση ένταξης στο πρόγραμμα.

Άρθρο 8 (Αναστολή καταβολής της εισοδηματικής ενίσχυσης)

Η καταβολή της εισοδηματικής ενίσχυσης του Ε.Ε.Ε. αναστέλλεται:

1. Σε περίπτωση που τα ανήλικα μέλη του νοικοκυριού δεν φοιτούν ή διακόπτουν την φοίτησή τους στην υποχρεωτική εκπαίδευση. Σε αυτή την περίπτωση, η παροχή επανακαταβάλλεται από τον επόμενο μήνα από αυτόν κατά τον οποίο ξεκίνησε η φοίτηση, μετά την υποβολή νέας αίτησης.

2. Σε περίπτωση που τα ενήλικα μέλη του νοικοκυριού, έως 45 ετών, τα οποία δεν έχουν ολοκληρώσει τη φοίτησή τους στην υποχρεωτική εκπαίδευση, δεν εγγράφονται στα σχολεία δεύτερης ευκαιρίας του Δήμου τους ή στα παραρτήματα αυτών. Σε αυτή την περίπτωση, η παροχή επανακαταβάλλεται από τον επόμενο μήνα από αυτόν κατά τον οποίο πραγματοποιήθηκε η εγγραφή, μετά την υποβολή νέας αίτησης.

Η σχετική πράξη αναστολής, η οποία περιλαμβάνει τους λόγους αναστολής της καταβολής του Ε.Ε.Ε, αποστέλλεται στον δικαιούχο, μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου (ή ο δικαιούχος ειδοποιείται μέσω γραπτού μηνύματος στον αριθμό κινητού τηλεφώνου που έχει δηλώσει, να μεταβεί στον Δήμο για να παραλάβει τη σχετική πράξη) και στη Διεύθυνση Οικονομικής Διαχείρισης και Υπηρεσιών, του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης. Η ως άνω πράξη φέρει την υπογραφή του/της Προϊσταμένου/ης της Γενικής Διεύθυνσης Πρόνοιας.

Άρθρο 9 (Διακοπή καταβολής της εισοδηματικής ενίσχυσης)

Η καταβολή της εισοδηματικής ενίσχυσης του Ε.Ε.Ε. διακόπτεται:

1. Εάν περιέλθουν στο αρμόδιο όργανο του Δήμου έγγραφα στοιχεία από τα οποία προκύπτει ότι η καταβολή έγινε χωρίς να πληρούνται οι νόμιμες προϋποθέσεις. Τα στοιχεία διαβιβάζονται στη Διεύθυνση Καταπολέμησης της Φτώχειας και εφόσον διαπιστωθεί ότι η καταβολή έγινε χωρίς να πληρούνται οι νόμιμες προϋποθέσεις εκδίδεται πράξη διακοπής της καταβολής. Σε αυτή την περίπτωση, το νοικοκυριό δικαιούται να επανυποβάλει αίτηση για το πρόγραμμα μετά την πάροδο ενός έτους από την ημερομηνία έκδοσης της πράξης διακοπής και με την προϋπόθεση ότι έχουν επιστραφεί τα αχρεωστήτως καταβληθέντα.

2. Εάν διαπιστωθεί, μέσω των μηνιαίων διασταυρώσεων ή της διεξαγωγής κοινωνικής έρευνας, αναντιστοιχία ανάμεσα σε όσα δηλώθηκαν στην αίτηση και στην τρέχουσα κατάσταση του νοικοκυριού ή εάν η επόμενη δήλωση Ε1 δεν αντανakλά τα στοιχεία που δηλώθηκαν κατά τη διαδικασία υποβολής των αιτήσεων. Σε αυτή την περίπτωση, το νοικοκυριό δικαιούται να επανυποβάλει αίτηση για το πρόγραμμα μετά την πάροδο ενός έτους από την ημερομηνία έκδοσης της πράξης διακοπής και με την προϋπόθεση ότι έχουν επιστραφεί τα αχρεωστήτως καταβληθέντα.

3. Σε περίπτωση που δικαιούχος, ο οποίος δύναται να εργαστεί, δεν εκπληρώνει τις υποχρεώσεις των περιπτώσεων β), γ) και δ), του άρθρου 6 της παρούσης, που αφορούν ειδικά τους δικαιούχους. Σε αυτή την περίπτωση το νοικοκυριό έχει δικαίωμα επανυποβολής αίτησης μετά την πάροδο ενός έτους.

4. Τον επόμενο μήνα από εκείνον του θανάτου του δικαιούχου. Σε περίπτωση που άλλο μέλος της οικογένειας του θανόντος δύναται να καταστεί δικαιούχος, σύμφωνα με τις διατάξεις της παρούσης, δηλώνει τη μεταβολή της σύνθεσης του νοικοκυριού στο αρμόδιο όργανο του Δήμου διαμονής του και η καταβολή του Ε.Ε.Ε. συνεχίζεται, αναπροσαρμοζόμενη αναλόγως.

5. Τον επόμενο μήνα εκείνου που ο δικαιούχος μετακόμισε στο εξωτερικό. Δεν διακόπτεται η καταβολή του Ε.Ε.Ε, εάν η απουσία του δικαιούχου οφείλεται σε λόγους νοσηλείας σε θεραπευτήρια του εξωτερικού, ανεξάρτητα από τη χρονική διάρκεια αυτής.

6. Τον επόμενο μήνα από εκείνον κατά τον οποίο ο δικαιούχος ή άλλο μέλος του νοικοκυριού ανακάλεσε την αίτησή του.

Η σχετική πράξη διακοπής, η οποία περιλαμβάνει τους λόγους διακοπής της καταβολής του Ε.Ε.Ε, αποστέλλεται στον δικαιούχο μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου

(ή ο δικαιούχος ειδοποιείται μέσω γραπτού μηνύματος στον αριθμό κινητού τηλεφώνου που έχει δηλώσει, να μεταβεί στον Δήμο για να παραλάβει τη σχετική πράξη) και στη Διεύθυνση Οικονομικής Διαχείρισης και Υπηρεσιών του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, για την αναζήτηση των αχρεωστήτως καταβληθέντων του άρθρου 10 της παρούσης. Η ως άνω πράξη φέρει την υπογραφή του/της Προϊσταμένου/ης της Γενικής Διεύθυνσης Πρόνοιας.

Άρθρο 10 (Αχρεωστήτως καταβληθέντα Αναδρομικότητα και συμψηφισμός πληρωμών)

1. Υπό την επιφύλαξη αυστηρότερων ποινών, που προβλέπονται στην κείμενη ποινική νομοθεσία, σε περίπτωση δήλωσης από τον αιτούντα ψευδών στοιχείων ή απόκρυψης αληθινών στην αίτηση ένταξης του στο Ε.Ε.Ε, με σκοπό τον προσπορισμό περιουσιακού οφέλους στον ίδιο ή σε τρίτο, εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου 22 του ν. 1599/1986 (Α' 75).

Σε κάθε περίπτωση, μετά από αυτεπάγγελτη ή κατόπιν αναφοράς έρευνα, τα σχετικά στοιχεία παραπέμπονται στον αρμόδιο εισαγγελέα για την εξέταση των ενδεχόμενων ποινικών ευθυνών των υπευθύνων.

2. Η Διεύθυνση Καταπολέμησης της Φτώχειας αποστέλλει, σε όσους έλαβαν την εισοδηματική ενίσχυση του Ε.Ε.Ε. χωρίς να τη δικαιούνται, ατομική ειδοποίηση επιστροφής των αχρεωστήτως καταβληθέντων ποσών εντός προθεσμίας ενός μηνός. Σε περίπτωση μη συμμόρφωσης, εκδίδεται απόφαση από τη Διεύθυνση Οικονομικής Διαχείρισης και Υπηρεσιών, η οποία υπογράφεται από τον/την Υπουργό Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης και αποστέλλεται στην αρμόδια ΔΥΟ, σύμφωνα με την οποία καταλογίζονται αχρεωστήτως καταβληθέντα ποσά σε βάρος όσων έλαβαν την εισοδηματική ενίσχυση του Ε.Ε.Ε. χωρίς να τη δικαιούνται και εισπράττονται σύμφωνα με τις διατάξεις του Κώδικα Είσπραξης Δημοσίων Εσόδων (Κ.Ε.Δ.Ε.)

3. Σε περίπτωση που δικαιούχος έλαβε διαφορετικό ποσό εισοδηματικής ενίσχυσης από αυτό που του αναλογεί, αλλά εξακολουθεί να πληροί τα κριτήρια ένταξης στο πρόγραμμα, το ποσό που αντιστοιχεί στη διαφορά συμψηφίζεται αυτομάτως στην επόμενη καταβολή.

4. Σε περίπτωση που ο δικαιούχος δεν έλαβε το ποσό της εισοδηματικής ενίσχυσης που του αναλογεί εξαιτίας αμέλειας υπαλλήλου των Δήμων ή των Κ.Ε.Π. κατά τη διαδικασία υποβολής της αίτησης, το ποσό καταβάλλεται αναδρομικά, μετά από

σχετικό αίτημα του αρμόδιου υπαλλήλου προς την Διεύθυνση Καταπολέμησης της Φτώχειας.

5. Σε περίπτωση που ο δικαιούχος δεν έλαβε το ποσό της εισοδηματικής ενίσχυσης εξαιτίας δήλωσης στην αίτηση για ένταξη στο Ε.Ε.Ε. αριθμού τραπεζικού λογαριασμού στον οποίο δεν είναι δικαιούχος ή συνδικαιούχος, το ποσό καταβάλλεται αναδρομικά, μετά από τη σχετική τροποποίηση της αίτησης.

Άρθρο 11 (Αρμόδια Όργανα και Υπηρεσίες)

Αρμόδιες υπηρεσίες για την υλοποίηση του Ε.Ε.Ε είναι οι εξής:

α) Η Διεύθυνση Καταπολέμησης της Φτώχειας της Γενικής Διεύθυνσης Πρόνοιας του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, όπως ορίζεται στο άρθρο 8,

β) η Διεύθυνση Οικονομικής Διαχείρισης και Υπηρεσιών του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης,

γ) η Διεύθυνση Λογαριασμών του Δημοσίου του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους (Γ.Λ.Κ.),

δ) η Γενική Γραμματεία Πληροφοριακών Συστημάτων (Γ.Γ.Π.Σ.) του Υπουργείου Οικονομικών,

ε) η Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Εσόδων (Α.Α.Δ.Ε.),

στ) η Ηλεκτρονική Διακυβέρνηση Κοινωνικής Ασφάλισης (Η.ΔΙ.Κ.Α. Α.Ε.), του ν. 3607/2007 (Α' 245),

ζ) οι Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης Α' Βαθμού (Δήμοι),

η) τα Κέντρα Εξυπηρέτησης Πολιτών (Κ.Ε.Π.),

θ) το Εθνικό Ινστιτούτο Εργασίας και Ανθρώπινου Δυναμικού (Ε.Ι.Ε.Α.Δ.) του άρθρου 88 του ν. 3996/2011 (Α' 170),

ι) η Δημόσια Υπηρεσία Απασχόλησης (ΔΥΠΑ),

ια) το Εθνικό Κέντρο Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης (Ε.Κ.Δ.Δ.Α.).

Ο/Η Προϊστάμενος/η της Γενικής Διεύθυνσης Πρόνοιας, του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης είναι αρμόδιος για την έκδοση των πράξεων έγκρισης, απόρριψης, ανάκλησης, αναστολής και διακοπής καταβολής της εισοδηματικής ενίσχυσης του Ε.Ε.Ε.

Η αρμόδια Διεύθυνση Καταπολέμησης της Φτώχειας του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης ασκεί τις αρμοδιότητες που ορίζονται στο άρθρο 8 του ν. 4445/2016 (Α' 236).

Η Διεύθυνση Οικονομικής Διαχείρισης και Υπηρεσιών του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, πέραν των αρμοδιοτήτων της, ασκεί και τις κάτωθι αρμοδιότητες, όπως ενδεικτικά απαριθμούνται:

α) Παραλαμβάνει από τη Διεύθυνση Καταπολέμησης της Φτώχειας την πράξη έγκρισης σκοπιμότητας για την καταβολή της εισοδηματικής ενίσχυσης στους δικαιούχους.

β) Εκδίδει και αποστέλλει την πράξη έγκρισης πίστωσης, καθώς και το σχετικό διαβιβαστικό – αίτημα πίστωσης των δικαιούχων του Ε.Ε.Ε, στη Διεύθυνση Λογαριασμών του Δημοσίου του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους (Γ.Λ.Κ.). Η Διεύθυνση Λογαριασμών του Δημοσίου εκδίδει ειδική εντολή προς την Τράπεζα της Ελλάδος για χρέωση του λογαριασμού του Δημοσίου 200 «Ελληνικό Δημόσιο Συγκέντρωση Εισπραξέων Πληρωμών».

γ) Εγγράφει τις απαραίτητες δαπάνες στον προϋπολογισμό του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης (ειδικό φορέα Γενικής Γραμματείας Πρόνοιας 33-220, ΚΑΕ 2764). Για την καταβολή της εισοδηματικής ενίσχυσης, η ειδική εντολή πληρωμής της περίπτωσης (β) της παρούσης παραγράφου επέχει θέση απόφασης ανάληψης υποχρέωσης.

δ) Εμφανίζει τις σχετικές πληρωμές στη δημόσια ληψοδοσία με την έκδοση συμψηφιστικών χρηματικών ενταλμάτων.

Η Γενική Γραμματεία Πληροφοριακών Συστημάτων του Υπουργείου Οικονομικών και η Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Εσόδων υποστηρίζουν τις μηχανογραφικές διαδικασίες που αναπτύσσονται για την ηλεκτρονική διασtaύρωση των δηλωθέντων στοιχείων της αίτησης με όλα τα στοιχεία που διαθέτει το Υπουργείο Οικονομικών.

Οι αρμόδιες υπηρεσίες της Η.Δι.Κ.Α. Α.Ε.:

α) Αναπτύσσουν και διαχειρίζονται το πληροφοριακό σύστημα του Ε.Ε.Ε. και πιστοποιούν τους χρήστες του πληροφοριακού συστήματος.

β) Δημιουργούν τη βάση δεδομένων των δικαιούχων του προγράμματος, στην οποία έχουν διαβαθμισμένη πρόσβαση εξουσιοδοτημένοι υπάλληλοι των Δήμων και υπάλληλοι της Διεύθυνσης Καταπολέμησης της Φτώχειας.

γ) Διασταυρώνουν ηλεκτρονικά τα δηλωθέντα στοιχεία με τις διαθέσιμες βάσεις δεδομένων, όπως: τις βάσεις δεδομένων της Γ.Γ.Π.Σ., της Α.Α.Δ.Ε., των πληροφοριακών συστημάτων της ΔΥΠΑ, των ασφαλιστικών ταμείων και άλλων φορέων ή Υπουργείων.

δ) Ελέγχουν τα κριτήρια ένταξης στο πρόγραμμα και καταρτίζουν τους πίνακες δικαιούχων.

ε) Προωθούν τους πίνακες δικαιούχων στη Διεύθυνση Καταπολέμησης της Φτώχειας, το αργότερο μέχρι τη 10η ημερολογιακή ημέρα εκάστου μήνα.

στ) Αποστέλλουν στους δικαιούχους, μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, και στη Διεύθυνση Οικονομικής Διαχείρισης και Υπηρεσιών τις πράξεις αναστολής και διακοπής της εισοδηματικής ενίσχυσης.

ζ) Παρέχουν τακτική υποστήριξη σε δήμους και Κ.Ε.Π. (τηλεφωνική γραμμή και διαδικτυακό τόπο δημόσιας συζήτησης για την παροχή κατευθύνσεων, οδηγιών και πληροφόρησης για το πρόγραμμα).

Τα αρμόδια όργανα των κοινωνικών υπηρεσιών και των κέντρων κοινότητας των Δήμων:

α) Ορίζουν το πρόσωπο αναφοράς (σημείο επαφής) για το πρόγραμμα.

β) Ορίζουν το προσωπικό που εργάζεται για την εφαρμογή του προγράμματος και τους εξουσιοδοτημένους υπαλλήλους που έχουν διαβαθμισμένη πρόσβαση στο πληροφοριακό σύστημα του προγράμματος.

γ) Εφαρμόζουν τη στρατηγική δημοσιότητας και ενημέρωσης του πληθυσμού, με ιδιαίτερη έμφαση στις ιδιαίτερα ευάλωτες ομάδες, π.χ. άστεγοι.

δ) Υποστηρίζουν τις ιδιαίτερα ευάλωτες ομάδες και ιδίως τους άστεγους, κατά τη διαδικασία υποβολής της αίτησης (υποστήριξη για υποβολή δήλωσης φορολογίας εισοδήματος Ε1, συγκέντρωση των απαιτούμενων δικαιολογητικών, συμπλήρωση της αίτησης, υποστήριξη για την έκδοση χρεωστικής κάρτας κλπ).

ε) Παραλαμβάνουν, επεξεργάζονται και καταχωρούν τις αιτήσεις στο πληροφοριακό σύστημα του προγράμματος.

στ) Ελέγχουν τα προσκομιζόμενα δικαιολογητικά.

ζ) Διεξάγουν κοινωνική έρευνα, όπου απαιτείται, ή μετά από υπόδειξη της Διεύθυνσης Καταπολέμησης της Φτώχειας, για την επαλήθευση του τρόπου διαμονής, της σύνθεσης και των συνθηκών διαβίωσης του νοικοκυριού.

η) Ενημερώνουν τους δικαιούχους για τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις που απορρέουν από τη συμμετοχή στο πρόγραμμα.

θ) Διασυνδέουν τα μέλη των νοικοκυριών με συμπληρωματικές κοινωνικές υπηρεσίες, παροχές και αγαθά.

ι) Παρακολουθούν την εφαρμογή σε τοπικό επίπεδο.

Τα αρμόδια όργανα των Κ.Ε.Π.:

α) Εφαρμόζουν τη στρατηγική δημοσιότητας και ενημέρωσης του πληθυσμού, σε συνεργασία με τους Δήμους.

β) Παραλαμβάνουν και καταχωρούν τις αιτήσεις στο πληροφοριακό σύστημα του προγράμματος.

Τα αρμόδια όργανα της ΔΥΠΑ:

α) Παρέχουν πληροφόρηση για τα διαθέσιμα προγράμματα συμβουλευτικής, κατάρτισης και προώθησης στην εργασία.

β) Υλοποιούν, διαχειρίζονται και συντονίζουν προγράμματα συμβουλευτικής, κατάρτισης και προώθησης στην εργασία, προσαρμοσμένα στις ανάγκες των δικαιούχων του Ε.Ε.Ε. ή/και τους εντάσσουν σε γενικά προγράμματα.

γ) Παρακολουθούν την πορεία ένταξης ή επανένταξης των δικαιούχων, με παράλληλη ενημέρωση του πληροφοριακού συστήματος του Ε.Ε.Ε.

δ) Ενημερώνουν το πληροφοριακό σύστημα του Ε.Ε.Ε. για τις περιπτώσεις εκείνες κατά τις οποίες οι δικαιούχοι που δύνανται να εργαστούν, αδικαιολόγητα, είτε αρνούνται να απασχοληθούν σε κατάλληλη θέση που προτείνεται από τον Οργανισμό, όπως αυτή ορίζεται από το εκάστοτε ισχύον κανονιστικό πλαίσιο της ΔΥΠΑ, είτε αρνούνται να συνεργαστούν με τους εργασιακούς συμβούλους του Οργανισμού.

Το Ε.Ι.Ε.Α.Δ. υποστηρίζει επιστημονικά και διαχειριστικά το πρόγραμμα σε συνεργασία με τα αρμόδια όργανα και τις υπηρεσίες του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης. Ειδικότερα:

α) Συμβάλλει στη διαδικασία αξιολόγησης του προγράμματος και την εξαγωγή συμπερασμάτων.

β) Διαχειρίζεται τις δαπάνες που διατίθενται για την Τεχνική Συνδρομή της υλοποίησης του προγράμματος, βάσει προγραμματικής σύμβασης μεταξύ του Ε.Ι.Ε.Α.Δ. και του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης.

Το Εθνικό Κέντρο Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης σχεδιάζει και υλοποιεί προγράμματα επιμόρφωσης για τα στελέχη των αρμοδίων, για την υλοποίηση του προγράμματος, οργάνων και υπηρεσιών.

Άρθρο 12 (Ωφελούμενοι του Προγράμματος Στέγαση και Επανάταξη)

Οι ωφελούμενοι του προγράμματος Στέγαση και Επανάταξη που δεν έχουν ενταχθεί στον πυλώνα εργασιακής επανένταξης του προγράμματος εντάσσονται, κατόπιν υποβολής αίτησης, αυτομάτως στο Ε.Ε.Ε.

Άρθρο 13 (Αφορολόγητο – Ακατάσχετο)

Το Ελάχιστο Εγγυημένο Εισόδημα είναι αφορολόγητο, δεν υπόκειται σε οποιαδήποτε κράτηση, δεν κατάσχεται ούτε συμψηφίζεται με ήδη βεβαιωμένα χρέη προς το Δημόσιο, ιδιώτες ή πιστωτικά ιδρύματα και δεν υπολογίζεται στα εισοδηματικά όρια για την καταβολή οποιασδήποτε παροχής κοινωνικού ή προνοιακού χαρακτήρα.

Οι άστεγοι, όπως ορίστηκαν στο άρθρο 2 της παρούσης, εξαιρούνται από την υποχρέωση καταβολής του προβλεπόμενου προστίμου για εκπρόθεσμη υποβολή Ε1.

2.2.2. Επίδομα Στέγασης

Το Επίδομα Στέγασης είναι προνοιακό πρόγραμμα επιδότησης ενοικίου για τα νοικοκυριά που μισθώνουν την κύρια κατοικία τους. Η ΚΥΑ (ΦΕΚ Τεύχος Β 4500/29.09.2021) καθορίζει τα κριτήρια, τους όρους, τις προϋποθέσεις και τα ποσά του επιδόματος ενοικίου στέγασης (<https://www.epidomastegasis.gr/>)

Ποσό Επιδόματος Στέγασης :

- Για τον δικαιούχο του επιδόματος: 70 ευρώ τον μήνα
- Για κάθε επιπλέον μέλος του νοικοκυριού προσαύξηση κατά 35 ευρώ τον μήνα
- Στη μονογονεϊκή οικογένεια χορηγείται επιπλέον προσαύξηση 35 ευρώ τον μήνα.
- Στα νοικοκυριά με απροσπάτευτο/α τέκνο/α χορηγείται επιπλέον προσαύξηση 35 ευρώ τον μήνα για κάθε απροσπάτευτο τέκνο.
- Ως ανώτατο όριο του Επιδόματος Στέγασης ορίζονται τα 210 ευρώ μηνιαίως, ανεξαρτήτως της σύνθεσης του νοικοκυριού.

Διάρκεια χορήγησης:

Η χορήγηση του επιδόματος πραγματοποιείται κατόπιν αίτησης, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 5 της παρούσης και δύναται να έχει διάρκεια δώδεκα μήνες. Ειδικότερα, με την πάροδο έξι μηνών από την έκδοση της πράξης έγκρισης, κι εφόσον πληρούνται οι όροι και οι προϋποθέσεις, η χορήγηση του επιδόματος ανανεώνεται αυτόματα για έξι ακόμα μήνες.

Κατά τη διάρκεια του έκτου μήνα από την ημερομηνία έκδοσης της πράξης έγκρισης και σε περίπτωση μεταβολής της σύνθεσης του νοικοκυριού ή των όρων του μισθωτηρίου, ο δικαιούχος δύναται να επικαιροποιήσει τα στοιχεία της αίτησής του και το ποσό του επιδόματος να αναπροσαρμοστεί αναλόγως για το δεύτερο εξάμηνο χορήγησης. Με την πάροδο των δώδεκα μηνών από την έκδοση της πράξης έγκρισης, ο/η δικαιούχος δύναται να επανυποβάλει αίτηση ένταξης στο πρόγραμμα.

2.2.3 Επίδομα τέκνου (A21)

Σχετικά με το επίδομα παιδιού A21 (<https://www.idika.gr/epidomapaidiou>) σύμφωνα με την Κοινή Υπουργική Απόφαση Γ.Π.οικ.Δ22/11/2705/58 (ΦΕΚ Β' 57/18-1-2018) περί καθορισμού της διαδικασίας χορήγησης επιδόματος παιδιού, προβλέπονται μεταξύ των άλλων, τα εξής:

Προϋποθέσεις χορήγησης επιδόματος παιδιού είναι:

- Η ηλεκτρονική υποβολή του εντύπου Ε1 από τον/την υπόχρεο/η για υποβολή δήλωσης φορολογίας εισοδήματος.
- Η συμπλήρωση και ηλεκτρονική υποβολή της αίτησης υπεύθυνης δήλωσης Α21, η οποία επέχει θέση αίτησης υπεύθυνης δήλωσης, για τη χορήγηση του επιδόματος, μέσω της ιστοσελίδας του ΟΓΑ.
- Ο/η αιτών/ούσα να διαμένει νόμιμα και μόνιμα την τελευταία πενταετία στην Ελλάδα.
- Τα τέκνα να είναι εξαρτώμενα και να βρίσκονται στην Ελλάδα.

Δικαιούχος του επιδόματος παιδιού είναι όποιος/α υποβάλλει αίτηση και υπεύθυνη δήλωση Α21, εφόσον πληροί τις παραπάνω προϋποθέσεις και τα εισοδηματικά κριτήρια του άρθρου 214 του ν. 4512/2018 (Α' 5).

Κατηγορίες δικαιούχων

Το επίδομα παιδιού χορηγείται στις ακόλουθες κατηγορίες προσώπων, εφόσον διαμένουν νόμιμα και μόνιμα στην ελληνική επικράτεια τα τελευταία πέντε (5) έτη και τα εξαρτώμενα τέκνα τους βρίσκονται στην Ελλάδα.

Για τη χορήγηση του επιδόματος παιδιού, εξαρτώμενα τέκνα θεωρούνται:

-Τα άγαμα παιδιά που προέρχονται από γάμο, φυσικά, θετά ή αναγνωρισθέντα, που δεν υπερβαίνουν το 18ο έτος της ηλικίας τους ή το 19ο έτος, εφόσον φοιτούν στη μέση εκπαίδευση. Ως ημέρα γέννησης των τέκνων θεωρείται η 31η Δεκεμβρίου τους έτους γέννησής τους.

Εφόσον πληρούν και τα ανωτέρω ηλικιακά όρια, εξαρτώμενα θεωρούνται:

-Τα τέκνα από προηγούμενο γάμο του ενός ή και των δύο συζύγων, σε περίπτωση έγγαμων, εφόσον ο αιτών/υπόχρεος ή η σύζυγός του έχουν με δικαστική απόφαση την επιμέλεια των τέκνων. Προκειμένου δε για ενήλικα τέκνα, εφόσον έχουν την κύρια ή αποκλειστική ευθύνη διατροφής τους.

-Τα τέκνα άγαμου πατέρα, εφόσον ο αιτών/υπόχρεος άγαμος πατέρας τα έχει αναγνωρίσει με συμβολαιογραφική πράξη ή με δικαστική απόφαση και έχει την επιμέλεια με δικαστική απόφαση.

Ο/Η υπόχρεος/η υποβολής της Δήλωσης Φορολογίας Εισοδήματος υποβάλλει, ηλεκτρονικά, κατ' έτος, αίτηση-υπεύθυνη δήλωση Α21 για τη χορήγηση του επιδόματος παιδιού μέσω της ιστοσελίδας του ΟΠΕΚΑ. Η αίτηση επέχει θέση υπεύθυνης δήλωσης του ν. 1599/1986 (Α'75) ως προς τα δηλωθέντα στοιχεία, καθώς και δήλωση συναίνεσης για τη λήψη φορολογικών δεδομένων που τηρούνται στην ΑΑΔΕ και διασταύρωσης των στοιχείων του/της και των μελών της οικογενείας του/της με τα στοιχεία άλλων υπηρεσιών. Απαραίτητη προϋπόθεση για την οριστική υποβολή της αίτησης αποτελεί η συμπλήρωση όλων των υποχρεωτικών πεδίων της.

Σε περίπτωση δικαστικής συμπαράστασης, καταδίκης με τελεσίδικη δικαστική απόφαση για κακούργημα ή εκ προθέσεως τελούμενο πλημμέλημα κατά της ζωής, της υγείας, της προσωπικής ή γενετήσιας ελευθερίας, σε βάρος του τέκνου του ή του άλλου γονέα ή υπαίτιας εγκατάλειψης των τέκνων και οριστικής διακοπής της συγκατοίκησης με αυτά του δικαιούχου ή δικαστικής απόφασης ανάθεσης της επιτροπείας σε φυσικό πρόσωπο ή διαζυγίου, η αίτηση-υπεύθυνη δήλωση Α21 υποβάλλεται από το φυσικό πρόσωπο στο οποίο έχει ανατεθεί με δικαστική απόφαση η άσκηση της επιμέλειας των τέκνων, προκειμένου δε για ενήλικα τέκνα, από το φυσικό πρόσωπο που έχει την κύρια ή αποκλειστική ευθύνη διατροφής των τέκνων. Για τα παραπάνω, ο/η δικαιούχος μπορεί να απευθυνθεί στο Κέντρο Κοινότητας του Δήμου όπου κατοικεί και να διερευνήσει τις προϋποθέσεις χορήγησης του Ε.Ε.Ε, του επιδόματος παιδιού Α21 για τον/την ίδιο/ίδια ή να διερευνήσει αν μπορεί να καταστεί δικαιούχος και ωφελούμενος/η άλλων δράσεων και υπηρεσιών.

ΜΕΡΟΣ 3ο

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ

Ανατολι V., κρατούμενος Σ.Κ. Λάρισας

Το τρίτο μέρος εξετάζει το ζωτικής σημασίας ζήτημα της επαγγελματικής απασχόλησης των αποφυλακισμένων, παράγοντα καθοριστικό για την ομαλή επανένταξή τους στην κοινωνία. Η εργασιακή αποκατάσταση αποτελεί ακρογωνιαίο λίθο της κοινωνικής επανένταξης, καθώς προσφέρει όχι μόνο οικονομική αυτόρκεια, αλλά και αίσθημα αυτοεκτίμησης, κοινωνικής συμμετοχής και προσωπικής αξίας.

Στις ενότητες που ακολουθούν, παρουσιάζονται διεξοδικά οι δυνατότητες εργασιακής απασχόλησης σε διάφορους τομείς, με ιδιαίτερη έμφαση στις επιχειρήσεις υγειονομικού ενδιαφέροντος και στις ευκαιρίες απασχόλησης εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Αναλύονται τα προγράμματα επιδότησης θέσεων εργασίας της ΔΥΠΑ που απευθύνονται σε αποφυλακισμένους, καθώς και οι ειδικές ρυθμίσεις για την επιδότηση απασχόλησης συγγενών κρατουμένων.

Παράλληλα, το κεφάλαιο πραγματεύεται τις δυνατότητες επιχειρηματικής δραστηριοποίησης των αποφυλακισμένων, είτε μέσω ίδρυσης ατομικής επιχείρησης είτε μέσω συμμετοχής σε Κοινωνικές Συνεταιριστικές Επιχειρήσεις, παρουσιάζοντας τις διαδικασίες, τις προϋποθέσεις και τα διαθέσιμα προγράμματα επιδότησης. Ιδιαίτερη μνεία γίνεται στο καινοτόμο μοντέλο της υποστηριζόμενης εργασίας, το οποίο προσφέρει εξατομικευμένη υποστήριξη προσαρμοσμένη στις ιδιαίτερες ανάγκες των αποφυλακισμένων.

Στόχος του κεφαλαίου είναι να αποτελέσει έναν ολοκληρωμένο οδηγό εργασιακής ένταξης, παρέχοντας στους αποφυλακισμένους και στους επαγγελματίες που τους υποστηρίζουν όλες τις απαραίτητες πληροφορίες για την αξιοποίηση των διαθέσιμων ευκαιριών απασχόλησης και επιχειρηματικότητας, συμβάλλοντας έτσι στην άρση των εμποδίων που συχνά αντιμετωπίζουν στην προσπάθειά τους για εργασιακή και κοινωνική επανένταξη.

3.1 ΕΡΓΑΣΙΑ ΣΕ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ

Στην Ελλάδα δεν υπάρχει μέριμνα και σαφές νομοθετικό πλαίσιο για την πρόσβαση των αποφυλακισμένων στην αγορά εργασίας. Αντίθετα, η ύπαρξη ποινικού μητρώου και πιθανά άλλα ζητήματα εμποδίζουν την επαγγελματική επανένταξη των αποφυλακισμένων. Το μόνο κίνητρο για τους επιχειρηματίες, προκειμένου να απασχολήσουν αποφυλακισμένους, είναι αυτό της ΔΥΠΑ. Πιο συγκεκριμένα, οι ενδιαφερόμενοι/ες για απασχόληση μπορούν να απευθύνονται:

- Στα κατά τόπους ΚΠΑ της ΔΥΠΑ για να πληροφορηθούν τη διαδικασία και τις προϋποθέσεις ένταξης σε σχετικά προγράμματα, εφόσον (θα) βρίσκονται σε ισχύ.
- Στα νεοσύστατα Κέντρα Κοινότητας των Δήμων.
- Στον Σύλλογο Συμπαραστάσεως Κρατουμένων “Ο Ονήσιμος”. Ιδρύθηκε το 1982, με σκοπό να βοηθήσει υλικά και ηθικά τους άπορους φυλακισμένους, αποφυλακισμένους και τις οικογένειές τους.
- Στο Ν.Π.Ι.Δ. ΕΠΑΝΟΔΟΣ για την επανένταξη αποφυλακιζόμενων, που είναι μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα και εποπτεύεται από το Υπουργείο Δικαιοσύνης.

1. Ο Σύλλογος ΟΝΗΣΙΜΟΣ φροντίζει για την κάλυψη των αναγκών των κρατουμένων, των οικογενειών τους αλλά και των αποφυλακισμένων, με οικονομικά βοηθήματα και είδη πρώτης ανάγκης (τροφήμα, ιματισμό, υποδήματα, έπιπλα, πληρωμή ενοικίων, διαφόρων λογαριασμών, κ.ά.).

Καθημερινά κλινική ψυχολόγος αναλαμβάνει την υποστήριξη αποφυλακισμένων και των οικογενειών των κρατουμένων. Ο σύλλογος παρέχει φιλοξενία για μικρό χρονικό διάστημα μετά την αποφυλάκιση σε ξενοδοχείο στην Αθήνα, όσων ατόμων έχουν πρόβλημα στέγης. Σε συνεργασία με κοινωνικούς λειτουργούς φροντίζει για την αποφυλάκιση ατόμων με αυστηρά κριτήρια. Παράλληλα παρέχεται δωρεάν νομική κάλυψη σε άπορους φυλακισμένους και καταβολή των δικαστικών τους εξόδων.

Ο Σύλλογος ενισχύει οικονομικά το φιλόπτωχο Ταμείο των Κοινωνικών Υπηρεσιών των Καταστημάτων Κράτησης, ώστε να βοηθούνται οι άποροι κρατούμενοι. Με ενέργειες του Συλλόγου έχουν ιδρυθεί βιβλιοθήκες, οι οποίες συνεχώς εμπλουτίζονται σε όλα σχεδόν τα Καταστήματα Κράτησης της χώρας.

2. **Η ΕΠΑΝΟΔΟΣ** δημιουργήθηκε για να διευκολύνει και να υποστηρίξει κάθε προσπάθεια για κοινωνική και επαγγελματική ένταξη των αποφυλακισμένων. Αναλυτικά: Σκοπός της είναι η επαγγελματική κατάρτιση φυλακισμένων και αποφυλακισμένων, η αποκατάσταση, η οικονομική συμπαράσταση, καθώς και η προετοιμασία και προώθηση της εν γένει κοινωνικής τους επανένταξης.

Μεταξύ των δράσεων της περιλαμβάνεται η ενθάρρυνση, η ενίσχυση και η αξιοποίηση κάθε δράσης και πρωτοβουλίας ιδιωτικών φορέων μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα ή εθελοντικών οργανώσεων που αναπτύσσεται στον τομέα του κοινωνικού αποκλεισμού.

Το έργο της ΕΠΑΝΟΔΟΥ περιλαμβάνει την προετοιμασία και υποστήριξη των αποφυλακισθέντων ενηλίκων και ανηλίκων για την κοινωνική επανένταξη και την προώθησή τους στην αγορά εργασίας. Προς αυτήν την κατεύθυνση, ο φορέας παρέχει ψυχοκοινωνική, νομική και επαγγελματική συμβουλευτική και στήριξη των ατόμων που αποφυλακίζονται. Επιπλέον, οι ενδιαφερόμενοι θα μπορούσαν και εξατομικευμένα να εκκινήσουν τη διαδικασία αναζήτησης εργασίας.

Ειδικότερα, θέσεις εργασίας μπορούν να αναζητηθούν στα παρακάτω:

- Αγγελίες στον Τύπο, π.χ. εφημερίδες, εφημερίδες με ένθετο για την αγορά εργασίας, εφημερίδες αποκλειστικά με θέσεις εργασίας. Ενδεικτικά αναφέρονται οι ιστότοποι:

- Χρυσή ευκαιρία (<https://www.xe.gr>),
- Ηλεκτρονική Εφημερίδα Αγγελιών (<https://www.mikres-aggelies-ergasias.gr>)
- Σε εταιρικούς ιστότοπους, καθώς και σε ηλεκτρονικές σελίδες που ασχολούνται κυρίως με την έγκυρη και έγκαιρη δημοσιοποίηση θέσεων εργασίας του ιδιωτικού και δημόσιου τομέα. Ενδεικτικά αναφέρονται οι ιστότοποι:

- <https://gr.indeed.com>
- <https://www.kariera.gr>
- <https://www.skywalker.gr>
- <https://www.jobfind.gr>
- <https://www.careerjet.gr>

- Σε ιστοσελίδες εταιρειών παροχής υπηρεσιών ανθρώπινου δυναμικού. Οι Εταιρείες παροχής υπηρεσιών ανθρώπινου δυναμικού αναλαμβάνουν συχνά τη διεκπεραίωση της διαδικασίας αναζήτησης προσωπικού για λογαριασμό εταιρειών – πελατών τους. Μπορούν να προσεγγιστούν με δύο τρόπους: είτε με την αποστολή του βιογραφικού σημειώματος στο πλαίσιο απάντησης σε κάποια ανακοίνωση ή αγγελία τους (οπότε και αυτόματα καταχωρίζεται στη βάση δεδομένων τους), είτε με αυτοπρόσωπη επίσκεψη που θα συνοδεύεται από κατάθεση του βιογραφικού (που είναι προτιμότερο από την ταχυδρομική αποστολή του βιογραφικού με μια συνοδευτική επιστολή). Οι επιχειρήσεις αυτές είθισται να αμείβονται από τους εταιρικούς τους πελάτες και όχι από τους ενδιαφερόμενους για εύρεση απασχόλησης. Ενδεικτικά αναφέρονται οι ιστότοποι:

<https://www.manpowergroup.gr>

<https://www.adecco.gr>

<https://www.randstad.gr>

- Στα Γραφεία Διασύνδεσης Κρατικών Πανεπιστημίων. Τα Γραφεία Διασύνδεσης αποτελούν έναν βασικό αρωγό στην προσπάθεια εύρεσης εργασίας. Εκτός του ότι συνεργάζονται άμεσα με επιχειρήσεις που αναζητούν στελέχη – απόφοιτους του συγκεκριμένου Πανεπιστημίου, συγκεντρώνουν όλες τις θέσεις εργασίας που ανακοινώνονται στον Τύπο, παρέχουν συμβουλευτική και πληροφόρηση σε σχέση με τα προφίλ των επαγγελματιών και τις δραστηριότητες των επιχειρήσεων, ενώ δίνουν τη δυνατότητα αξιοποίησης των υποδομών τους σε ηλεκτρονικούς υπολογιστές συνδεδεμένους με το διαδίκτυο για την πραγματοποίηση οποιασδήποτε αναζήτησης κρίνεται χρήσιμη προς αυτή την κατεύθυνση. Επιπλέον, διοργανώνουν πλήθος εκδηλώσεων σχετικών με την αγορά εργασίας, όπως για παράδειγμα τις Ημέρες Σταδιοδρομίας (Γραφείο Διασύνδεσης Πανεπιστημίου Πειραιά).

- Σε δημόσιες υπηρεσίες για την απασχόληση του εργατικού δυναμικού και ενώσεις εργαζομένων. Η ΔΥΠΑ και οι ενώσεις εργαζομένων είναι φορείς που γνωρίζουν τον τρόπο λειτουργίας της αγοράς εργασίας και μπορεί κατά περίπτωση να προσφέρουν χρήσιμες πληροφορίες για προσφερόμενες θέσεις απασχόλησης.

- Με εξατομικευμένη προσέγγιση εργοδοτών. Μία βασική μέθοδος αποτελεί η εξατομικευμένη προσέγγιση εργοδοτών, η οποία απαιτεί αρκετή προετοιμασία για τη δημιουργία ενός πλάνου προσέγγισης διαφόρων επιλεγμένων κλάδων της οικονομίας ή των επιχειρήσεων που έχουν τραβήξει το ενδιαφέρον. Εν συνεχεία πραγματοποιείται η προσωπική επαφή με τις επιχειρήσεις –ύστερα από κατάλληλη προετοιμασία- ώστε να αποδειχθεί πως η συνεισφορά στην επιχείρηση θα μπορούσε να είναι προσοδοφόρα. (Γαβριήλ & Δρόσος, 2016)

Είναι αναμενόμενο ότι καθεμιά από τις παραπάνω μεθόδους έχει κάποια ποσοστά επιτυχίας, τα οποία πολλαπλασιάζονται, αν αυτές αξιοποιηθούν συνδυαστικά. Ιδανικά, η ενεργοποίηση για την ταυτόχρονη αξιοποίηση όλων των μεθόδων θα αυξήσει τον αριθμό των ευκαιριών που θα παρουσιαστούν στο άτομο να συμμετάσχει σε συνεντεύξεις πρόσληψης και συνεπόμενα τον αριθμό των προτάσεων που θα του γίνουν, καθώς και σε δομές και συλλόγους υποστήριξης αποφυλακισμένων που θα μπορούσαν να τους βοηθήσουν στη διαδικασία (και) της επαγγελματικής (επαν)ένταξής τους.

3.1.1 Εργασία σε επιχειρήσεις Υγειονομικού ενδιαφέροντος

Άδεια εργασίας – πιστοποιητικό υγείας (Διαδικασία - δικαιολογητικά)

Απαγορεύεται ο χειρισμός των τροφίμων και η με οποιαδήποτε ιδιότητα είσοδος σε χώρους εργασίας με τρόφιμα οποιουδήποτε προσώπου πάσχει από νόσημα ή είναι φορέας νοσήματος που μεταδίδεται διά των τροφών ή προσώπου με μολυσμένα τραύματα ή πάσχοντος από δερματική μόλυνση, έλκη, διάρροια, βήχα, καταρροή με πυρετό ή ίκτερο, εάν υφίσταται κίνδυνος άμεσης ή έμμεσης μόλυνσης των τροφίμων.

Κάθε πρόσωπο απασχολούμενο σε επιχείρηση τροφίμων ή ποτών, το οποίο έχει προσβληθεί και ενδέχεται να έλθει σε επαφή με τρόφιμα, πρέπει να αναφέρει αμέσως την ασθένεια ή τα συμπτώματα, και ει δυνατόν τα αίτια τους, στον υπεύθυνο της επιχείρησης.

Η υγεία των άμεσων χειριστών τροφίμων που εισέρχονται στους χώρους επεξεργασίας και συσκευασίας και χειρίζονται τρόφιμα ή επιβλέπουν τους χειριστές είναι ευθύνη της επιχείρησης. Για τον σκοπό αυτό η επιχείρηση πρέπει να αποδεικνύει με εσωτερικές διαδικασίες ότι οι εργαζόμενοι γνωρίζουν τις απαιτήσεις και ότι η επιχείρηση προβαίνει σε επαρκείς ελέγχους.

Δικαιολογητικά

Για την άδεια εργασίας σε καταστήματα Υγειονομικού ενδιαφέροντος (καφετέριες, εστιατόρια, μπαρ κλπ.) οι ενδιαφερόμενοι οφείλουν να προσκομίσουν στο οικείο Αστυνομικό Τμήμα τα εξής δικαιολογητικά:

- Αίτηση εκδόσεως άδειας εργασίας σε καταστήματα Π.Δ. 180/1979 (Α 46).
- Ηλεκτρονικό παράβολο (e-παράβολο, μέσω TaxisNet) για έκδοση ή ανανέωση άδειας εργασίας από ΕΛΑΣ αξίας 2,93 ευρώ, μαζί με την εξόφληση από την τράπεζα.
- Υπηρεσία e-Παράβολο (χωρίς κωδικούς taxis). Φορέας Δημοσίου: Δημόσιας Τάξης ΠτΠ /Ελληνική Αστυνομία. Κατηγορίες Παραβόλου: Άδειες (Ενσημο ΕΛΑΣ). Τύπος Παραβόλου: [6193] Άδεια ή Ανανέωση Άδειας (Έκδοση από ΕΛΑΣ). Μεταβλητό ποσό: 3€
- Πέντε (5) πρόσφατες έγχρωμες φωτογραφίες.
- Υπεύθυνη δήλωση Ν.1599/86 (περί μονίμου κατοικίας).
- Φωτοαντίγραφο βιβλιαρίου υγείας (αν υπάρχει).
- Φωτοαντίγραφο άδειας παραμονής – πράσινη κάρτα ή οποιοδήποτε έγγραφο νόμιμης παραμονής και εργασίας, προκειμένου για αλλοδαπούς.
- Αντίγραφο Ποινικού Μητρώου «δικαστικής χρήσης» (Αναζητείται Υπηρεσιακώς), του οποίου η ημερομηνία έκδοσης δεν απέχει πέραν του τριμήνου από την ημερομηνία υποβολής του.
- Πιστοποιητικό Υγείας από τον ιατρό.
- Αστυνομική ταυτότητα.

Η άδεια εργασίας, προκειμένου για ημεδαπούς, ισχύει για όλη την επικράτεια χωρίς χρονικό περιορισμό. Η άδεια εργασίας, προκειμένου για αλλοδαπούς, ισχύει για συγκεκριμένο εργοδότη και για όσο χρόνο ισχύει η άδεια παραμονής τους στη χώρα. Οι αρμόδιες υπηρεσίες δέχονται για τους αλλοδαπούς με την αίτηση για άδεια εργασίας και φωτοαντίγραφο της αίτησης που υποβάλλουν για το ποινικό μητρώο, εκδίδουν την άδεια εργασίας και, σε περίπτωση που το ποινικό μητρώο που θα εκδοθεί μεταγενέστερα δεν είναι καθαρό, την ανακαλούν.

Σε ειδικές περιπτώσεις, που η σχετική εργατική Νομοθεσία προβλέπει την ενσωμάτωση του βιβλιαρίου εργασίας και υγείας των απασχολουμένων σε ορισμένες κατηγορίες επιχειρήσεων υγειονομικού ενδιαφέροντος (π.χ. των απασχολουμένων σε ξενοδοχειακές επιχειρήσεις), οι κάτοχοι των βιβλιαρίων τούτων οφείλουν να υποβάλλονται στις απαραίτητες ιατρικές (κλινικές και εργαστηριακές) εξετάσεις σύμφωνα με τα ανωτέρω.

Πιστοποιητικό Υγείας

Όσοι απασχολούνται ή επιθυμούν να απασχοληθούν σε επιχειρήσεις υγειονομικού ενδιαφέροντος ή και έχουν άμεση ή έμμεση επαφή με τα τρόφιμα πρέπει να είναι εφοδιασμένοι με πιστοποιητικό υγείας. Στο πιστοποιητικό θα βεβαιώνεται ότι ο κάτοχός του υποβλήθηκε σε ιατρικές εξετάσεις και δεν βρέθηκε να πάσχει από μεταδοτικό ή άλλο νόσημα μη συμβατό με την απασχόλησή του. Για την απόκτηση του πιστοποιητικού υγείας οι εργαζόμενοι σε επιχειρήσεις υγειονομικού ενδιαφέροντος, εκτός από την ιατρική κλινική εξέταση, η οποία θα γίνεται από Κρατικό ή Ιδιώτη Ιατρό, θα υποβάλλονται υποχρεωτικά όλοι σε ακτινογραφία θώρακος.

Το πιστοποιητικό υγείας εκδίδεται από ιατρό Δημοσίου ή Ιδιωτικού τομέα, της επιλογής του ενδιαφερόμενου, σύμφωνα με το υπόδειγμα της Εγκυκλίου του Υπουργείου Υγείας (επισυνάπτεται). Πέραν της κλινικής εξέτασης οι ενδιαφερόμενοι θα πρέπει να υποβάλλονται και στον ακόλουθο εργαστηριακό έλεγχο :

1. Ακτινογραφία θώρακος.
2. Καλλιέργεια κοπράνων ως προς τον εντοπισμό τυχόν επικίνδυνων μικροβίων (π.χ. salmonella).
3. Παρασιτολογική κοπράνων.

Το Πιστοποιητικό Υγείας υγειονομικού ενδιαφέροντος, εφόσον εκδίδεται από ιατρούς των Μονάδων Υγείας του ΕΟΠΥΥ, θα φέρει εκτός από τη σφραγίδα του ιατρού και τη σφραγίδα του φορέα. Οι χειριστές τροφίμων επιπλέον θα υποβάλλονται σε καλλιέργεια και παρασιτολογική κοπράνων. Το Πιστοποιητικό υγείας ισχύει για πέντε χρόνια από την έκδοσή του και ανανεώνεται μετά τη λήξη του, επαναλαμβάνοντας όλες τις εξετάσεις (Ιατρική κλινική εξέταση κλπ.). Τα Πιστοποιητικά Υγείας του προσωπικού θα φυλάσσονται στις Επιχειρήσεις υγειονομικού ενδιαφέροντος και θα επιδεικνύονται όταν ζητούνται στα αρμόδια όργανα υγειονομικού ελέγχου. Απαιτείται υψηλός βαθμός ατομικής καθαριότητας από κάθε πρόσωπο που εργάζεται σε χώρους όπου γίνονται εργασίες με τρόφιμα, το οποίο πρέπει να φορά κατάλληλο, καθαρό και, όταν είναι αναγκαίο, προστατευτικό ρουχισμό.

3.1.2. Εργασία σε επιχειρήσεις στην Ευρωπαϊκή Ένωση

Δικαίωμα διαμονής ατόμων που αναζητούν εργασία

Ο/Η υπήκοος χώρας της ΕΕ έχει δικαίωμα να αναζητήσει εργασία σε άλλη χώρα της ΕΕ. Αν εργαζόταν σε άλλη χώρα της ΕΕ και έχασε τη δουλειά του/ης ή αν είναι αυτοαπασχολούμενος/η και η επιχείρηση δεν πηγαίνει καλά, μπορεί, υπό ορισμένες προϋποθέσεις, να διατηρήσει το δικαίωμα διαμονής εκεί.

Κατά τους πρώτους 6 μήνες:

Δήλωση παρουσίας.

Ως άτομο που αναζητά εργασία, δεν χρειάζεται να ζητήσει έκδοση κάρτας διαμονής κατά τους πρώτους 6 μήνες.

Ορισμένες όμως χώρες της ΕΕ ζητούν να δηλώσει την παρουσία στις αρμόδιες αρχές μέσα σ' ένα εύλογο χρονικό διάστημα από την άφιξη: συνήθως στο δημαρχείο ή το τοπικό αστυνομικό τμήμα.

Εγγραφή στις υπηρεσίες απασχόλησης

Αν λαμβάνει κανείς παροχές ανεργίας από τη χώρα του/της, πρέπει να εγγραφεί στην υπηρεσία απασχόλησης στη χώρα υποδοχής. Τόσο αυτός/ης όσο και η οικογένειά του/της εξακολουθεί να καλύπτεται από το σύστημα κοινωνικής ασφάλισης της χώρας του, π.χ. για τα έξοδα ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης.

Ακόμα και αν δεν λαμβάνει παροχές ανεργίας από τη χώρα προέλευσης, μπορεί να έχει κάλυψη από το εθνικό του σύστημα κοινωνικής ασφάλισης: μπορεί να ενημερωθεί από την αρχή κοινωνικής ασφάλισης της χώρας προέλευσης.

Εφόσον καλύπτεται από τον εθνικό ασφαλιστικό φορέα κατά τη διάρκεια της παραμονής στο εξωτερικό, οι διαδικασίες υγειονομικής περίθαλψης απλουστεύονται αν έχει έγκυρη Ευρωπαϊκή Κάρτα Ασφάλισης Ασθένειας.

Εκτίμηση του δικαιώματος παραμονής

Αν δεν βρήκε δουλειά μέσα στους πρώτους 6 μήνες, οι εθνικές αρχές μπορούν να εκτιμήσουν κατά πόσο έχει δικαίωμα να παραμείνει στη χώρα. Για τον σκοπό αυτό, θα ζητηθούν αποδείξεις συστηματικής αναζήτησης για δουλειά και ένδειξη ύπαρξης βάσιμων ελπίδων να βρεθεί.

Πάντα πρέπει να τηρούνται αντίγραφα των αιτήσεων απασχόλησης, των απαντήσεων από πιθανούς εργοδότες, των προσκλήσεων για συνεντεύξεις κ.ο.κ.

Δεν υπάρχει υποχρέωση εγγραφής στις υπηρεσίες απασχόλησης στη νέα χώρα, εκτός εάν λαμβάνονται παροχές ανεργίας από τη χώρα καταγωγής. Αν όμως εγγραφεί, αυτό θα βοηθήσει να αποδείξει ότι αναζητά συστηματικά δουλειά.

Πότε ζητείται απέλαση ή εγκατάλειψη της χώρας;

Η χώρα υποδοχής μπορεί να ζητήσει την εγκατάλειψη της χώρας, απουσία αποδείξεων ότι υπάρχουν βάσιμες ελπίδες να βρει το άτομο/ο αποφυλακισμένος δουλειά εκεί.

Σε εξαιρετικές περιπτώσεις, η χώρα υποδοχής μπορεί να προβεί σε απέλαση για λόγους δημόσιας τάξης, δημόσιας ασφάλειας ή δημόσιας υγείας, αλλά μόνον εφόσον μπορεί να αποδείξει ότι υφίσταται σοβαρή απειλή.

Η απόφαση απέλασης ή η εντολή εγκατάλειψης της χώρας πρέπει να επιδοθεί εγγράφως. Πρέπει να αναφέρει όλους τους λόγους στους οποίους βασίζεται και να ορίζει πώς και μέχρι πότε μπορεί να ασκηθεί προσφυγή για ακύρωσή της.

Ίση μεταχείριση

Άτομο που αναζητά εργασία δικαιούται ισότιμη μεταχείριση με τους υπηκόους της χώρας υποδοχής όσον αφορά τα εξής:

- την πρόσβαση στην εργασία,
- τη στήριξη από υπηρεσίες απασχόλησης για εξεύρεση εργασίας.

Η χώρα υποδοχής ενδέχεται να περιμένει μέχρις ότου δημιουργηθεί πραγματική σχέση με την τοπική αγορά εργασίας, για να χορηγήσει ορισμένα είδη οικονομικής ενίσχυσης που θα βοηθήσουν στην εξεύρεση εργασίας, όπως χαμηλότοκα δάνεια που χορηγούνται σε ανέργους για να παρακολουθήσουν μαθήματα κατάρτισης. Το γεγονός παραμονής στη χώρα και αναζήτησης εργασίας για ένα εύλογο χρονικό διάστημα μπορεί να μετρήσει ως πραγματική σχέση με την τοπική αγορά εργασίας.

Ωστόσο, κατά τη διάρκεια της παραμονής για αναζήτηση εργασίας, δεν υφίσταται δικαίωμα σε κοινωνικές παροχές μη ανταποδοτικού χαρακτήρα.

Αν κάποιος/α είναι προσωρινά ανίκανος/-η προς εργασία λόγω ασθένειας ή ατυχήματος, μπορεί να παραμείνει για όσο διάστημα αντιμετωπίζει την κατάσταση που τον/την εμποδίζει να εργαστεί.

Για όσο διάστημα παραμένει στη χώρα υποδοχής ατόμου έχασε τη δουλειά, ο/η ενδιαφερόμενος/η εξακολουθεί να έχει τα ίδια δικαιώματα με τους υπηκόους της χώρας αυτής, δηλαδή:

- κοινωνικές παροχές (συμπεριλαμβανομένων των παροχών ανεργίας),
- πρόσβαση στην απασχόληση,
- βοήθεια από τις δημόσιες υπηρεσίες απασχόλησης.

Αν εργαζόταν στη χώρα υποδοχής για διάστημα μεγαλύτερο από 1 έτος και έχασε τη δουλειά, έχει το δικαίωμα να συνεχίσει να ζει εκεί, υπό την προϋπόθεση ότι θα εγγραφεί ως άτομο που αναζητά εργασία και θα εξακολουθεί να πληροί τους όρους που απαιτούνται γι' αυτό.

Για να διατηρήσει το δικαίωμα διαμονής στη χώρα υποδοχής, αν έχασε την εργασία ή δεν είναι επαγγελματικά ενεργός (αυτοαπασχολούμενος), πρέπει να εγγραφεί ως άτομο που αναζητά εργασία στην υπηρεσία απασχόλησης αυτής της χώρας. Μπορεί να παραμείνει στη συγκεκριμένη χώρα όσο διάστημα είναι γραμμένος στον οργανισμό απασχόλησης ως άτομο που αναζητά εργασία και εφόσον εξακολουθεί να πληροί τους όρους που απαιτούνται γι' αυτό.

Αν είχε σύμβαση εργασίας αορίστου χρόνου ή σύμβαση ορισμένου χρόνου κάτω του 1 έτους και έχασε την εργασία προτού συμπληρώσει 1 έτος, έχει το δικαίωμα να παραμείνει στη χώρα αυτή τουλάχιστον 6 επιπλέον μήνες, υπό την προϋπόθεση ότι ψάχνει για δουλειά. Η εξάμηνη περίοδος αρχίζει να μετράει από τη στιγμή που έπαψε να ισχύει η σύμβαση. Πρέπει να εγγραφεί στη δημόσια υπηρεσία απασχόλησης ως ακουσίως άνεργος και να αρχίσει να ψάχνει για δουλειά.

Υπηρεσία EURES

Το ευρωπαϊκό Δίκτυο EURES (EURopean Employment Services) στοχεύει στην παροχή υπηρεσιών πληροφόρησης, συμβουλευτικής και πρόσληψης ή τοποθέτησης και προβαίνει σε ενέργειες προκειμένου να διευκολύνει εκείνους που αναζητούν εργασία σε άλλη ευρωπαϊκή χώρα, στον ιδιωτικό και δημόσιο τομέα, με γνώμονα την αρχή της ελεύθερης κυκλοφορίας, την οποία εγγυάται η κοινοτική νομοθεσία. Τα άτομα που αναζητούν εργασία ανά την Ευρώπη, επομένως, έχουν πρόσβαση στις ίδιες κενές θέσεις εργασίας και υπηρεσίες υποστήριξης, χωρίς διακρίσεις.

Οι υπηρεσίες EURES προς τα άτομα που αναζητούν εργασία περιλαμβάνουν και τη στήριξη ειδικών ομάδων στο πλαίσιο στοχευμένων προγραμμάτων ένταξης που εφαρμόζονται στις χώρες της Ε.Ε (αντίστοιχα στη χώρα μας εφαρμόζεται το πρόγραμμα ενίσχυσης εργοδοτών ευάλωτων κοινωνικών – και αποφυλακισμένων ομάδων από την ΔΥΓΠΑ).

Οι ενδιαφερόμενοι/ες μπορούν να αναζητήσουν περισσότερες πληροφορίες μέσα από την ιστοσελίδα του EURES όπου και μπορούν να δημιουργήσουν ένα λογαριασμό, να διαμορφώσουν το διαβατήριο δεξιοτήτων τους και το βιογραφικό τους σημείωμα, καθώς και να αναζητήσουν την υποστήριξη συμβούλου EURES και πληροφορίες για τη χώρα που τους ενδιαφέρει (θέσεις εργασίας, ύπαρξη ειδικών προγραμμάτων, κλπ.).

Για εργασία στο εξωτερικό εντός του πλαισίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να απευθυνθούν στην αρμόδια υπηρεσία EURES μέσω του συμβούλου EURES της ΔΥΓΠΑ και να πληροφορηθούν σχετικά με τις προϋποθέσεις εργασίας στο εξωτερικό.

3.1.3 Επιδότηση θέσεων εργασίας (ΔΥΠΑ)

Η ένταξη των ενδιαφερόμενων σε μία επιχείρηση, αξιοποιώντας πρόγραμμα επιδότησης θέσεων εργασίας, καθορίζεται από τη σχετική πρόσκληση της ΔΥΠΑ. Οι ενδιαφερόμενοι αποφυλακισμένοι θα πρέπει να απευθύνονται σε κάποιο από τα Κέντρα Προώθησης στην Απασχόληση (ΚΠΑ) της ΔΥΠΑ, για να πληροφορηθούν για τα ανοιχτά προγράμματα επιδότησης νέων θέσεων εργασίας. Κατά διαστήματα, είναι ανοιχτή προς υποβολή αιτήσεων η δράση της ΔΥΠΑ που αφορά στο Πρόγραμμα επιχορήγησης επιχειρήσεων για την απασχόληση ανέργων που ανήκουν σε ειδικές και ευάλωτες κοινωνικές ομάδες. Ωφελούμενοι του παρόντος προγράμματος είναι άτομα εγγεγραμμένα στο μητρώο ανέργων των Υπηρεσιών της Δ.Υ.Π.Α. και τα οποία ανήκουν σε μία από τις ακόλουθες κατηγορίες:

- Άτομα με Αναπηρία (ΑμεΑ), Απεξαρτημένα
- Άτομα από εξαρτησιογόνες ουσίες τα οποία ολοκλήρωσαν προγράμματα απεξάρτησης,
- Αποφυλακισμένα Άτομα, Νεαρά Παραβατικά Άτομα ή Νεαρά Άτομα που βρίσκονται σε κοινωνικό κίνδυνο, γυναίκες θύματα ενδοοικογενειακής ή έμφυλης βίας, διεμφυλικά πρόσωπα, θύματα της εμπορίας ανθρώπων, καθώς και ενήλικα άτομα που συνεχίζουν να διαμένουν μετά την ενηλικίωσή τους σε Μονάδες Παιδικής Προστασίας και Φροντίδας και είναι εγγεγραμμένα στο Εθνικό Μητρώο Ανηλίκων του Ε.Κ.Κ.Α.

Το πρόγραμμα απευθύνεται σε ιδιωτικές επιχειρήσεις και γενικά εργοδότες του ιδιωτικού τομέα που ασκούν τακτική οικονομική δραστηριότητα, καθώς και σε Αναπτυξιακές Ανώνυμες Εταιρίες ΟΤΑ που ασκούν τακτικά οικονομική δραστηριότητα και επιχειρήσεις ΟΤΑ Α΄ και Β΄ βαθμού για την απασχόληση ΑμεΑ.

Σύμφωνα λοιπόν με τη συγκεκριμένη πρόσκληση, οι ωφελούμενοι, μεταξύ άλλων μπορεί: «....Να είναι Έλληνες πολίτες ή πολίτες άλλου κράτους μέλους της ΕΕ ή ομογενείς που έχουν δικαίωμα διαμονής και απασχόλησης στη χώρα μας ή πολίτες τρίτων χωρών που έχουν άδεια διαμονής για εξαρτημένη εργασία τουλάχιστον για όσο χρονικό διάστημα διαρκεί το πρόγραμμα.....», εφόσον πάντα συντρέχουν και οι λοιπές προϋποθέσεις.

Μέσω του προγράμματος επιχορηγείται η απασχόληση των ατόμων αυτών για είκοσι τέσσερις (24) μήνες. Οι επιχειρήσεις υποχρεούνται να διατηρήσουν τις επιχορηγούμενες θέσεις για οκτώ (8) επιπλέον μήνες μετά τη λήξη του χρονικού διαστήματος της επιχορήγησης. Η επιχορήγηση για κάθε μήνα απασχόλησης των ωφελούμενων ανέργων ανέρχεται σε ποσό που αντιστοιχεί σε ποσοστό του 75% του μοναδιαίου κόστους (μισθολογικό και μη μισθολογικό κόστος) με ανώτερο όριο τα 700 ευρώ μηνιαίως. **Απαραίτητη προϋπόθεση για την ένταξη μίας επιχείρησης στο πρόγραμμα είναι να μην έχει προβεί σε μείωση του προσωπικού της κατά τη διάρκεια του τριμήνου πριν από την ημερομηνία υποβολής της αίτησης χρηματοδότησης.** Επιπλέον, δεν μπορούν να υποδειχθούν ως άνεργοι σε επιχειρήσεις άτομα που κατά το τελευταίο εικοσιτετράμηνο πριν από την ημερομηνία υποβολής αίτησης υπαγωγής στο πρόγραμμα είχαν απασχοληθεί καθ' οιονδήποτε τρόπο στην ίδια επιχείρηση.

Οι εργοδότες που ενδιαφέρονται να ενταχθούν στο πρόγραμμα υποβάλλουν ηλεκτρονικά αίτηση στην ιστοσελίδα της ΔΥΠΑ. Οι άνεργοι δεν υποβάλλουν οι ίδιοι αίτηση, αλλά υποδεικνύονται με συστατικό σημείωμα από την αρμόδια Υπηρεσία (Γραφείο Εργασίας Ειδικών Κοινωνικών Ομάδων ΚΠΑ2). Η σύσταση γίνεται σύμφωνα με τις επαγγελματικές επιλογές των ανέργων Ευπαθών Κοινωνικών Ομάδων που έχουν καταγραφεί στα Ατομικά Σχέδια Δράσης κατά τη διαδικασία της εξατομικευμένης προσέγγισης.

Σχετικά με ερωτήματα που αφορούν στη διατήρηση της ισχύος της κάρτας ανεργίας διευκρινίζεται ότι η φυλάκιση αποτελεί λόγω διαγραφής από το ψηφιακό μητρώο της ΔΥΠΑ, επειδή συνεπάγεται μη διαθεσιμότητα στην αγορά εργασίας.

3.1.4. Επιδότηση απασχόλησης συγγενούς κρατούμενου/ns

Σύμφωνα με την ΚΥΑ Δ13/οικ./33475/1935 (ΦΕΚ2281/15-6-2018), καθώς και τη σχετική της τροποποίηση ΦΕΚ 4837/30-10-2018, η σύζυγος ενός κρατούμενου σε σωφρονιστικό κατάστημα θα μπορούσε να απευθυνθεί στο Κέντρο Κοινότητας του Δήμου του τόπου διαμονής για να διερευνήσει τις προϋποθέσεις και τη διαδικασία τυχόν ένταξής της στο πρόγραμμα Κοινωνικού Εισοδήματος Αλληλεγγύης ΚΕΑ, καθώς, όπως προβλέπεται στην παρ. 3 του άρθρου 1 της συγκεκριμένης ΚΥΑ, μεταξύ άλλων, παρέχονται:

«...Υπηρεσίες ενεργοποίησης: προώθηση των δικαιούχων, εφόσον δύνανται να εργαστούν, σε δράσεις που στοχεύουν στην ένταξη ή επανένταξή τους στην αγορά εργασίας και μπορεί να περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων:

- Την κάλυψη προτεινόμενης θέσης εργασίας.
- Τη συμμετοχή σε προγράμματα κοινωφελούς εργασίας.
- Τη συμμετοχή σε προγράμματα επαγγελματικής κατάρτισης.
- Τη συμμετοχή σε προγράμματα απόκτησης επαγγελματικής εμπειρίας.
- Την ένταξη ή την επιστροφή στο εκπαιδευτικό σύστημα και στα σχολεία δεύτερης ευκαιρίας.

Σύμφωνα δε με το άρθρο 2 της εν λόγω ΚΥΑ, ως δικαιούχος λογίζεται, μεταξύ άλλων, και η: «...Μονογονεϊκή οικογένεια: ένας μόνος γονέας (άγαμος, σε χηρεία ή διαζευγμένος, ή λόγω κράτησης του έτερου γονέα σε σωφρονιστικό κατάστημα), ασκεί κατ' αποκλειστικότητα ή μετά από σχετική ανάθεση με δικαστική απόφαση ή συμβολαιογραφική πράξη, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία, την προσωρινή ή μόνιμη επιμέλεια ενός ή περισσότερων ανήλικων τέκνων. Για τις

ανάγκες του προγράμματος, το νοικοκυριό θα πρέπει να απαρτίζεται αποκλειστικά από τα μέλη της μονογονεϊκής οικογένειας, δηλαδή τον γονέα και το ένα ή περισσότερα ανήλικα τέκνα...»

Για περισσότερες πληροφορίες (οι ενδιαφερόμενοι) θα μπορούσαν να απευθυνθούν και στις υπηρεσίες του κατά τόπους Κέντρου Κοινότητας, όπου οι υπεύθυνοι της εν λόγω δομής θα εξηγήσουν επακριβώς τη σχετική διαδικασία που προβλέπεται για την κάθε περίπτωση, αφού η ένταξη στην αγορά εργασίας προβλέπεται από τη λειτουργία της. Επίσης, όσον αφορά γυναίκες συζύγους, στο πλαίσιο γενικότερης ενδυνάμωσης και στήριξής τους, θα μπορούσαν να αναζητήσουν και να απευθυνθούν και στο πλησιέστερο Συμβουλευτικό Κέντρο Γυναικών της περιοχής διαμονής τους.

Τέλος, γενικότερα όσον αφορά τα προγράμματα επιδοτούμενης απασχόλησης ή απόκτησης εργασιακής εμπειρίας καθώς και τα προγράμματα γυναικείας επιχειρηματικότητας και την ενδεχόμενη πριμοδότηση της «ιδιότητας» μιας γυναίκας ως συζύγου κρατούμενου, θα πρέπει κάθε φορά να ελέγχεται ποιο είναι το θεσμικό πλαίσιο της εκάστοτε προκηρυσσόμενης δράσης επιχειρηματικότητας, απασχόλησης, κατάρτισης, αν προβλέπει κάτι σχετικά και αν ναι, τι προβλέπει επί αυτού του ζητήματος.

3.2. ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ

3.2.1. Ίδρυση ατομικής επιχείρησης

Προϋποθέσεις ίδρυσης ατομικής επιχείρησης

Οι προϋποθέσεις είναι ίδιες με αυτές που αφορούν όλους τους πολίτες που επιθυμούν να δημιουργήσουν ατομική επιχείρηση. Συνοπτικά είναι οι εξής:

- ✓ Εύρεση έδρας επιχείρησης, δηλαδή χώρου.
- ✓ Σύναψη μισθωτηρίου.
- ✓ Εγγραφή σε ασφαλιστικό ταμείο.
- ✓ Προέγκριση επωνυμίας σε Επαγγελματικό Επιμελητήριο (για έλεγχο επωνυμίας).
- ✓ Έναρξη επιχείρησης στη ΔΟΥ (με τα απαιτούμενα δικαιολογητικά).
- ✓ Προέγκριση ίδρυσης της επιχείρησης από Δήμο.
- ✓ Άδεια εκμετάλλευσης του χώρου από Δήμο (όπου απαιτείται).
- ✓ Αυτοψία χώρου.
- ✓ Εγγραφή στο Επιμελητήριο.
- ✓ Θεώρηση Βιβλίων και Στοιχείων.
- ✓ Φορολογική Ταμειακή Μηχανή.

Επισημαίνεται ότι για το σύνολο των ενεργειών αυτών, απαιτείται κατά περιπτώσεις η συλλογή και η κατάθεση συγκεκριμένων δικαιολογητικών για να προχωρήσει η σχετική διαδικασία. Θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη ότι στις επιχειρήσεις εστίασης δίνεται πολύ μεγάλο βάρος στους υγειονομικούς ελέγχους τόσο για τη σχετική αδειοδότηση όσο και κατά τη διάρκεια της λειτουργίας της. Πάντως, για ατομική επιχείρηση, θεωρείται ότι ο χρόνος ίδρυσης είναι μικρός και χωρίς μεγάλο κόστος (φυσικά σε αυτό δεν συμπεριλαμβάνεται το κόστος του εξοπλισμού που απαιτείται). Χρήσιμος είναι ο οδηγός καινοτομίας για μικρές επιχειρήσεις του ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ.

3.2.2. «Κοινωνικές Συνεταιριστικές Επιχειρήσεις»

Πριν από την περιγραφή των βασικών σημείων των Κοινωνικών Συνεταιριστικών Επιχειρήσεων του Ν. 4430/2016, είναι απαραίτητη η αναφορά στην έννοια της «Κοινωνικής Οικονομίας».

Κοινωνική Οικονομία θα μπορούσε να οριστεί το σύνολο των οικονομικών, επιχειρηματικών, παραγωγικών και κοινωνικών δραστηριοτήτων, οι οποίες αναλαμβάνονται από εταιρείες ή ενώσεις προσώπων, των οποίων ο σκοπός

είναι η επιδίωξη του συλλογικού οφέλους και η εξυπηρέτηση γενικότερων κοινωνικών συμφερόντων.

Η Κοινωνική Συνεταιριστική Επιχείρηση (Κοιν.Σ.Επ.), είναι ένας φορέας της προαναφερθείσας Κοινωνικής Οικονομίας και εμφανίσθηκε με τον Ν.4430/2016. Στην ουσία είναι ένας αστικός συνεταιρισμός με κοινωνικό σκοπό και διαθέτει εκ του νόμου την εμπορική ιδιότητα.

Τα μέλη της «Κοιν.Σ.Επ.» μπορούν να είναι απλοί πολίτες αλλά και νομικά πρόσωπα (επιχειρήσεις). Απλώς η συμμετοχή των νομικών προσώπων στην Κοινωνική Συνεταιριστική Επιχείρηση δεν μπορεί να υπερβαίνει το ποσοστό του 1/3 των μελών της, ενώ δεν επιτρέπεται η συμμετοχή σε αυτήν των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.) και των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου (Ν.Π.Δ.Δ.) που υπάγονται σε αυτούς. Σε Κοιν.Σ.Επ. Ένταξης μπορούν να συμμετέχουν Ν.Π.Δ.Δ. με έγκριση του φορέα που τα εποπτεύει. Τα μέλη της συμμετέχουν σε αυτήν με μία ψήφο, ανεξάρτητα από τον αριθμό των συνεταιριστικών μερίδων που κατέχουν.

Το κεφάλαιο της επιχείρησης διαιρείται σε συνεταιριστικές μερίδες. Ο αριθμός των μερίδων και η ονομαστική τους αξία, η οποία είναι ίδια για κάθε μερίδα, καθορίζονται στο καταστατικό της επιχείρησης. Τα μέλη της Κοιν.Σ.Επ. διαθέτουν τουλάχιστον από μία υποχρεωτική συνεταιριστική μερίδα, ως ελάχιστη χρηματική συμμετοχή στο κεφάλαιο της επιχείρησης, το ύψος της οποίας ορίζεται ελεύθερα από το καταστατικό και είναι ίσο για όλα τα μέλη. Η απόκτηση συνεταιριστικών μερίδων πραγματοποιείται με καταβολή μετρητών.

Κατηγορίες των Κοιν.Σ.Επ.

Ανάλογα με τον ειδικότερο σκοπό τους, οι Κοινωνικές Συνεταιριστικές επιχειρήσεις διακρίνονται στις εξής κατηγορίες:

α) **«Κοινωνικές Συνεταιριστικές Επιχειρήσεις Ένταξης»**, οι οποίες αφορούν στην ένταξη στην οικονομική και κοινωνική ζωή των ατόμων που ανήκουν στις Ευάλωτες Ομάδες Πληθυσμού, δηλαδή τις ομάδες εκείνες του πληθυσμού που η ένταξή τους στην κοινωνική και οικονομική ζωή εμποδίζεται από σωματικά και ψυχικά αίτια ή λόγω παραβατικής συμπεριφοράς. Σε αυτές ανήκουν άτομα με αναπηρίες (σωματικές ή ψυχικές ή νοητικές ή αισθητηριακές), εξαρτημένα ή απεξαρτημένα από ουσίες άτομα, οροθετικοί, φυλακισμένοι/αποφυλακισμένοι, ανήλικοι παραβάτες. Ποσοστό 40% κατ' ελάχιστον των εργαζομένων στις Επιχειρήσεις αυτές ανήκουν υποχρεωτικά στις Ευάλωτες Ομάδες Πληθυσμού.

β) «**Κοινωνικές Συνεταιριστικές Επιχειρήσεις Κοινωνικής Φροντίδας**», οι οποίες αφορούν στην παραγωγή και παροχή προϊόντων και υπηρεσιών κοινωνικού προνοιακού χαρακτήρα σε συγκεκριμένες ομάδες πληθυσμού, όπως οι ηλικιωμένοι, τα βρέφη, τα παιδιά, τα άτομα με αναπηρία και τα άτομα με χρόνιες παθήσεις.

γ) **Κοινωνικές Συνεταιριστικές Επιχειρήσεις Συλλογικού και Παραγωγικού Σκοπού**, οι οποίες αφορούν την παραγωγή προϊόντων και παροχή υπηρεσιών για την ικανοποίηση των αναγκών της συλλογικότητας (πολιτισμός, περιβάλλον, οικολογία, εκπαίδευση, παροχές κοινής ωφέλειας, αξιοποίηση τοπικών προϊόντων, διατήρηση παραδοσιακών δραστηριοτήτων και επαγγελμάτων κ.ά.), που προάγουν το τοπικό και συλλογικό συμφέρον, την απασχόληση, την ενδυνάμωση της κοινωνικής συνοχής και της τοπικής ή περιφερειακής ανάπτυξης.

Διαδικασία σύστασης αυτών των εταιρειών

Για τη σύσταση της Κοιν.Σ.Επ. τηρείται η διαδικασία ίδρυσης ενός αστικού συνεταιρισμού. **Το καταστατικό πρέπει να υπογράφεται από επτά τουλάχιστον πρόσωπα**, αν πρόκειται για Κοιν.Σ.Επ. Ένταξης, και από πέντε τουλάχιστον πρόσωπα αν πρόκειται για Κοιν.Σ.Επ. Κοινωνικής Φροντίδας ή Συλλογικού Σκοπού. Ενδεικτικό πρότυπο καταστατικό διατίθεται σε ηλεκτρονική μορφή από τον διαδικτυακό τόπο του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης.

Οι Κοιν.Σ.Επ. εγγράφονται στο Μητρώο Κοινωνικής Επιχειρηματικότητας.

Οι Κοιν.Σ.Επ. υποχρεούνται πριν από την έναρξη της δραστηριότητάς τους να υποβάλουν, για την καταχώρισή τους στο Μητρώο αυτό, αίτηση, καθώς και τα δικαιολογητικά που απαιτούνται για την εγγραφή. Η υποβολή της αίτησης και των δικαιολογητικών μπορεί να γίνεται και ηλεκτρονικά. Η υποβολή της δήλωσης έναρξης εργασιών της Κοιν.Σ.Επ. στην αρμόδια ΔΟΥ γίνεται μετά τη χορήγηση της βεβαίωσης εγγραφής στο Μητρώο Κοινωνικής Επιχειρηματικότητας. Στη σφραγίδα, στα έντυπα, στα έγγραφα και στις συμβάσεις που συνάπτουν οι Κοιν.Σ.Επ. αναγράφεται υποχρεωτικά ο αριθμός εγγραφής τους στο Μητρώο. Το ετήσιο πρόγραμμα των Κοιν.Σ.Επ., καθώς και ο απολογισμός εκτέλεσης αυτού αναρτώνται υποχρεωτικώς στο διαδίκτυο, στην ηλεκτρονική σελίδα του Μητρώου.

Τα βήματα που απαιτούνται για την εγγραφή της Κοιν.Σ.Επ. στο Γενικό Μητρώο Κοινωνικής Οικονομίας είναι τα εξής:

—————→ **Στάδιο 1ο: Υποβολή αιτήματος εγγραφής**

Η υποψήφια Κοιν.Σ.Επ. υποβάλλει στο Τμήμα Μητρώου Κοινωνικής Οικονομίας:

- το καταστατικό της Κοιν.Σ.Επ. υπογεγραμμένο από τα ιδρυτικά μέλη,
- αίτηση εγγραφής συμπληρωμένη,
- υπεύθυνη δήλωση, υπογεγραμμένη ξεχωριστά από κάθε ιδρυτικό μέλος, περί συμμετοχής ή μη σε άλλη Κοιν.Σ.Επ.,
- (μόνο οι Κοιν.Σ.Επ. Ένταξης) Υπεύθυνη δήλωση περί τήρησης του κριτηρίου απασχόλησης ατόμων από ευάλωτες ομάδες πληθυσμού σε ποσοστό τουλάχιστον 40%.

Το Τμήμα Μητρώου ελέγχει τα υποβληθέντα στοιχεία και προβαίνει σε:

- εγγραφή της Κοιν.Σ.Επ. στο Μητρώο,
- έκδοση Βεβαίωσης Εγγραφής η οποία ισχύει μόνο για έναρξη δραστηριότητας στη Δ.Ο.Υ,
- σήμανση του καταστατικού και αποστολή του στην Κοιν.Σ.Επ.

—————→ **Στάδιο 2ο: Υποβολή πρόσθετων στοιχείων**

Η Κοιν.Σ.Επ. υποβάλλει στο Τμήμα Μητρώου Κοινωνικής Οικονομίας:

- Αίτηση καταχώρισης πρόσθετων στοιχείων (ακριβή διεύθυνση της έδρας της, τη Δ.Ο.Υ στην οποία υπάγεται, Α.Φ.Μ. και Κ.Α.Δ., το ετήσιο πρόγραμμα δραστηριοτήτων και τη σύνθεση της Διοικούσας Επιτροπής).
- Βεβαίωση Έναρξης Δραστηριότητας στη Δ.Ο.Υ.
- Πρακτικό συγκρότησης σε σώμα της Διοικούσας Επιτροπής.

Το Τμήμα Μητρώου ελέγχει τα υποβληθέντα στοιχεία και προβαίνει σε:

- Έγκριση του αιτήματος καταχώρισης πρόσθετων στοιχείων.
- Έκδοση Βεβαίωσης Εγγραφής (ισχύει έως την υποβολή του πρώτου Ετήσιου Προγράμματος Δραστηριοτήτων και Απολογισμού, οπότε αντικαθίσταται από το Πιστοποιητικό Μέλους του Μητρώου).

Με την ολοκλήρωση του δεύτερου σταδίου στη διαδικασία εγγραφής της Κοιν.Σ.Επ. στο Γενικό Μητρώο Κοινωνικής Οικονομίας (έγκριση του αιτήματος καταχώρισης πρόσθετων στοιχείων και έκδοση βεβαίωσης Εγγραφής), ολοκληρώνεται η σύσταση της επιχείρησης.

Αν τα δικαιολογητικά είναι ελλιπή ή λανθασμένα, το Τμήμα Μητρώου ζητά συμπληρωματικά στοιχεία ή διορθώσεις, τα οποία θα πρέπει να προσκομίσει η Κοιν.Σ.Επ. εντός συγκεκριμένης προθεσμίας. Αν τα στοιχεία δεν διορθωθούν εντός των δεσμευτικών ημερομηνιών, προβλέπεται η απόρριψη του αιτήματος εγγραφής ή, σε μεταγενέστερο στάδιο, ακόμη και η διαγραφή της Κοιν.Σ.Επ. από το Μητρώο.

Οι πόροι της Κοιν.Σ.Επ.

αποτελούνται από:

- A.** το κεφάλαιο της επιχείρησης,
- B.** δωρεές τρίτων, όπως το crowdfunding, που είναι ένας τρόπος συγκέντρωσης χρημάτων μέσω οικογένειας, φίλων, αγνώστων, επιχειρήσεων και άλλων.

Χρησιμοποιώντας τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, οι άνθρωποι μπορούν να προσεγγίσουν περισσότερους δυνητικούς δωρητές από τις παραδοσιακές μορφές συγκέντρωσης κεφαλαίων,

Γ. έσοδα από την επιχειρηματική δραστηριότητά της,

Δ. επιχορηγήσεις από το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων, την Ευρωπαϊκή Ένωση, διεθνείς ή εθνικούς οργανισμούς ή Ο.Τ.Α., καθώς και κάθε άλλο έσοδο από την ανάπτυξη των δραστηριοτήτων της σύμφωνα με το καταστατικό της. Επιπλέον, έχουν πρόσβαση στον Αναπτυξιακό Νόμο και στη χρηματοδότηση από το Ταμείο Κοινωνικής Οικονομίας, καθώς επίσης και από το Εθνικό Ταμείο Επιχειρηματικότητας και Ανάπτυξης.

Πως διοικούνται αυτές οι Κοιν.Σ.Επ.

Εκτελεστικό διοικητικό όργανο της Κοιν.Σ.Επ. είναι η Διοικούσα Επιτροπή που διέπεται από το άρθρο 7 του ν. 1667/1986 (Α' 196), με την επιφύλαξη του Ν.4430/2016. Η Διοικούσα Επιτροπή εκλέγεται από τη Γενική Συνέλευση, αποτελείται τουλάχιστον από τρία μέλη και απαρτίζεται από τον Πρόεδρο και τα μέλη της, ενώ, σε περίπτωση τριμελούς επιτροπής, οι αποφάσεις λαμβάνονται με πλειοψηφία των δύο μελών. Συνεδριάζει υποχρεωτικά τουλάχιστον μία φορά τον μήνα.

Η Γενική Συνέλευση των μελών συνέρχεται με σχετική απόφαση της Διοικούσας Επιτροπής της Κοιν.Σ.Επ. τακτικώς, μία τουλάχιστον φορά κάθε χρόνο, και μέσα σε διάστημα τριών μηνών από τη λήξη της οικονομικής χρήσης. Η Γενική Συνέλευση των

μελών συνέρχεται εκτάκτως, εφόσον υποβληθεί σχετικό αίτημα με συγκεκριμένο θέμα προς τη Διοικούσα Επιτροπή της Κοιν.Σ.Επ. από το 1/3 των μελών.

Διανομή των κερδών των Κοιν.Σ.Επ.

Αρχικά, τα έσοδα των Κοιν.Σ.Επ δεν διανέμονται στα μέλη τους. Από αυτά ένα μέρος διατίθεται για την πληρωμή των μελών υπαλλήλων, το 35% δίνεται στους εργαζόμενους ως κίνητρο παραγωγικότητας – υπό την προϋπόθεση ότι η Γενική Συνέλευση δεν αποφασίζει διαφορετικά – και το 5% για τον σχηματισμό τακτικού αποθεματικού. Το υπόλοιπο διατίθεται για τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας και την ανάπτυξη των δραστηριοτήτων της Κοιν.Σ.Επ.

Ως εισόδημα των Κοιν.Σ.Επ υπολογίζονται κάθε φύσης έσοδα από επιχειρηματική δραστηριότητα ή από αξιοποίησης ακίνητης περιουσίας, συνδρομές, δωρεές, επιχορηγήσεις και οτιδήποτε άλλο προκύπτει από ανάπτυξη δραστηριοτήτων σύμφωνα με το καταστατικό της.

Κίνητρα ίδρυσης Κοιν.Σ.Επ.:

- Οι εργαζόμενοι στις Κοιν.Σ.Επ., οι οποίοι ανήκουν στις ευάλωτες ομάδες πληθυσμού και λαμβάνουν επίδομα πρόνοιας ή οποιαδήποτε άλλη παροχή, συνεχίζουν να εισπράττουν τις παροχές αυτές ταυτόχρονα με την αμοιβή τους από την Κοιν.Σ.Επ.
- Οι Κοιν.Σ.Επ. μπορούν να έχουν πρόσβαση στη χρηματοδότηση από το Ταμείο Κοινωνικής Οικονομίας (υπό σύσταση).
- Μπορούν να έχουν πρόσβαση στη χρηματοδότηση από το Εθνικό Ταμείο Επιχειρηματικότητας και Ανάπτυξης.
- Μπορούν να εντάσσονται στο ν. 3908/2011 για την «Ενίσχυση των Ιδιωτικών Επενδύσεων για την Οικονομική Ανάπτυξη, την Επιχειρηματικότητα και την Περιφερειακή Συνοχή.»
- Μπορούν να συνάπτουν προγραμματικές συμβάσεις με το Δημόσιο, τον ευρύτερο δημόσιο τομέα και τους ΟΤΑ α΄ και β΄ βαθμού.
- Επίσης οι Κοιν.Σ.Επ. μπορούν να εντάσσονται σε προγράμματα στήριξης της επιχειρηματικότητας, σε προγράμματα της ΔΥΓΠΑ για τη στήριξη της εργασίας και στις κάθε είδους ενεργητικές πολιτικές απασχόλησης.

Μπορείτε να επισκεφθείτε τον Πλήρη κατάλογο των Κοιν.Σ.Επ. <https://odigos.biz> και να βρείτε κάθε πληροφορία σχετικά με το ποιες και πόσες Κοιν.Σ.Επ. υπάρχουν σε όλη την Ελλάδα ανά κατηγορία, νομό, πόλη και δραστηριότητα με πλήρη στοιχεία επικοινωνίας. Επίσης, υπάρχει Κλαδικό Όργανο που εκπροσωπεί τις Κοιν.Σ.Επ. και μπορείτε να βρείτε όλες τις σχετικές πληροφορίες στο <https://pokoinsep.org>.

Η διεύθυνση και τα στοιχεία επικοινωνίας του μητρώου είναι:

ΤΜΗΜΑ ΜΗΤΡΩΟΥ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

Ιστοσελίδα <http://www.ypakp.gr>

Διεύθυνση Κοινωνικής Προστασίας και Κοινωνικής Συνοχής
Υπουργείο Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης & Κοινωνικής Αλληλεγγύης
Σταδίου 29, ΤΚ 10110, Αθήνα, 1ος όροφος, 105 γραφείο

Ασφαλιστικές και φορολογικές υποχρεώσεις ή άλλες ευθύνες

Ως αστικοί συνεταιρισμοί, οι Κοιν.Σ.Επ υποβάλλονται σε φόρο εισοδήματος νομικών προσώπων και νομικών οντοτήτων με σταθερό συντελεστή 22% (Κώδικας Φορολογίας Εισοδήματος ν. 4172/2013 αρ. 45 και ΠΟΛ. 1044/2015). Μόνη η συμμετοχή ενός φυσικού προσώπου με την ιδιότητα του μέλους εταίρου, σε Κοινωνική Συνεταιριστική Επιχείρηση, δεν του προσδίδει εμπορική ιδιότητα και δεν δημιουργεί ασφαλιστικές ή φορολογικές υποχρεώσεις. Πέραν του ποσού που καταβάλλει για απόκτηση της συνεταιριστικής μερίδας, το μέλος της Κοιν.Σ.Επ. δεν έχει καμία άλλη ευθύνη έναντι των δανειστών της.

3.2.3 Επιδότηση ίδρυσης επιχείρησης

Επιδότηση από ΔΥΠΑ

Επιδότηση δημιουργίας επιχείρησης γίνεται προς το παρόν μόνο μέσα από προγράμματα της ΔΥΠΑ. Ως γενική κατεύθυνση, ο/η ενδιαφερόμενος/η μπορεί να διερευνήσει τη δυνατότητα ένταξης σε κάποιο επιδοτούμενο πρόγραμμα της ΔΥΠΑ, εφόσον βρίσκεται σε εξέλιξη η διαδικασία υποβολής αιτήσεων ένταξης μετά την αποφυλάκιση. Προϋπόθεση η εγγραφή μέσω των e-services της ΔΥΠΑ.

Γενικότερα, η ένταξη των ενδιαφερόμενων σε πρόγραμμα επιδότησης για την ίδρυση ατομικής επιχείρησης καθορίζεται με σαφή πάντα τρόπο από τους όρους και τις προϋποθέσεις που θέτει η εκάστοτε σχετική πρόσκληση της ΔΥΠΑ. Οι ενδιαφερόμενοι θα πρέπει να απευθύνονται σε κάποιο από τα Κέντρα Προώθησης στην Απασχόληση (ΚΠΑ) της ΔΥΠΑ για να πληροφορηθούν για τα ανοιχτά προγράμματα ίδρυσης ατομικής επιχείρησης και τους τρόπους ένταξής τους στις συγκεκριμένες πολιτικές απασχόλησης της ΔΥΠΑ.

Επιδότηση ΕΣΠΑ

Προς τη λήξη των προγραμμάτων ΕΣΠΑ, βρίσκονται σε εξέλιξη δύο νέες δράσεις για την ενίσχυση υφιστάμενων μικρών και πολύ μικρών επιχειρήσεων, με διαφορετική στόχευση η καθεμία.

Η πρώτη δράση "Εργαλειοθήκη Ανταγωνιστικότητας Μικρών και Πολύ Μικρών Επιχειρήσεων" συνολικού προϋπολογισμού 400 εκατ. ευρώ, στοχεύει στην ενίσχυση υφιστάμενων μικρών και πολύ μικρών επιχειρήσεων, προκειμένου να αναβαθμίσουν και να βελτιώσουν την ανταγωνιστική τους θέση στην εσωτερική και εξωτερική αγορά, επενδύοντας στον εκσυγχρονισμό του παραγωγικού εξοπλισμού τους και στην πιστοποίηση των προϊόντων τους. Η δράση αφορά επενδυτικά σχέδια από 20.000 € έως 200.000 € και επιδοτεί από 50% έως 65% τις δαπάνες που περιλαμβάνονται σε

αυτά. Τα επενδυτικά σχέδια που θα χρηματοδοτηθούν στο πλαίσιο της συγκεκριμένης δράσης πρέπει να αφορούν κατά προτεραιότητα στους ακόλουθους τομείς δραστηριότητας:

·Αγροδιατροφή, Βιομηχανία Τροφίμων	·Τουρισμός
·Ενέργεια	·Τεχνολογίες Πληροφορικής και Επικοινωνίας (ΤΠΕ)
·Εφοδιαστική Αλυσίδα	·Υγεία
·Πολιτιστικές και Δημιουργικές Βιομηχανίες (ΠΔΒ)	·Υλικά, Κατασκευές
·Περιβάλλον	

Η δεύτερη δράση “Εργαλειοθήκη Επιχειρηματικότητας: Εμπόριο - Εστίαση – Εκπαίδευση” συνολικού προϋπολογισμού 60 εκατ. ευρώ, στοχεύει επίσης στην ενίσχυση υφιστάμενων μικρών και πολύ μικρών επιχειρήσεων, που δραστηριοποιούνται όμως αποκλειστικά στους τρεις ακόλουθους τομείς:

- **λιανικό εμπόριο**
- **παροχή υπηρεσιών εστίασης**
- **παροχή υπηρεσιών ιδιωτικής εκπαίδευσης–κοινωνικής μέριμνας**

Η δράση αυτή αφορά επενδυτικά σχέδια από 10.000 € έως 150.000 € και επιδοτεί κατά 50% τις δαπάνες που περιλαμβάνονται σε αυτά. **Ιδιαίτερη προσοχή πρέπει να δοθεί στις βασικές προϋποθέσεις συμμετοχής, καθώς και στις δύο δράσεις οι επιχειρήσεις θα πρέπει αθροιστικά να ικανοποιούν τα κάτωθι:**

- να έχουν την ιδιότητα των Μικρών και Πολύ Μικρών Επιχειρήσεων,
- να έχουν κλείσει τουλάχιστον τρεις (3) διαχειριστικές χρήσεις δωδεκάμηνης διάρκειας,
- να έχουν επιλέξιμη δραστηριότητα βάσει των Κωδικών Αριθμών Δραστηριότητας (ΚΑΔ), όπως αποτυπώνονται στην έναρξη της επιχείρησης και σε τυχόν μεταβολές αυτής, σύμφωνα με το παράρτημα της εκάστοτε πρόσκλησης της δράσης,
- να έχουν συγκεκριμένο αριθμό απασχολούμενων το έτος που προηγείται της ηλεκτρονικής υποβολής της πρότασης χρηματοδότησης, όπως προσδιορίζεται στις προϋποθέσεις της εκάστοτε πρόσκλησης της δράσης.

Για τη βέλτιστη ενημέρωση των ενδιαφερομένων, το ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ προετοίμασε αναλυτικό πληροφοριακό σημείωμα, που μπορείτε να βρείτε στην ιστοσελίδα <https://imegsevee.gr/>

3.2.4. Επαναλειτουργία επιχείρησης

Οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να επαναδραστηριοποιήσουν ή να ιδρύσουν νέα επιχείρηση, εφόσον δεν υφίστανται απαγορεύσεις ή νομικές δεσμεύσεις με το πρότερο καθεστώς της επιχείρησης και με δεδομένο -όπως ισχύει άλλωστε για όλους- ότι τηρούνται και για εκείνους οι απαιτούμενες νομικές, φορολογικές και ασφαλιστικές προϋποθέσεις επαναδραστηριοποίησης μίας επιχείρησης.

Ωστόσο, σε κάθε περίπτωση, για ακριβέστερη πληροφόρηση για τα ζητήματα της επιχειρηματικότητας, προτρέπουμε τους ενδιαφερόμενους μετά την αποφυλάκισή τους να έρθουν σε επαφή με τα κατά τόπους εμποροβιοτεχνικά και οικονομικά επιμελητήρια, καθώς και τις επαγγελματικές ενώσεις, όπως οι κατά τόπους ομοσπονδίες και η ΓΣΕΒΕΕ (www.gsevee.gr), για να λάβουν τις σχετικές πληροφορίες.

3.3 ΥΠΟΣΤΗΡΙΖΟΜΕΝΗ ΕΡΓΑΣΙΑ ΣΕ ΑΠΟΦΥΛΑΚΙΣΜΕΝΟΥΣ

Με τον όρο «υποστηριζόμενη εργασία» περιγράφονται διάφορα μοντέλα υποστήριξης των ατόμων με αναπηρίες ή ατόμων από άλλες ευάλωτες ομάδες για την εύρεση και διατήρηση μισθωτής απασχόλησης στην ανοικτή αγορά εργασίας. Σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Ένωση Υποστηριζόμενης Εργασίας (European Union of Supported Employment), τα τρία βασικά χαρακτηριστικά της υποστηριζόμενης απασχόλησης είναι: (α) έμφαση στην έμμιση εργασία, (β) έμφαση στην ελεύθερη αγορά εργασίας και (γ) συνεχής και εξατομικευμένη υποστήριξη του ατόμου, αλλά και του εργοδότη. (Δρόσος & Αντωνίου, 2020)

Η υποστηριζόμενη εργασία για αποφυλακισμένους είναι μια διαδικασία που στοχεύει να διευκολύνει την ένταξη ατόμων που έχουν αποφυλακιστεί στην αγορά εργασίας, παρέχοντάς τους την απαραίτητη υποστήριξη. Επικεντρώνεται σε διάφορες πτυχές της επανένταξης, προκειμένου να εξασφαλίσει ότι οι πρώην κρατούμενοι έχουν την απαραίτητη βοήθεια για να επιστρέψουν στην κοινωνία και την αγορά εργασίας με ασφάλεια και αποτελεσματικότητα. Αυτή η υποστήριξη μπορεί να περιλαμβάνει εκπαίδευση, καθοδήγηση, συμβουλευτική και βοήθεια στην αναζήτηση εργασίας. Οι δράσεις αυτές αποσκοπούν στην αποτροπή της υποτροπής, στην κοινωνική επανένταξη και στη βελτίωση της ποιότητας ζωής των αποφυλακισμένων, δημιουργώντας ίσες ευκαιρίες απασχόλησης και περιορίζοντας τον κοινωνικό στιγματισμό που μπορεί να αντιμετωπίζουν. Αυτά τα προγράμματα περιλαμβάνουν:

1. Αναβάθμιση δεξιοτήτων και εκπαίδευση

Εκπαίδευση και κατάρτιση: Οι αποφυλακισμένοι εκπαιδεύονται σε δεξιότητες που θα τους βοηθήσουν να εισέλθουν ή να επανενταχθούν στην αγορά εργασίας. Πολλοί αποφυλακισμένοι δεν έχουν τις απαραίτητες δεξιότητες ή γνώσεις για την αγορά εργασίας, ειδικά σε σύγχρονους τομείς, όπως οι ψηφιακές δεξιότητες. Η κατάρτιση σε τεχνικές ή επαγγελματικές δεξιότητες (π.χ. ηλεκτρονικά, οικοδομικά, υπηρεσίες) μπορεί να τους βοηθήσει να βρουν την απασχόληση που τους ταιριάζει.

2. Κοινωνική επανένταξη και υποστήριξη

Συμβουλευτική και ψυχοκοινωνική υποστήριξη: Παρέχονται υπηρεσίες ψυχικής υγείας, συμβουλευτική για τη διαχείριση του άγχους και της πίεσης που συχνά συνοδεύει την επανένταξη.

3. Δημιουργία ευκαιριών απασχόλησης

Σύνδεση με εργοδότες: Τα προγράμματα αυτά συνεργάζονται με επιχειρήσεις που είναι πρόθυμες να προσφέρουν ευκαιρίες σε αποφυλακισμένους, διευκολύνοντας έτσι την εύρεση εργασίας.

Συνεργασία με εργοδότες: Πολλά προγράμματα συνεργάζονται με εργοδότες για να τους ενημερώσουν για τα οφέλη από την πρόσληψη πρώην κρατουμένων και να τους ενθαρρύνουν να προσφέρουν ευκαιρίες απασχόλησης. Ορισμένοι εργοδότες επωφελοούνται από οικονομικά κίνητρα ή φοροαπαλλαγές, όταν προσλαμβάνουν αποφυλακισμένους.

Προγράμματα πρακτικής άσκησης και μαθητείας: Για τους αποφυλακισμένους που δεν είναι έτοιμοι να βρουν άμεση εργασία, προσφέρονται προγράμματα πρακτικής άσκησης, μέσω των οποίων μπορούν να αποκτήσουν εμπειρία και να ενισχύσουν τις δεξιότητές τους. Προγράμματα προσαρμογής κατανοούν τις ανάγκες των αποφυλακισμένων, ώστε να υπάρξει ομαλή μετάβαση στη σταθερή απασχόληση.

4. Νομική και οικονομική υποστήριξη

Βοήθεια με νομικά ζητήματα: Συχνά οι αποφυλακισμένοι αντιμετωπίζουν νομικά εμπόδια στην επανένταξή τους, όπως η δυσκολία εύρεσης στέγης ή η επανέκδοση επίσημων εγγράφων. Τα προγράμματα αυτά συχνά παρέχουν νομικές υπηρεσίες για την επίλυση αυτών των θεμάτων.

Οικονομική διαχείριση: Πολλοί αποφυλακισμένοι έχουν χρέη ή άλλες οικονομικές υποχρεώσεις. Η καθοδήγηση στη διαχείριση των οικονομικών μπορεί να τους βοηθήσει να διαχειριστούν τα έξοδά τους και να αποφύγουν περαιτέρω προβλήματα.

5. Αντιμετώπιση κοινωνικού στίγματος

Εκστρατείες ευαισθητοποίησης: Προγράμματα ενημέρωσης του κοινού και των εργοδοτών για τη σημασία της παροχής δεύτερης ευκαιρίας στους αποφυλακισμένους είναι ζωτικής σημασίας. Η κοινωνία συχνά στιγματίζει τους πρώην κρατούμενους, κάτι που δυσκολεύει την επανένταξή τους.

6. Προγράμματα Mentoring:

Μέσω της παροχής καθοδήγησης από άλλους επαγγελματίες ή πρώην κρατούμενους που έχουν επανενταχθεί με επιτυχία, οι αποφυλακισμένοι μπορούν να λάβουν πολύτιμη υποστήριξη για να διαχειριστούν τις δυσκολίες της επανένταξης. Η υποστήριξη αυτή είναι κρίσιμη για να μειωθούν οι πιθανότητες υποτροπής και εγκληματικότητας, καθώς παρέχει στα άτομα τα εργαλεία που χρειάζονται για να χτίσουν μια νέα ζωή. Η προσφορά σταθερής και κατάλληλης εργασίας τούς επιτρέπει να συμβάλλουν θετικά στην κοινωνία, ενισχύοντας την προσωπική τους αίσθηση ευθύνης και αυτοεκτίμησης. Στην ουσία, προσφέρει μια δεύτερη ευκαιρία στους αποφυλακισμένους να ζήσουν μια φυσιολογική και παραγωγική ζωή.

ΜΕΡΟΣ 4ο

ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΣΦΑΛΙΣΗ
ΣΥΝΤΑΞΙΟΔΟΤΗΣΗ

Ανατολι V., κρατούμενος Σ.Κ. Λάρισας

Το τέταρτο μέρος πραγματεύεται το καίριο ζήτημα της κοινωνικής ασφάλισης και συνταξιοδότησης των αποφυλακισμένων, θεμελιώδες για την κοινωνική προστασία και την αξιοπρεπή διαβίωσή τους. Η πρόσβαση στην κοινωνική ασφάλιση αποτελεί βασικό ανθρώπινο δικαίωμα, ωστόσο οι αποφυλακισμένοι συχνά αντιμετωπίζουν σημαντικά εμπόδια και γραφειοκρατικές δυσκολίες κατά την προσπάθειά τους να ενταχθούν ή να επανενταχθούν στο σύστημα κοινωνικής ασφάλισης.

Στις ενότητες που ακολουθούν, αναλύονται διεξοδικά οι διαδικασίες έκδοσης Αριθμού Μητρώου ΕΦΚΑ, προϋπόθεση απαραίτητη για την ασφαλιστική κάλυψη και την πρόσβαση σε παροχές κοινωνικής ασφάλισης. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στις προϋποθέσεις χορήγησης ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης, ζήτημα κρίσιμο για πολλούς αποφυλακισμένους που αντιμετωπίζουν προβλήματα υγείας ως αποτέλεσμα του εγκλεισμού.

Εξετάζονται επίσης οι ειδικές περιπτώσεις χορήγησης σύνταξης σε πολίτες εκτός Ευρωπαϊκής Ένωσης, αναλύοντας τις ιδιαιτερότητες και τις πρόσθετες προϋποθέσεις που ισχύουν για αυτή την κατηγορία αποφυλακισμένων. Τέλος, παρουσιάζεται αναλυτικά η διαδικασία χορήγησης σύνταξης λόγω αναπηρίας, παροχή ιδιαίτερα σημαντική για αποφυλακισμένους με προβλήματα υγείας ή αναπηρίες που καθιστούν δύσκολη την εργασιακή τους ένταξη.

Στόχος της ενότητας είναι να προσφέρει σαφείς, απλές και πρακτικές συμβουλές στον τομέα της κοινωνικής ασφάλισης και συνταξιοδότησης, παρέχοντας σαφείς κατευθύνσεις και πληροφορίες που θα διευκολύνουν την πρόσβασή τους στις απαραίτητες παροχές και υπηρεσίες, συμβάλλοντας έτσι στην κοινωνική τους προστασία και στην ενίσχυση του αισθήματος ασφάλειας που είναι απαραίτητο για την επιτυχή επανένταξή τους.

4.1 ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΔΟΣΗ ΑΡΙΘΜΟΥ ΜΗΤΡΩΟΥ ΕΦΚΑ

Με τη συνένωση όλων των φορέων κοινωνικής ασφάλισης το 2017 δημιουργήθηκε ο Εθνικός Φορέας Κοινωνικής Ασφάλισης (εφεξής ΕΦΚΑ) (<https://www.efka.gov.gr>). Στην περίπτωση που εργάζεστε για πρώτη φορά και δεν έχετε απογραφεί στο Μητρώο του e-ΕΦΚΑ μπορείτε να απευθυνθείτε σε οποιαδήποτε Τοπική Διεύθυνση e-ΕΦΚΑ καταθέτοντας:

Έλληνες πολίτες

- Αριθμό Μητρώου Κοινωνικής Ασφάλισης (ΑΜΚΑ).
- Απλό φωτοαντίγραφο έγκυρου αποδεικτικού των ατομικών στοιχείων, ήτοι Δελτίο αστυνομικής ταυτότητας ή Δελτίο υπηρετούντων στα Σώματα Ασφαλείας και στις Ένοπλες Δυνάμεις ή διαβατήριο σε ισχύ.
- Αριθμό Φορολογικού Μητρώου (ΑΦΜ).
- Προαιρετικά απλό αποδεικτικό στοιχείο για τον IBAN τραπεζικού λογαριασμού, στον οποίο ο απογραφόμενος είναι πρώτος δικαιούχος.

Υπήκοοι κρατών μελών της ΕΕ

- Αριθμό Μητρώου Κοινωνικής Ασφάλισης (ΑΜΚΑ).
- Πιστοποιητικό οικογενειακής κατάστασης επίσημα μεταφρασμένο στα ελληνικά.
- Βεβαίωση εγγραφής Ευρωπαίου πολίτη εκδοθείσα από τις αρμόδιες υπηρεσίες της Ελληνικής Αστυνομίας.
- Βεβαίωση πρόσληψης από εργοδότη.
- Αριθμό Φορολογικού Μητρώου (ΑΦΜ).
- Προαιρετικά απλό αποδεικτικό στοιχείο για τον IBAN τραπεζικού λογαριασμού, στον οποίο ο απογραφόμενος είναι ο πρώτος δικαιούχος

Υπήκοοι τρίτων χωρών με άδεια παραμονής

- Αριθμός Μητρώου Κοινωνικής Ασφάλισης (ΑΜΚΑ).
- Άδεια διαμονής σε ισχύ ή βεβαίωση κατάθεσης αίτησης (μπλε βεβαίωση) σε ισχύ ή Δελτίο Διαμονής ή Δελτίο Μόνιμης Διαμονής σε ισχύ μελών οικογενείας Έλληνα ή πολίτη ΕΕ. Μπορείτε να υποβάλλετε αίτημα μέσω του gov.gr
- Αντίγραφο της σύμβασης εργασίας ή της υπεύθυνης δήλωσης του εργοδότη που κατατέθηκε για τη χορήγηση της άδειας διαμονής.

- Διαβατήριο σε ισχύ.
- Πιστοποιητικό οικογενειακής κατάστασης επίσημα μεταφρασμένο στα ελληνικά.
- Αριθμό Φορολογικού Μητρώου (ΑΦΜ).
- Προαιρετικά απλό αποδεικτικό στοιχείο για τον IBAN τραπεζικού λογαριασμού, στον οποίο ο απογραφόμενος είναι πρώτος δικαιούχος.

Υπήκοοι τρίτων χωρών που αιτούνται διεθνή προστασία / άσυλο

- Προσωρινό Αριθμό Ασφάλισης και Υγειονομικής Περίθαλψης Αλλοδαπού (ΠΑΑΥΠΑ). Αρμόδια Υπηρεσία διεκπεραίωσης απόδοσης ΠΑΑΥΠΑ είναι η Υπηρεσία Ασύλου.
- Αριθμό Φορολογικού Μητρώου (ΑΦΜ).
- Δελτίο αιτούντος διεθνή προστασία.
- Δελτίο αιτούντος άσυλο αλλοδαπού.
- Αντίγραφο αναγγελίας πρόσληψης Ε3 που υποβλήθηκε για τον εργαζόμενο.
- Προαιρετικά απλό αποδεικτικό στοιχείο για τον IBAN τραπεζικού λογαριασμού, στον οποίο ο απογραφόμενος είναι ο πρώτος δικαιούχος.

Εκτοπισμένα πρόσωπα από την Ουκρανία στις 24/02/2022 ή αργότερα ως αποτέλεσμα της στρατιωτικής εισβολής των ρωσικών ενόπλων δυνάμεων

- ΑΜΚΑ και ΑΦΜ.
- Άδεια Διαμονής Προσωρινής Προστασίας επί της οποίας αναγράφεται ο Αριθμός Μητρώου Κοινωνικής Ασφάλισης (ΑΜΚΑ) και ο Αριθμός Φορολογικού Μητρώου (ΑΦΜ).
- Αντίγραφο αναγγελίας πρόσληψης Ε3 που υποβλήθηκε για τον εργαζόμενο.
- Προαιρετικά απλό αποδεικτικό στοιχείο για τον IBAN τραπεζικού λογαριασμού, στον οποίο ο απογραφόμενος είναι ο πρώτος δικαιούχος.

Οι κατηγορίες ασφαλισμένων στον ιδιωτικό τομέα που προστέθηκαν από 1/1/2017 (Εγκ. 4/2017) στην ασφάλιση είναι:

- Ο Διευθυντής, γενικός Διευθυντής, εντεταλμένοι διευθύνοντες ή συμπράττοντες σύμβουλοι, διοικητές εταιριών ή συνεταιρισμών, εφόσον συνδέονται με σχέση εξαρτημένης εργασίας.
- Τα πρόσωπα που διορίζονται ως μέλη Διοικητικού Συμβουλίου Α.Ε. και λαμβάνουν αμοιβή.
- Τα μέλη Δ.Σ. αγροτικών συνεταιρισμών εφόσον λαμβάνουν αμοιβή (40/2022).
- Μισθωτοί - ανειδίκευτοι εργάτες υπαγόμενοι στην ασφάλιση του τ. ΟΓΑ (Εγκ. 5/2017).
- Εργάτες γης αμειβόμενοι με εργόσημο.
- Ασφαλισμένοι που αμείβονται με Δελτίο Παροχής Υπηρεσιών (ΜΠΛΟΚΑΚΙΑ) για απασχόλησή τους σε έναν ή δυο εργοδότες και υπάγονται στην ασφάλιση του τ. ΟΑΕΕ, τ. ΕΤΑΑ, τ. ΕΤΑΠ - ΜΜΕ (Εγκ. 17/2017, 48/2020 & 8/2021).

4.2 ΧΟΡΗΓΗΣΗ ΙΑΤΡΟΦΑΡΜΑΚΕΥΤΙΚΗΣ ΠΕΡΙΘΑΛΨΗΣ

Στους μισθωτούς ασφαλισμένους του τ. ΙΚΑ-ΕΤΑΜ/ε-ΕΦΚΑ, χορηγείται ασφαλιστική ικανότητα με τη συμπλήρωση τουλάχιστον πενήντα (50) ημερών ασφάλισης, είτε κατά το προηγούμενο ημερολογιακό έτος, είτε κατά το τελευταίο δωδεκάμηνο πριν από την ημερομηνία προσέλευσης ή επέλευσης του ασφαλιστικού κινδύνου. Για τους εργαζόμενους σε οικοδομοτεχνικά έργα, στις 50 ημέρες ασφάλισης συμπεριλαμβάνονται και η προσαύξηση 20% και οι ημέρες άδειας.

Για τη συμπλήρωση των προϋποθέσεων λαμβάνονται υπόψη:

- α) οι ημέρες επιδότησης τακτικής ανεργίας,**
- β) οι ημέρες επιδότησης λόγω επίσκεψης εργασίας από τον ΟΑΕΔ και**
- γ) οι ημέρες επιδότησης λόγω ασθένειας ή ατυχήματος.**

Επιπλέον απαιτείται:

1. Στην περίπτωση που είναι υπήκοος κράτους μέλους της Ε.Ε., η Βεβαίωση εγγραφής πολίτη κράτους μέλους της Ε.Ε. ή έγγραφο πιστοποίησης μόνιμης διαμονής και ταυτότητα ή διαβατήριο σε ισχύ.
2. Στην περίπτωση που είναι υπήκοος τρίτης χώρας, Άδεια διαμονής ή Βεβαίωση υποβολής ηλεκτρονικής αίτησης για ανανέωση άδειας διαμονής και διαβατήριο σε ισχύ.

Στους μη μισθωτούς ασφαλισμένους, ελεύθερους επαγγελματίες, αυτοαπασχολούμενους, αγρότες, νεοεισερχόμενους στην ασφάλιση του e-ΕΦΚΑ χορηγείται ασφαλιστική ικανότητα με τη συμπλήρωση τουλάχιστον δύο (2) μηνών ασφάλισης κατά το προηγούμενο ημερολογιακό έτος, ή κατά το τελευταίο δωδεκάμηνο πριν από την ημερομηνία προσέλευσης ή επέλευσης του ασφαλιστικού κινδύνου.

Για την παράταση της ασφαλιστικής ικανότητας στους μη μισθωτούς ασφαλισμένους του e-ΕΦΚΑ απαιτείται να έχουν καταβληθεί οι απαιτητές ασφαλιστικές εισφορές από 1-1-2017 έως 31 Δεκεμβρίου του προηγούμενου έτους.

Σε περίπτωση ύπαρξης οφειλής, η ασφαλιστική ικανότητα ανανεώνεται ανά μήνα, εφόσον η οφειλή έχει ρυθμιστεί και τηρείται η εξόφληση των δόσεων.

Για τη χορήγηση ασφαλιστικής ικανότητας από τον e-ΕΦΚΑ δεν λαμβάνονται υπόψη καθυστερούμενες, ληξιπρόθεσμες ή βεβαιωμένες βασικές οφειλές του ασφαλισμένου στον φορέα μέχρι του ποσού των εκατό (100) ευρώ (Άρθρο 58 του Ν.5102/2024, ΦΕΚ Α'55).

Επιπλέον απαιτείται:

- 1) Στην περίπτωση που είναι υπήκοος κράτους μέλους της Ε.Ε. η Βεβαίωση εγγραφής πολίτη κράτους μέλους της Ε.Ε. ή Έγγραφο πιστοποίησης μόνιμης διαμονής και ταυτότητα ή διαβατήριο σε ισχύ.
- 2) Στην περίπτωση που είναι υπήκοος τρίτης χώρας, Άδεια διαμονής ή Βεβαίωση υποβολής ηλεκτρονικής αίτησης για ανανέωση άδειας διαμονής και διαβατήριο σε ισχύ.

Η ασφαλιστική ικανότητα σε εργάτες γης αμειβόμενους με εργόσημο του τ. ΟΓΑ/e-ΕΦΚΑ παρέχεται, εφόσον έχουν συμπληρώσει 150 ημέρες ασφάλισης το προηγούμενο ημερολογιακό έτος ή το τελευταίο δωδεκάμηνο πριν από την ημερομηνία προσέλευσης ή επέλευσης του ασφαλιστικού κινδύνου και εφόσον έχουν εξοφλήσει ή ρυθμίσει τυχόν οφειλές που έχουν προκύψει από εκκαθαρίσεις προηγούμενων ετών. Σε περίπτωση ύπαρξης οφειλής, η ασφαλιστική ικανότητα ανανεώνεται ανά μήνα, εφόσον η οφειλή έχει ρυθμιστεί και τηρείται η εξόφληση των δόσεων.

Επιπλέον απαιτείται:

- *Εγγραφή στο Μητρώο του Κλάδου Κύριας Ασφάλισης Αγροτών.*
- *Επίσκεψη, κατόπιν ραντεβού, στην Τοπική Διεύθυνση του e-ΕΦΚΑ σύμφωνα με τον τόπο κατοικίας, προκειμένου να ελεγχθεί η ασφαλιστική περίπτωση.*
- *Στην περίπτωση που είναι υπήκοος κράτους μέλους της Ε.Ε., η Βεβαίωση εγγραφής πολίτη κράτους μέλους της Ε.Ε. ή Έγγραφο πιστοποίησης μόνιμης διαμονής και ταυτότητα ή διαβατήριο σε ισχύ.*
- *Στην περίπτωση που είναι υπήκοος τρίτης χώρας, Άδεια διαμονής ή Βεβαίωση υποβολής ηλεκτρονικής αίτησης για ανανέωση άδειας διαμονής και διαβατήριο σε ισχύ.*

4.3 ΧΟΡΗΓΗΣΗ ΣΥΝΤΑΞΗΣ ΣΕ ΠΟΛΙΤΗ ΕΚΤΟΣ Ε.Ε.

Για τη συμπλήρωση των ετών/ημερών ασφάλισης που απαιτούνται για τη θεμελίωση του συνταξιοδοτικού δικαιώματος, λαμβάνονται υπόψη όλοι οι χρόνοι ασφάλισης που έχουν πραγματοποιηθεί σε χώρες της ΕΕ, του ΕΟΧ και στην Ελβετία, όπως αυτοί βεβαιώνονται από τους αρμόδιους ασφαλιστικούς φορείς. Ωστόσο, τυχόν παράλληλοι χρόνοι ασφάλισης λαμβάνονται υπόψη μόνο μία φορά, σύμφωνα με τους κανόνες που ορίζουν οι σχετικές διατάξεις των Κανονισμών (ΕΚ) 883/04 και 987/09.

Μπορούν να αναγνωριστούν πλασματικοί χρόνοι ασφάλισης που προβλέπονται σύμφωνα με την ελληνική νομοθεσία, οι οποίοι θα ληφθούν υπόψη για τη θεμελίωση συνταξιοδοτικού δικαιώματος, εφόσον έχουν συμπληρωθεί 3.600 ημέρες (ή 12 έτη) υποχρεωτικής ή προαιρετικής ασφάλισης (συνολικά στην Ελλάδα και σε χώρα/ες της ΕΕ, του ΕΟΧ ή στην Ελβετία).

Οι πλασματικοί χρόνοι ασφάλισης με εξαγορά (στρατιωτικής υπηρεσίας, σπουδών, παιδιών, κενών διαστημάτων ασφάλισης κλπ) μπορούν να αναγνωριστούν ως χρόνοι ασφάλισης του e-ΕΦΚΑ, είτε για να θεμελιώσετε συνταξιοδοτικό δικαίωμα, είτε για να προσauξήσετε το ποσό της σύνταξής σας.

Οι χρόνοι επιδοτούμενης ανεργίας (έως 1 έτος ή 300 ημέρες το ανώτερο) ή/και ασθένειας (έως 1 έτος ή 300 ημέρες το ανώτερο) λαμβάνονται υπόψη χωρίς εξαγορά, μόνο εφόσον απαιτούνται για τη θεμελίωση του συνταξιοδοτικού δικαιώματος και συνυπολογίζονται ως χρόνος ασφάλισης στη διαμόρφωση της εθνικής σύνταξης.

Δεδομένου ότι οι εισφορές που καταβάλλονται για την εξαγορά χρόνων δεν επιστρέφονται, σας συμβουλεύουμε, εφόσον το επιθυμείτε, να ζητήσετε την

αναγνώριση πλασματικών χρόνων κατά την υποβολή της αίτησης συνταξιοδότησης, προκειμένου οι αρμόδιες υπηρεσίες του e-ΕΦΚΑ να μπορούν να σας ενημερώσουν, με ασφάλεια, για το αν είναι απαραίτητη ή οικονομικά συμφέρουσα η αναγνώριση/εξαγορά. Υπάρχουν εξαιρέσεις, για τις οποίες πρέπει κανείς ν' απευθυνθεί στα αρμόδια γραφεία ΕΦΚΑ.

4.4 ΧΟΡΗΓΗΣΗ ΣΥΝΤΑΞΗΣ ΛΟΓΩ ΑΝΑΠΗΡΙΑΣ

Οι ενιαίες προϋποθέσεις που καθορίζουν το δικαίωμα συνταξιοδότησης λόγω αναπηρίας των ασφαλισμένων του e-ΕΦΚΑ και πρέπει να συντρέχουν αθροιστικά είναι:

- να κατέχει ο ασφαλισμένος το κατώτερο ποσοστό πιστοποιημένης αναπηρίας που πλέον καθιερώνεται στο 50%,
- οι ελάχιστες ασφαλιστικές προϋποθέσεις,
- η διακοπή της βιοποριστικής δραστηριότητας του ασφαλισμένου.

Σύμφωνα με τις ισχύουσες προϋποθέσεις της παρ. 1 του άρθρου 11Α του ν. 4387/2016, οι προϋποθέσεις χορήγησης σύνταξης αναπηρίας από κοινή νόσο είναι οι εξής:

1. Ποσοστό αναπηρίας τουλάχιστον 50%, η οποία πιστοποιείται από ΚΕ.Π.Α.. Στο ποσοστό αυτό συνυπολογίζεται και το ποσοστό ασφαλιστικής αναπηρίας της παρ. 2 του άρθρου 11Α.
2. Διακοπή της ασφαλιστέας απασχόλησης, η οποία διενεργείται σύμφωνα με τις διαδικασίες κάθε πρώην φορέα και τις οδηγίες αρμοδιότητας του e-ΕΦΚΑ. Για τους ασφαλισμένους στον Κλάδο Κύριας Ασφάλισης του π. ΟΓΑ, εφαρμόζεται το άρθρο 2 του ν. 2458/1997, σύμφωνα με το οποίο η υπαγωγή στην ασφάλιση του π. ΟΓΑ παύει την τελευταία ημέρα του μήνα πριν από την έναρξη συνταξιοδότησης λόγω αναπηρίας και για όσο χρόνο διαρκεί η αναπηρία.

Χρόνος ασφάλισης σε κλάδο κύριας ασφάλισης:

α) τουλάχιστον για 15 έτη (ή 4.500 ημέρες) ασφάλισης, ή
 β) τουλάχιστον για 5 έτη (ή 1.500 ημέρες) ασφάλισης, εκ των οποίων τουλάχιστον 2 έτη (ή 600 ημέρες ασφάλισης) εντός της πενταετίας πριν από την ημερομηνία ή το έτος έναρξης της αναπηρίας. Ωστόσο, αν κατά τη διάρκεια της πενταετίας ο ασφαλισμένος έχει επιδοτηθεί για ασθένεια ή ανεργία ή έχει συνταξιοδοτηθεί, η περίοδος αυτή επεκτείνεται για ίσο χρόνο με αυτόν της επιδότησης ή συνταξιοδότησης, ή
 γ) τουλάχιστον για 1 έτος (ή 300 ημέρες) ασφάλισης, χωρίς να έχει συμπληρώσει το 21ο έτος της ηλικίας. Οι ανωτέρω 300 ημέρες ασφάλισης αυξάνονται προοδευτικά σε 1.500, με την προσθήκη 120 ημερών ασφάλισης για κάθε έτος ηλικίας πέραν του 21ου μέχρι τη συμπλήρωση του 31ου. Για τους ελεύθερους επαγγελματίες που καταβάλλουν εισφορές για κάθε μήνα ασφάλισης, κάθε μήνας ισοδυναμεί με 25 ημέρες ασφάλισης.

Οι εν λόγω ημέρες εργασίας (300) αυξάνονται ανά 120 κατά μέσο όρο για κάθε έτος ηλικίας μετά τη συμπλήρωση του 21ου έτους και μέχρι να συμπληρωθεί ο αριθμός των 4.200 ημερών εργασίας. Επίσης, απαιτείται πιστοποίηση της αναπηρίας από Κέντρο Πιστοποίησης Αναπηρίας (ΚΕΠΑ). Στο ΚΕΠΑ ο ασφαλισμένος πρέπει να υποβάλει σχετική αίτηση, στη συνέχεια θα περάσει από υγειονομική επιτροπή η οποία θα εξετάσει την κατάσταση της υγείας του και, αν κριθεί ανίκανος για εργασία με ποσοστό 67% και πάνω, θα δικαιούται σύνταξη λόγω αναπηρίας από τη στιγμή που πληροί τις προϋποθέσεις των ημερών ασφάλισης. Σε περίπτωση λήψης αναπηρικής σύνταξης α) με ποσοστό αναπηρίας από 50% έως και 69,99%, ως ποσό χορηγείται το 50% της εθνικής σύνταξης β) με ποσοστό από 67% έως και 79,99, χορηγείται το 75% της εθνικής σύνταξης και γ) από 80% και πάνω χορηγείται πλήρης η εθνική σύνταξη. Οι ασφαλισμένοι που έχουν συμπληρώσει τουλάχιστον 20 χρόνια ασφάλισης λαμβάνουν πλήρες το ποσό της εθνικής σύνταξης, που σήμερα ανέρχεται σε 384 €. Αν δεν έχουν συμπληρώσει τα 20 χρόνια ασφάλισης, το ποσό της εθνικής σύνταξης μειώνεται κατά 2% για κάθε χρόνο. Η φυλάκιση δεν στερεί καταρχήν το συνταξιοδοτικό δικαίωμα, αρκεί όμως να πληρούνται οι προϋποθέσεις.

ΜΕΡΟΣ 5ο
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ-ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΑ

Anatoli V., κρατούμενος Σ.Κ. Λάρισας

Το πέμπτο κεφάλαιο της παρούσας έκδοσης επικεντρώνεται σε θέματα διοικητικής φύσεως που αποτελούν θεμελιώδη προϋπόθεση για την **ομαλή επανένταξη των αποφυλακισμένων στην κοινωνική και οικονομική ζωή**. Η διευθέτηση των φορολογικών υποχρεώσεων, η έκδοση βασικών εγγράφων ταυτοποίησης και η πρόσβαση στο τραπεζικό σύστημα συνιστούν απαραίτητα βήματα για την επανασύνδεση του ατόμου με τις τυπικές δομές της κοινωνίας και την αποκατάσταση της διοικητικής του υπόστασης.

Στις ενότητες που ακολουθούν, παρουσιάζονται αναλυτικά οι φορολογικές υποχρεώσεις των αποφυλακισμένων, συμπεριλαμβανομένης της διαδικασίας υποβολής φορολογικής δήλωσης και καταβολής φόρων, καθώς και η διαδικασία απόδοσης Αριθμού Φορολογικού Μητρώου (ΑΦΜ) και κλειδάριθμου, στοιχεία απαραίτητα για κάθε οικονομική συναλλαγή. Παράλληλα, αναλύονται τα απαραίτητα δικαιολογητικά για την έκδοση Αριθμού Μητρώου Κοινωνικής Ασφάλισης (ΑΜΚΑ), προϋπόθεση για την πρόσβαση στις υπηρεσίες υγείας και κοινωνικής ασφάλισης.

Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στη διαδικασία και τα απαιτούμενα δικαιολογητικά για το άνοιγμα τραπεζικού λογαριασμού, ζήτημα κρίσιμο για την οικονομική ένταξη των αποφυλακισμένων, καθώς αποτελεί προϋπόθεση για την είσπραξη μισθών, επιδομάτων και κάθε είδους οικονομικών συναλλαγών στη σύγχρονη κοινωνία.

Στόχος του κεφαλαίου είναι να παράσχει στους αποφυλακισμένους έναν σαφή οδηγό για τις απαραίτητες διοικητικές διαδικασίες που καλούνται να διεκπεραιώσουν άμεσα μετά την αποφυλάκισή τους, συμβάλλοντας έτσι στην άρση των γραφειοκρατικών εμποδίων που συχνά δυσχεραίνουν την ομαλή επανένταξή τους και την ισότιμη συμμετοχή τους στην κοινωνική και οικονομική ζωή.

5.1. ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ

5.1.1 Υποβολή φορολογικής δήλωσης

Σχετικά με την υποχρέωση υποβολής φορολογικής δήλωσης, ενημερώνουμε ότι σύμφωνα με τη σχετική εγκύκλιο της ΑΑΔΕ (www.aade.gr) και λαμβάνοντας υπόψη τα ισχύοντα για την υποβολή των τωρινών φορολογικών δηλώσεων, **υποχρέωση φορολογικής δήλωσης έχουν όσοι ανήκουν σε κάποια από τις παρακάτω κατηγορίες:**

- Κάθε φυσικό πρόσωπο, εφόσον έχει την κατοικία του στην Ελλάδα, έχει συμπληρώσει το 18ο έτος της ηλικίας του, ανεξάρτητα από το αν είναι εξαρτώμενο μέλος ή όχι, και αποκτά πραγματικό ή τεκμαρτό εισόδημα.
- Οι φορολογούμενοι οι οποίοι έχουν κάνει έναρξη εργασιών ατομικής επιχείρησης υποχρεούνται σε υποβολή δήλωσης φορολογίας εισοδήματος σε κάθε περίπτωση.
- Οι κάτοικοι εξωτερικού είναι υπόχρεοι για υποβολή δήλωσης μόνο όταν αποκτούν πραγματικό εισόδημα φορολογούμενο με οποιονδήποτε τρόπο (π.χ. βάσει κλίμακας ή αυτοτελώς) ή απαλλασσόμενο από πηγές Ελλάδος.
- Ο γονέας ή το μέρος συμφώνου που ασκεί τη γονική μέριμνα για τα εισοδήματα των ανήλικων τέκνων, με την επιφύλαξη των οριζόμενων στην παρ. 4 του άρθρου 11 του ΚΦΕ.
- Ο κηδεμόνας ή ο προσωρινός διαχειριστής ή ο σύνδικος πτώχευσης ή ο μεσεγγυούχος ή ο δικαστικός εκκαθαριστής για περιπτώσεις σχολάζουσας κληρονομιάς ή επιδικίας ή πτώχευσης ή μεσεγγύησης, ή δικαστικός εκκαθάρισης κληρονομιάς, αντίστοιχα.
- Ο επίτροπος ή ο κηδεμόνας ή ο δικαστικός συμπαραστάτης, στις περιπτώσεις, αντίστοιχα, ανηλίκων ή αυτών που έχουν υποβληθεί σε δικαστική συμπαράσταση.
- Οι κληρονόμοι του φορολογουμένου για το συνολικό εισόδημά του μέχρι την ημέρα του θανάτου του.

Υποβολή χωριστής φορολογικής δήλωσης

Από ορισμένους/ες κρατούμενους/ες τίθεται το ερώτημα σχετικά με τη δυνατότητα υποβολής φορολογικής δήλωσης ξεχωριστής από τον/τη σύζυγο λόγω εγκλεισμού. Σύμφωνα με τη σχετική εγκύκλιο της ΑΑΔΕ (www.aade.gr), υποχρέωση φορολογικής δήλωσης έχουν όσοι ανήκουν σε κάποια από τις παραπάνω κατηγορίες.

Πάντως, για την υποβολή ξεχωριστής φορολογικής δήλωσης υπάρχει σχετική δυνατότητα, εφόσον ένας από τους δύο συζύγους έχει προβεί εμπρόθεσμα σε σχετική γνωστοποίηση μέσω ειδικής ηλεκτρονικής εφαρμογής στον διαδικτυακό τόπο www.aade.gr.

5.1.2. Καταβολή φόρων

Σχετικά με τις υποχρεώσεις πληρωμής ΕΝΦΙΑ ή άλλων φόρων, προβλέπονται συγκεκριμένες εκπτώσεις, εφόσον, μεταξύ άλλων, πληρούνται εισοδηματικά κριτήρια.

Ο/Η αποφυλακισμένος/η μπορεί να προσκομίσει στην αρμόδια Δ.Ο.Υ. το αποφυλακιστήριο και να αιτηθεί από τον/την προϊστάμενο/η εκπτώσεων και διευκολύνσεων.

Σε κάθε περίπτωση, όταν επέλθει το καθεστώς της αποφυλάκισης, προτρέπουμε να απευθυνθεί σε μία Δημόσια Οικονομική Υπηρεσία, προκειμένου να δοθούν πληρέστερες απαντήσεις επί αυτών των ζητημάτων.

5.1.3. Απόδοση ΑΦΜ Και κλειδάριθμου

Από την υπηρεσία αυτή (<https://www.aade.gr/efarmogi/apodosi-afm-kai-kleidarithmoy-fysikoy-prosoroymyaadelive>) μπορείτε να κλείσετε ραντεβού για βιντεοκλήση με υπάλληλο της ΑΑΔΕ και να αιτηθείτε την απόκτηση ΑΦΜ και Κλειδαρίθμου Φυσικού Προσώπου. Για να κλείσετε ραντεβού, θα χρειαστεί να καταχωρίσετε:

- Επώνυμο, Όνομα, Πατρώνυμο,
- την ηλεκτρονική σας διεύθυνση (email),
- τον αριθμό του κινητού σας τηλεφώνου,
- τον Αριθμό Ταυτότητας ή Διαβατηρίου,
- τον κωδικό ηλεκτρονικής υποβολής της ψηφιακής αίτησης απόκτησης ΑΦΜ

Έντυπα

Για να λάβετε ΑΦΜ, συμπληρώνετε και υποβάλλετε την ψηφιακή αίτηση απόκτησης ΑΦΜ, την οποία θα βρείτε στην πλατφόρμα των ραντεβού.

Αν ο/η αιτών/ούσα είναι έγγαμος/η ή ανήλικος/η ή κάτοικος εξωτερικού ή τελεί υπό δικαστική συμπαράσταση, στην ψηφιακή αίτηση απόκτησης ΑΦΜ συμπληρώνετε και τα στοιχεία των σχετιζόμενων ΑΦΜ κατά περίπτωση (του/της συζύγου, ή του ασκούντος την επιμέλεια ή τη γονική μέριμνα ή τα στοιχεία του κηδεμόνα ή τα στοιχεία του φορολογικού εκπροσώπου ή του δικαστικού συμπαραστάτη).

Δικαιολογητικά

Για να λάβετε ΑΦΜ, συμπληρώνετε και υποβάλλετε την ψηφιακή αίτηση απόκτησης ΑΦΜ, την οποία θα βρείτε στην πλατφόρμα των ραντεβού και συνυποβάλλετε σε αυτήν τα παρακάτω δικαιολογητικά κατά περίπτωση:

- **Στοιχείο ταυτότητας**, όπως αστυνομική ταυτότητα, στρατιωτική κ.λπ., διαβατήριο σε ισχύ, Ειδικό Δελτίο Ταυτότητας Ομογενούς κ.λπ. κατά περίπτωση.
- **Άδεια διαμονής σε ισχύ** ή το στοιχείο που αποδεικνύει ότι διαμένετε νόμιμα στη χώρα, σύμφωνα με την ισχύουσα κάθε φορά νομοθεσία.

- Στις περιπτώσεις ανηλίκων φυσικών προσώπων απαιτείται α) η ρητή συγκατάθεση και των δύο ασκούντων τη γονική μέριμνα με σχετική υπεύθυνη δήλωσή τους σε περίπτωση μη αυτοπρόσωπης παρουσίας τους ή β) η δικαστική απόφαση για τον ασκούντα την επιμέλεια ή γ) το έγγραφο για τον νόμιμο κατά περίπτωση εκπρόσωπο.

- Για τα ανήλικα ημεδαπά φυσικά πρόσωπα κάτω των δώδεκα (12) ετών που στερούνται αστυνομικής ταυτότητας υποβάλλεται πιστοποιητικό γέννησης ή οικογενειακής κατάστασης των γονέων.

- Πιστοποιητικό γέννησης ή οικογενειακής κατάστασης υποβάλλεται και για τους ανηλίκους υπηκοότητας αλλοδαπής, επίσημα μεταφρασμένο και επικυρωμένο, παράλληλα με το στοιχείο ταυτοποίησης και την άδεια διαμονής, όπου απαιτείται.

- **Απλή έγγραφη δήλωση με βεβαιωμένο το γνήσιο υπογραφής** ή υπεύθυνη δήλωση από το gov.gr για τον ορισμό φορολογικού εκπροσώπου (γίνεται δεκτό και συμβολαιογραφικό έγγραφο) από φορολογούμενο φυσικό πρόσωπο που δεν διαθέτει ταχυδρομική διεύθυνση στην Ελλάδα.

- **Δικαστική απόφαση για τον ορισμό δικαστικού συμπαραστάτη** για τον υπό δικαστική συμπαράσταση φορολογούμενο.

- **Ληξιαρχική πράξη γάμου / συμφώνου συμβίωσης** όταν ο/η αιτών/ούσα είναι έγγαμος/η.

5.2 ΑΠΑΡΑΙΤΗΤΑ ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΑ ΓΙΑ ΕΚΔΟΣΗ Α.Μ.Κ.Α.

Εσείς και τα προστατευόμενα μέλη της οικογένειάς σας μπορείτε να αποκτήσετε το δικό σας ΑΜΚΑ στα Κέντρα Εξυπηρέτησης Πολιτών και στα γραφεία ΑΜΚΑ που λειτουργούν σε Ασφαλιστικά Ταμεία σε όλη την Ελλάδα. Απαραίτητα δικαιολογητικά ανά κατηγορία είναι τα εξής:

Για Έλληνες Υπηκόους

Το Δελτίο Αστυνομικής Ταυτότητας ή Δελτίο Ελληνικής Στρατιωτικής Ταυτότητας. Για ανήλικα άτομα που δεν έχουν συμπληρώσει το 12ο έτος της ηλικίας τους και δεν έχουν αστυνομική ταυτότητα, απαιτείται η προσκόμιση πιστοποιητικού οικογενειακής κατάστασης από τον γονέα ή τον νόμιμο εκπρόσωπό του.

Για Ξένους Υπηκόους:

- *Το Δελτίο Ταυτότητας ομογενούς ή δελτίο ταυτότητας (αντίστοιχο της ελληνικής αστυνομικής) ή διαβατήριο.*
- *Πιστοποιητικό οικογενειακής κατάστασης, επίσημα μεταφρασμένο στα ελληνικά, όταν δεν υπάρχει δελτίο ταυτότητας ή διαβατήριο ή τα έγγραφα αυτά δεν περιέχουν τα ζητούμενα για την απογραφή στοιχεία.*
- *Για ανήλικα άτομα που γεννήθηκαν στην Ελλάδα απαιτείται η ληξιαρχική πράξη γέννησης.*

Απαραίτητα Δικαιολογητικά απόκτησης ΑΜΚΑ μέσω εκπροσώπου:

Εκτός των παραπάνω αναφερομένων δικαιολογητικών, απαιτείται:

- *ταυτότητα ή διαβατήριο ή πιστοποιητικό οικογενειακής κατάστασης του εκπροσώπου και επιπλέον*
- *υπεύθυνη Δήλωση του Ν.1599/1986 ότι εκπροσωπεί τον δικαιούχο.*

Διαδικασία μεταβολής ή επικαιροποίησης στοιχείων:

Είναι δυνατή η μεταβολή και η επικαιροποίηση των στοιχείων όσων έχουν ήδη ΑΜΚΑ (όπως όνομα, τηλέφωνο, διεύθυνση, ασφαλιστικός φορέας κλπ.), μέσω των ΚΕΠ ή των γραφείων ΑΜΚΑ, με πρωτοβουλία του ενδιαφερομένου.

5.3 ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΑ ΓΙΑ ΑΝΟΙΓΜΑ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΥ ΑΠΑΡΑΙΤΗΤΑ ΕΓΓΡΑΦΑ ΓΙΑ ΤΙΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΕΣ

(σε ψηφιακή ή έντυπη μορφή, υποχρεωτικά βάσει Ν.3691/2008 και απόφασης Ε.Τ.Π.Θ. 281/5/17.3.2009)

1. Ταυτοποίηση:

- Δελτίο ταυτότητας (πρωτότυπο)
- Διαβατήριο σε ισχύ (με άδεια παραμονής για μη πολίτες Ε.Ε.) (πρωτότυπο)
- Πιστοποιητικό οικογενειακής κατάστασης ή Ληξιαρχική πράξη γέννησης (για ανηλίκους)

2. Α.Φ.Μ. / Εισόδημα:

- Εκκαθαριστικό σημείωμα εφορίας του προηγούμενου φορολογικού έτους
- Πρόσφατη βεβαίωση απόδοσης Α.Φ.Μ. από τη Δ.Ο.Υ., για πελάτες που είναι προστατευόμενα μέλη

3. Διεύθυνση κατοικίας:

- Λογαριασμός ΔΕΚΟ/Οργανισμού (ηλ. ρεύματος, ύδρευσης κλπ.) ή
- Μισθωτήριο συμβόλαιο

4. Επάγγελμα:

- Μισθωτοί: βεβαίωση εργοδότη ή αντίγραφο πρόσφατης μισθοδοσίας ή σύμβαση εργασίας ή εργόσημο
- Ελεύθεροι Επαγγελματίες: έναρξη επιτηδεύματος ή Ε3 ή ΦΠΑ
- Συνταξιούχοι: πρόσφατο μηνιαίο αντίγραφο σύνταξης ή άλλο αποδεικτικό ασφαλιστικού φορέα (π.χ. απόφαση σύνταξης)
- Άνεργοι: βεβαίωση ΔΥΠΑ
- Σπουδαστές: φοιτητικό πάσο ή βεβαίωση σπουδών.

Τηλέφωνο για ραντεβού σε κατάστημα της τράπεζας της περιοχής σας.

Εναλλακτικά, κλείστε το ραντεβού σας ηλεκτρονικά μέσω Internet banking ή στο site της κάθε τράπεζας.

ΣΥΝΟΨΙΖΟΝΤΑΣ...

Ολοκληρώνοντας αυτόν τον οδηγό, επισημαίνουμε ότι η επανένταξη δεν είναι απλώς μια διαδικασία, αλλά ένα ταξίδι με πολλαπλές προκλήσεις και ευκαιρίες. Η παρούσα έκδοση αποτέλεσε έναν οδηγό δικαιωμάτων και διαδικασιών για την ομαλή επιστροφή και επανένταξη των αποφυλακισμένων στον κοινωνικό ιστό. Δομημένη σε πέντε αλληλένδετες θεματικές ενότητες, χαρτογράφησε το πολύπλοκο τοπίο των δικαιωμάτων, των υποχρεώσεων και των ευκαιριών που καλούνται να διαχειριστούν οι αποφυλακισμένοι κατά την επιστροφή τους στην ελεύθερη κοινωνία.

Η πρώτη ενότητα αποτέλεσε βασικό στάδιο της επανένταξης, ιδιαίτερα για τους αλλοδαπούς αποφυλακισμένους. Από τη χορήγηση ασύλου και την ανανέωση εγγράφων παραμονής μέχρι τις διαδικασίες διαγραφής από τον Εθνικό Κατάλογο Ανεπιθύμητων Αλλοδαπών, αναλύθηκαν όλες οι απαραίτητες γνώσεις για την εξασφάλιση του πρωταρχικού δικαιώματος της νόμιμης παρουσίας στη χώρα.

Στη δεύτερη ενότητα ξεδιπλώθηκε το πλέγμα των προνοιακών επιδομάτων που στηρίζουν τα πρώτα, συχνά αβέβαια, βήματα μετά την αποφυλάκιση. Το Ειδικό Βοήθημα Ευάλωτων Ομάδων, το Ελάχιστο Εγγυημένο Εισόδημα και τα λοιπά επιδόματα συνθέτουν ένα απαραίτητο δίκτυο ασφαλείας για την αποφυγή της ακραίας φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού.

Στην τρίτη ενότητα, ο οδηγός επικεντρώθηκε στην εργασιακή επανένταξη, τον ισχυρότερο ίσως παράγοντα για την αποφυγή της υποτροπής. Από την εργασία σε επιχειρήσεις και τα προγράμματα επιδότησης μέχρι τη δημιουργία ίδιας επιχείρησης και την υποστηριζόμενη εργασία, παρουσιάστηκαν όλες οι διαδρομές προς την εργασιακή αξιοπρέπεια και την οικονομική αυτάρκεια.

Η τέταρτη ενότητα εξέτασε το ζωτικής σημασίας δίκτυο κοινωνικής ασφάλισης. Από την έκδοση ΑΜΚΑ-ΕΦΚΑ και την ιατροφαρμακευτική περίθαλψη μέχρι τις συντάξεις αναπηρίας και τις ειδικές περιπτώσεις συνταξιοδότησης, αναλύθηκε το πλαίσιο που διασφαλίζει την υγεία και την αξιοπρεπή διαβίωση των αποφυλακισμένων. Στην τελευταία ενότητα, ο οδηγός επικεντρώθηκε στις απαραίτητες διοικητικές διαδικασίες που αποτελούν το αναγκαίο διαβατήριο για την επιστροφή στην τυπική οικονομική και κοινωνική ζωή. Από τις φορολογικές υποχρεώσεις και την έκδοση ΑΦΜ μέχρι το άνοιγμα τραπεζικού λογαριασμού, παρουσιάστηκαν τα βασικά βήματα για την αποκατάσταση της διοικητικής υπόστασης του ατόμου.

Μέσα από τις πέντε αυτές ενότητες, η έκδοση επιχείρησε να φωτίσει το συχνά δαιδαλώδες μονοπάτι της επανένταξης, προσφέροντας έναν πρακτικό οδηγό επιβίωσης και προόδου για τους αποφυλακισμένους. Διεκδικώντας τα δικαιώματά τους και αξιοποιώντας τις διαθέσιμες ευκαιρίες, οι άνθρωποι αυτοί μπορούν να μετατρέψουν την αποφυλάκιση από τέλος σε νέα αρχή, ανοικοδομώντας σταδιακά έναν βιώσιμο και αξιοπρεπή βίο μακριά από τις σκιές του παρελθόντος. Ωστόσο, αναγνωρίζουμε ότι κάθε άνθρωπος έχει τη δική του μοναδική διαδρομή επανένταξης όπως και ότι υπάρχουν ακόμη εμπόδια να ξεπεραστούν και στόχοι να κατακτηθούν.

Ελπίζουμε ο οδηγός αυτός να αποτελέσει έναν πολύτιμο σύμμαχο στην προσπάθεια για μια νέα αρχή. Με τα κατάλληλα εφόδια, υποστήριξη και αποφασιστικότητα, κάθε αποφυλακισμένος έχει τη δυνατότητα να χαράξει μια νέα πορεία και να συμβάλει θετικά στον κοινωνικό ιστό, αποδεικνύοντας έμπρακτα πως η επανένταξη δεν είναι απλώς ένα θεωρητικό ιδεώδες, αλλά μια εφικτή πραγματικότητα.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

ΔΟΜΕΣ ΜΕΡΙΜΝΑΣ - ΘΕΜΑΤΑ ΜΕΡΙΜΝΑΣ ΓΙΑ ΑΠΟΦΥΛΑΚΙΣΜΕΝΟΥΣ

Δεδομένου ότι ο παρών οδηγός δεν έχει ως αντικείμενο τις δομές φιλοξενίας, αλλά τα θεσμικά δικαιώματα των αποφυλακισμένων, καθώς και το ότι κυκλοφορούν στο διαδίκτυο σχετικοί οδηγοί, οι οποίοι ωστόσο χρήζουν επικαιροποίησης, περιοριζόμαστε σε μια συνοπτική περιγραφή δομών παροχής οικονομικής ή άλλης βοήθειας.

Συλλογικές Οργανώσεις – Μ.Κ.Ο.

Στη χώρα μας υπάρχουν διάφορες Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις ή Ν.Π.Ι.Δ., όπου μπορεί κανείς ν' απευθυνθεί για περαιτέρω υποστήριξη σε θέματα που τον/την αφορούν. Οι πιο γνωστές για τη δράση τους και την ανάπτυξη προγραμμάτων και δράσεων που συμπεριλαμβάνουν και τους αποφυλακισμένους, είναι οι παρακάτω:

ΦΟΡΕΑΣ Website	ΠΑΡΕΧΟΜΕΝΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	ΤΟΠΟΣ ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗ Σ	ΤΗΛΕΦΩΝΑ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ	E-mail
 http://www.arsis.gr	Δομές φιλοξενίας ενηλίκων και οικογενειών αιτούντων άσυλο	Μαυρομματαίων 43 Αθήνα & σε διάφορες περιοχές στην Ελλάδα	210 825 9880	arsisathina@gmail.com
 https://actionaid.gr		Πέτρας 93 10444 Κολωνός Αθήνα, Πλ. Ναυαρίνου 7 546 22 Θεσσαλονίκη	212 000 6300 215 555 7345 231 118 2310	athens@actionaid.org
 https://www.betterdays.ngo		Αθήνα	210 883 8330	hello@betterdays.ngo

ΟΔΗΓΟΣ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΑΠΟΦΥΛΑΚΙΣΜΕΝΩΝ

 www.mdmgreece.gr	Στέγαση, Ψυχοκοινωνική συμβουλευτική, Ιατροφαρμακευτική υποστήριξη	Αθήνα: Σαπφούρα αρ.12, ΤΚ 10553, Θεσσαλονίκη: Ίωνος Δραγούμη 65, Τ.Κ. 54630	Αθήνα: 210 321 3150 Θεσσαλονίκη: 2310 566 641	info@mdmgreece.gr
 www.dieksodos.com	Ψυχοκοινωνική και Νομική στήριξη	Ταγματάρχου Βελισσαρίου 68, Λάρισα,	6971707566 2410671065	info@dieksodos.com
 www.epanodos.org.gr	Βραχείας διάρκειας στέγαστρος και σίτισης, Ψυχοκοινωνική στήριξη Νομική και επαγγελματική συμβουλευτική Εκπαιδευτικά προγράμματα	Δερρινύ 2830, Αθήνα, ΤΚ 10434	2108815904 2108815032 2108251109	epanodos@epanodos.org.gr
 www.redcross.gr		Λυκαβηττού 1, 106 72 Αθήνα (Κεντρικά. Έχει 68 περιφερειακά τμήματα σε όλη την Ελλάδα),	210 361 3848	informatics@redcross.gr
FREEDOM GATE GREECE http://freedomgategreece.blogspot.gr	Προγράμματα που αφορούν τους έγκλειστους κρατούμενους, αποφυλακισμένους και το οικείο περιβάλλον τους	Αριστοτέλους 67 Τ.Κ 10434 Αθήνα,	6991208469/ 211 405 1921	freedomgate.org@gmail.com
 https://g2red.org		Πλατεία Ελευθερίας 14, Αθήνα	213 088 4499	info@g2red.org
 http://www.gcr.gr	Νομική συμβουλευτική	Σολωμού 25, Αθήνα ΤΚ 10682	210 380 0990-1	gcr1@gcr.gr

ΟΔΗΓΟΣ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΑΠΟΦΥΛΑΚΙΣΜΕΝΩΝ

 https://greece.iom.int		Various locations throughout Greece (Athens, Thessaloniki, Tripoli, Karditsa Larisa, Crete)	210 991 9040	iomathens@iom.int
 https://www.rescue.org		Various locations in Greece		IRCHellas.Info@rescue.org
 http://www.klimaka.org		Δεκελίων 50, Κεραμικός Αθήνα,	210 341 7160-3 210 345 4895-6	central@klimaka.org.gr
 http://metadrasis.org		25ης Μαρτίου 7, 17778 Ταύρος, Αθήνα	214 1008 700	info@metadrasis.org interpreters.metadrasis@gmail.com
 www.onisimos.gr	Προσωρινή Στέγαση κάλυψη αναγκών ένδυσης και διατροφής νομική κάλυψη άπορων φυλακισμένων	Ασκληπείου 60Α & Σεργίου Πατριάρχου 8, Αθήνα Τ.Κ. 11471,	210 362 2017 210 364 5305	alekos@onisimos.gr
 https://odyssea.com	Εκπαίδευση, Εργασιακή συμβουλευτική	Νικηφόρου Μανδηλαρά 17, Αθήνα – Ρέντη TK 18233	210 883 9877 210 481 5780	info@odyssea.com

ΟΔΗΓΟΣ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΑΠΟΦΥΛΑΚΙΣΜΕΝΩΝ

 www.praksis.gr	Οικονομική ενίσχυση σε προγράμματα Ανάπτυξης, Στέγαση Κοινωνικής Στήριξης και Ιατροφαρμακευτική περίθαλψη Βασικές υπηρεσίες υγιεινής Νομική και Εργασιακή Συμβουλευτική	Κεντρικά γραφεία Στουρνάρη 57 (2ος όροφος) Κηφισιάς, ΤΚ:10432, Αθήνα	210 520 5200 210 520 5202 210 520 5203 210 520 5204	z.bavavea@praksis.gr
 https://www.solidaritynow.org	Εκπαίδευση Εργασιακή/ Νομική συμβουλευτική /Λογιστική υποστήριξη	Δομοκού, Φιλαδελφείας και Σάμου, έναντι Σταθμού Λαρίσης, 1ος όροφος	210 822 0883	athens@solidaritynow.org

Θρησκευτικές Οργανώσεις

Στις περισσότερες εκκλησιαστικές μητροπόλεις της χώρας έχουν δημιουργηθεί ιδρύματα, σύλλογοι και γραφεία υποστήριξης, τα οποία υποδέχονται και στηρίζουν άτομα που αντιμετωπίζουν σοβαρά οικονομικά και κοινωνικά προβλήματα και ανήκουν γενικότερα στις ευπαθείς ομάδες πληθυσμού. Μάλιστα, αρκετές φορές ενισχύονται οικονομικά από το Φιλόπτωχο ταμείο και μπορούν να λάβουν δωρεάν φαγητό ή είδη πρώτης ανάγκης για την περίοδο που αντιμετωπίζουν πρόβλημα επιβίωσης. Πληροφορίες μπορείτε να λάβει κανείς ανάλογα με την περιοχή διαμονής του στις κατά τόπους μητροπόλεις:

 https://mkoapostoli.com		Ήρας 8 & Δέσπως Σέχου, Τ.Κ. 117 43 - Νέος Κόσμος, Αττική	213 018 4400-99 210 924 6740	info@mkoapostoli.gr
 http://www.caritas.gr		Καποδιστρί ου 52 Αθήνα	210 524 7879	caritashellas@caritas.gr
 http://www.neotita.gr	Ίδρυμα Ψυχοκοινωνικ ής Αγωγής και Στήριξης	Δέσπως Σέχου 37, Πλατεία Κυνοσάργο υς, Τ.Κ. 11 743, Ν. Κόσμος	213 018 4438 213 018 4448	
 https://www.estavromenos.net	Κέντρο Υποδοχής, Σταθμός Πρώτων Κοινωνικών Βοηθειών "ΔΙΑΚΟΝΙΑ", Κέντρο Διαχείρισης Ανθρωπιστική ς Βοήθειας, Εργαστήριο ραπτικής (κλινოსκεπασ μάτων κ.α.)	Θουκυδίδο υ 10, Τ.Κ 38333, ΒΟΛΟΣ	24210 30054 24210 20125 24210 25409	oestauromenos@gmail.com

Στέγαση

Για αρκετούς αποφυλακισμένους προκύπτει πολύ σοβαρό ζήτημα στέγασης μετά τη φυλάκη, ειδικά όταν έχουν διαρρηχτεί οι οικογενειακοί δεσμοί και δεν υπάρχει επικοινωνία και υποστήριξη από το ευρύτερο οικογενειακό και κοινωνικό τους περιβάλλον. Στη χώρα μας δεν υπάρχει δυστυχώς ούτε ένα κρατικό κτίριο το οποίο να έχει ως κύριο προορισμό τη στέγαση και τη διατροφή των αποφυλακιζόμενων. Ωστόσο, υπάρχουν αρκετές δυνατότητες να λάβουν υποστήριξη για ένα συγκεκριμένο χρονικό διάστημα (συνήθως 2 μηνών) είτε από την Εκκλησία είτε από Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις μέχρι να είναι σε θέση να ζήσουν αυτόνομα σε δική τους κατοικία. Προσωρινή στέγη λοιπόν μπορείς ο/η ενδιαφερόμενος/η αποφυλακισμένος/η να βρει:

Αρχιεπισκοπής Αθηνών/ Εκκλησία της Ελλάδας	Ξενώναπατόρων Ι. Ν. Αγίων Ασωμάτων, Γρανικού 24, Τ. Κ. 104 35, Θησείο, Τηλ. 210 52 24 310
	Ξενώναςαστέγων, Ι. Ν. Αγ. Ασωμάτων, Λενίδου και Κυναιγείου, Τ. Κ. 104 35, Θησείο, Τηλ. 210 32 15 551.
Ιερά Μονή Πατρών	Στέγη αστέγων σε συνεργασία με τον δήμο Πατρών, Γεωρ Ρούφου 81, Τηλ. 2610320. 602
Ιερά Μονή Ύδρας	Ξενώνας «Άγιος Ευστάθιος», Ύδρα, Τ. Κ. 180 40, Τηλ. 22980 52207
ΚΟ.Δ.Ε.Π. http://www.kodep.gr	Ξενώνας αστέγων, «Ανακούφιση» Ομηρίδου Σκυλίτση 19, Πειραιάς Τηλ. 210-4133187, 210-4133940
Δήμος Αθηναίων https://kyada-athens.gr/	Κέντρο Υποδοχής Αστέγων Δήμου Αθηναίων «Κ.Υ.Α.Δ.Α» Πειραιώς 35, Τηλ. 210 5246516
Δήμος Πειραιά https://unescopireas.gr/	Δομές Κοινωνικής Ένταξης Πέτρου Ράλλη 210 & Θησέως, Περιβολάκι Νίκαιας Τηλ. 2104967757
Ε.Κ.Κ.Α. ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΣ ΞΕΝΩΝΑΣ ΚΑΡΕΑ http://www.ekka.org.gr	Κοινωνικός Ξενώνας Καρέα Λεωφόρος Αγίου Ιωάννη Καρέα 116, Τ.Κ.16233, Βύρωνα Τηλ. 2107650982, 210-7650079

Τροφή-Ένδυση

Αν αντιμετωπίζει αποφυλακισμένος/η αδυναμία σίτισης και ένδυσης, σε κάθε πόλη υπάρχει τρόπος να βρεθούν τα απαραίτητα τόσο για τις πρώτες ημέρες μετά την αποφυλάκιση όσο και μεταγενέστερα, αν οι ανάγκες αυτές εξακολουθούν να υπάρχουν. Σημαντική βοήθεια μπορεί να λάβει, αν απευθυνθεί στην Κοινωνική Υπηρεσία του Δήμου της περιοχής όπου διαμένει, όπως και στα Κέντρα Κοινότητας, καθώς αρκετοί δήμοι έχουν δημιουργήσει κοινωνικά παντοπωλεία και κοινωνική κουζίνα, εξυπηρετώντας και στηρίζοντας τους οικονομικά αδύναμους δημότες. Ακόμα κι αν ο δήμος της περιοχής του/της αποφυλακισμένου/ης δεν έχει αναπτύξει παρόμοια προγράμματα, το προσωπικό των Κοινωνικών Υπηρεσιών γνωρίζει άλλους κοινωνικούς φορείς ή συλλόγους που υπάρχουν στην περιοχή όπου διαμένει και θα τον/την παραπέμψει κατάλληλα για υποστήριξη.

Ανάλογη βοήθεια μπορεί να έχει και από την ενορία της περιοχής. Στις περισσότερες εκκλησίες υπάρχουν φιλανθρωπικές δράσεις από εθελοντές, οι οποίες προσφέρουν φαγητό και ένδυση. Το ίδιο κάνει και ο Ερυθρός Σταυρός καλύπτοντας και είδη πρώτης ανάγκης. Στις ενορίες της Ι. Αρχιεπισκοπής Αθηνών προσφέρονται καθημερινά Γεύματα Αγάπης. Για τα συσσίτια που διανέμονται στους άστεγους και άπορους σε συνεργασία και με την αρωγή του Κέντρου Υποδοχής Αστέγων του Δήμου Αθηναίων, μπορεί να απευθυνθεί στη ΜΚΟ "ΑΠΟΣΤΟΛΗ". Αν λοιπόν χρειάζεται φαγητό ή είδη πρώτης ανάγκης (ρούχα, κλινοσκεπάσματα, ατομική καθαριότητα κλπ.), μπορεί να απευθυνθεί στους παρακάτω φορείς:

Αρχιεπισκοπή Αθηνών	«Ταβιθά», Φιλανθρωπικό κατάστημα που ενδύει άστεγους και πτωχούς,	Ακομινάτου 23, Πλατεία Καραϊσκάκη Αθήνα, Τηλ. 6979394006 210-32.29.248
Ιερά Μητροπόλεως Φθιώτιδος	Κατάστημα Ρουχισμού Εδρεύει στον Ερό Ναό Αγίας Σοφίας Λαμίας	Τηλ. 2231038708
Ιερά Μητροπόλεως Χίου,	«Ίματιοθήκη Αγάπης» Ψαρών και Οίνουσών. Έδρεύει στην Ίερά Μονή Αγίου Στεφάνου Κλειδῶς Βροντάδου.	Τηλ.: 2271092921
Ιερά Αρχιεπισκοπή Κρήτης		Πλατεία Αγίου Μηνά 25, Τ.Κ. 71201, Ηράκλειο Κρήτης Τηλ. 2810 335840 – 7

Φροντίδα Υγείας

Με τον όρο “υγεία” πλέον εννοούμε την ολοκληρωμένη ευεξία του σώματος και του μυαλού και όχι αποκλειστικά την απουσία ασθένειας. Ως εκ τούτου, υγεία σημαίνει καλή φυσική, πνευματική και συναισθηματική κατάσταση του ατόμου και συνδέεται άμεσα με ψυχο-κοινωνικούς, οικονομικούς, ακόμα και περιβαλλοντικούς παράγοντες. Η πρόσβαση σε θεραπευτική αγωγή και υγειονομική περίθαλψη υψηλού επιπέδου αποτελεί θεμελιώδες δικαίωμα για όλους τους ανθρώπους.

Η ιατροφαρμακευτική και νοσοκομειακή περίθαλψη στην Ελλάδα παρέχεται από τον δημόσιο αλλά και τον ιδιωτικό τομέα. Δωρεάν περίθαλψη παρέχεται από κρατικά νοσοκομεία και κέντρα του Εθνικού Συστήματος Υγείας (ΕΣΥ). Στις ιδιωτικές κλινικές, ο ασθενής πρέπει να πληρώσει για τις παρεχόμενες υπηρεσίες, εκτός κι αν πρόκειται για ασφαλισμένο σε φορέα κοινωνικής ασφάλισης που έχει κάνει σύμβαση συνεργασίας με την ιδιωτική κλινική.

Οι μετανάστες/ριες και οι πρόσφυγες/ισσες που διαμένουν μόνιμα στην Ελλάδα έχουν ίσα δικαιώματα με τους ντόπιους όσον αφορά την πρόσβαση σε υπηρεσίες υγείας και πρόνοιας που παρέχονται από το κράτος. Αλλά ακόμη και στις περιπτώσεις που δεν πληρείται η προϋπόθεση της μόνιμης παραμονής στη χώρα, υπάρχουν ορισμένες υπηρεσίες, σε περιπτώσεις που υπάρχει άμεση ανάγκη, οι οποίες παρέχονται από το κράτος. Ήδη τα περισσότερα νοσοκομεία στη χώρα μας κάνουν δεκτούς και εξυπηρετούν ανασφάλιστους πολίτες μια συγκεκριμένη ημέρα της εβδομάδας. Πέρα από τα νοσοκομεία, υπάρχουν και τα κέντρα υγείας, τα οποία μπορούν να επισκεφθούν για παροχή πρώτων βοηθειών, ιατρικές εξετάσεις και συνταγογράφηση. Επίσης, υπάρχουν και μη κυβερνητικοί φορείς που καλύπτουν ένα μεγάλο μέρος των αναγκών υγείας, όπως Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις αλλά και η Εκκλησία.

Προκειμένου οι μετανάστες να έχουν ισότιμη πρόσβαση με τους Έλληνες πολίτες στις υπηρεσίες που παρέχονται από το Εθνικό Σύστημα Υγείας, είναι απαραίτητο να διαθέτουν άδεια παραμονής, δηλαδή να διαμένουν νόμιμα στη χώρα, να διαθέτουν άδειας εργασίας και να είναι ασφαλισμένοι, σε κάποιον φορέα κοινωνικής ασφάλισης.

Η κοινωνική ασφάλιση στην Ελλάδα είναι υποχρεωτική για όλους τους εργαζόμενους και αποτελεί προϋπόθεση για να έχει κάποιος εργαζόμενος πρόσβαση σε υπηρεσίες υγείας που παρέχονται από το κράτος. Για τους μετανάστες που δεν έχουν άδεια παραμονής και δεν είναι ασφαλισμένοι, προβλέπεται η παροχή των απαιτούμενων ιατρικών υπηρεσιών και η νοσηλεία και περίθαλψη σε κρατικά νοσοκομεία (νοσοκομεία

του ΕΣΥ), μόνο στην περίπτωση που έχει προκύψει επείγουσα και έκτακτη ανάγκη για την υγεία τους και μέχρι αυτή να σταθεροποιηθεί.

Πρόσφυγες που διαμένουν νόμιμα στην Ελλάδα, καλύπτονται από τον φορέα κοινωνικής ασφάλισης στον οποίο είναι ασφαλιστέα η εργασία τους και έχουν πρόσβαση σε δημόσιες υπηρεσίες υγείας με τους ίδιους όρους και προϋποθέσεις που ισχύουν για τους Έλληνες πολίτες.

Για την πρόσβασή τους σε υπηρεσίες υγείας, οι εργαζόμενοι πρόσφυγες πρέπει να χρησιμοποιούν το ατομικό βιβλιάριο υγείας που τους χορηγείται από τον ασφαλιστικό φορέα στον οποίο υπάγονται. Στην περίπτωση που υπάρχουν προστατευόμενα μέλη της οικογένειας τα οποία διαμένουν και αυτά νόμιμα στη χώρα, δεν εργάζονται και δεν καλύπτονται από κάποιον φορέα ασφάλισης, χορηγείται στον εργαζόμενο πρόσφυγα οικογενειακό βιβλιάριο υγείας με το οποίο καλύπτονται και τα μέλη της οικογένειάς του.

Πρόσφυγες που διαμένουν νόμιμα στη χώρα αλλά δεν εργάζονται κι έτσι δεν υπάρχει κάλυψη από κάποιον ασφαλιστικό φορέα, έχουν δικαίωμα σε δωρεάν ιατροφαρμακευτική και νοσοκομειακή περίθαλψη, με την προϋπόθεση ότι δεν διαθέτουν τα οικονομικά μέσα. Στους πρόσφυγες που δεν έχει προμηθευτεί δελτίο παραμονής ή δεν έχει ολοκληρωθεί η διαδικασία υποβολής αιτήματος για χορήγηση ασύλου, παρέχεται ιατροφαρμακευτική και νοσοκομειακή φροντίδα από δημόσια νοσοκομεία, μόνο εφόσον έχει προκύψει επείγουσα και έκτακτη ανάγκη για την υγεία τους και μέχρι αυτή να σταθεροποιηθεί.

ΑΝΟΙΧΤΗ ΤΗΛΕΦΩΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΗ ΓΙΑ ΨΥΧΟΛΟΓΙΚΗ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ

Τηλεφωνική Γραμμή Ψυχοκοινωνικής Υποστήριξης: 10306 (<https://10306.gr/>)
Λειτουργεί δωρεάν και ανώνυμα και απευθύνεται σε πολίτες κάθε φύλου και κάθε ηλικίας για οποιοδήποτε θέμα ψυχικής υγείας τούς απασχολεί.

Παρέχει υποστήριξη, πληροφόρηση και καθοδήγηση, πατώντας
α) επιλογή 1 - Ψυχολογική υποστήριξη λειτουργεί όλο το 24ωρο
β) επιλογή 2 - Ψυχοκοινωνική μέριμνα καθημερινά από 9.00 π.μ. έως 21.00 μ.μ.
γ) επιλογή 3 - Ψυχολογική υποστήριξη σε μαζικές κρίσεις και καταστροφές όλο το 24ωρο
δ) επιλογή 4 - Ψυχολογική υποστήριξη για ζητήματα βίας και επιθετικότητας παιδιών και εφήβων από 9.00 π.μ. έως 21.00 μ.μ.

ΚΕΝΤΡΑ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗΣ ΕΞΑΡΤΗΣΕΩΝ

Φορέας	Παρεχόμενες υπηρεσίες	Τόπος εξυπηρέτησης	Τηλέφωνα επικοινωνίας
 https://www.okana.gr/	Υπηρεσίες μείωσης της βλάβης Υπηρεσίες σωματικής αποτοξίνωσης (Αθήνα – ΨΝΑ) Υποστήριξη / θεραπεία ανθρώπων με πρόβλημα εξάρτησης (ναρκωτικά, αλκοόλ) Υπηρεσίες Κοινωνικής Επανένταξης Πρόληψη προβλημάτων εξάρτησης Παρέχεται άμεση βοήθεια σε καταστάσεις κρίσης (πρόληψη υποτροπής, σύνδρομο στέρησης, aut@kt@νική συμπεριφορά).	Πανελλαδικό Δίκτυο	1031 210 889 8200
 https://kethea.gr	Υπηρεσίες μείωσης της βλάβης Υπηρεσίες σωματικής αποτοξίνωσης (Αθήνα – ΨΝΑ) Υποστήριξη / θεραπεία ανθρώπων με πρόβλημα εξάρτησης (ναρκωτικά, αλκοόλ) Υπηρεσίες Κοινωνικής Επανένταξης Πρόληψη προβλημάτων εξάρτησης	Πανελλαδικό Δίκτυο	1145
 Γραμμή Βοήθειας για τον κλόνο	Η τηλεφωνική Γραμμή Ψυχολογικής Υποστήριξης και Τηλεσυμβουλευτικής λειτουργεί στο πλαίσιο του προγράμματος ΚΕΘΕΑ ΑΛΦΑ και έχει στόχο την παροχή ενημέρωσης για ζητήματα που δημιουργεί προβληματική ενασχόληση με τον τζόκο στους ίδιους τους παίκτες και το οικείο τους.	Πανελλαδικό Δίκτυο	1114
 18 Άνω – Ψυχιατρικό Νοσοκομείο Αττικής	Υπηρεσίες σωματικής αποτοξίνωσης Υποστήριξη / θεραπεία ανθρώπων με πρόβλημα εξάρτησης (ναρκωτικά, τζόκο) Υπηρεσίες Κοινωνικής Επανένταξης Πρόληψη προβλημάτων εξάρτησης	Αθήνα	210 361 7089

18 Άνω- Μονάδα Απεξάρτησης από Αλκοόλ	Υποστήριξη / θεραπεία ανθρώπων με πρόβλημα εξάρτησης από το αλκοόλ Υπηρεσίες Κοινωνικής Επανένταξης Πρόληψη προβλημάτων εξάρτησης	Αθήνα	210 330 4102 210 330 4215 210 330 4395
 ΑΡΓΩ <u>Πρόγραμμα Εναλλακτικής Θεραπείας</u> <u>Εξαρτημένων Ατόμων "ΑΡΓΩ"</u> Ψυχιατρικό Νοσοκομείο Θεσσαλονίκης	Υποστήριξη / θεραπεία ανθρώπων με πρόβλημα εξάρτησης Υπηρεσίες Κοινωνικής Επανένταξης Πρόληψη προβλημάτων εξάρτησης	Θεσσαλονίκη	2310 540 353
Τμήμα Αποκατάστασης Εξαρτημένων "ΙΑΝΟΣ" – Ψυχιατρικό Νοσοκομείο Θεσσαλονίκης	Υπηρεσίες σωματικής αποτοξίνωσης Υποστήριξη / θεραπεία ανθρώπων με πρόβλημα εξάρτησης Υπηρεσίες Κοινωνικής Επανένταξης Πρόληψη προβλημάτων εξάρτησης	Θεσσαλονίκη	2310 550 919
Μονάδα Απεξάρτησης από Αλκοόλ, Φάρμακα και Τυχρά Παιχνίδια- Ψυχιατρικό Νοσοκομείο Θεσσαλονίκης	Υποστήριξη / θεραπεία ανθρώπων με πρόβλημα εξάρτησης Υπηρεσίες Κοινωνικής Επανένταξης	Θεσσαλονίκη	2313 324 656
 Πολυδύναμο Κέντρο Απομείωση της κρίσης των χρηστών Ναρκωτικών και Αλκοόλ https://polydynamo.gni-hatzikosta.gr/	Υπηρεσίες σωματικής αποτοξίνωσης Υποστήριξη / θεραπεία ανθρώπων με πρόβλημα εξάρτησης Υπηρεσίες Κοινωνικής Επανένταξης	Ιωάννινα	26510 76667
 Γ.Ν ΚΕΡΥΡΑΣ - ΨΥΧΙΑΤΡΙΚΗ ΚΛΙΝΙΚΗ διαπλους θεραπευτικό πρόγραμμα https://www.gnkerkyras.gr/	Υπηρεσίες σωματικής αποτοξίνωσης Υποστήριξη / θεραπεία ανθρώπων με πρόβλημα εξάρτησης Υπηρεσίες Κοινωνικής Επανένταξης	Κέρκυρα	26610 45600
 ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΠΡΟΑΓΩΓΗΣ ΑΥΤΟΒΟΗΘΕΙΑΣ για Γυναίκες που πάσχουν από Αλκοόλ, Λόγω (Selfhelp) https://selfhelp.gr/	Υποστήριξη / θεραπεία ανθρώπων με πρόβλημα εξάρτησης (ναρκωτικά, αλκοόλ, τζόγο) Υπηρεσίες Κοινωνικής Επανένταξης Πρόληψη προβλημάτων εξάρτησης	Θεσσαλονίκη Λάρισα Χανιά	2310 500 477 2410 233 332 28210 23432
Κέντρο Απεξάρτησης Τοξικομανών Κρατούμενων (ΚΑΤΚ) Ελεώνα Θηβών https://katk.gr/	Άνδρες και γυναίκες κρατούμενοι χρήστες ψυχοδραστικών ουσιών που: ποιή τους έχει διάρκεια μικρότερη απ 12 έτη / έχουν εκτίσει το 1/5 της ποινή τους	Ελεώνας Θηβών	22620 71768

ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ

ΑΜΑ -Αριθμός Μητρώου Ασφάλισης
ΑΜΚΑ- Αριθμός Μητρώου Κοινωνικής Ασφάλισης
ΑΦΜ- Αριθμός Φορολογικού Μητρώου
ΓΣΕΒΕΕ - Γενική Συνομοσπονδία Επαγγελματιών Βιοτεχνών Εμπόρων Ελλάδος
ΔΟΕ- Διεθνής Οργάνωση Εργασίας
ΔΟΜ- Διεθνής Οργανισμός Μετανάστευσης
ΔΥΠΑ- Δημόσια Υπηρεσία Απασχόλησης (Πρώην ΟΑΕΔ)
ΕΣΠ- Ελληνικό Συμβούλιο για τους Πρόσφυγες
ΕΦΚΑ- Ενιαίος Φορέας Κοινωνικής Ασφάλισης
ΕΕΕ- Ελάχιστο Εγγυημένο Εισόδημα
ΙΝΕ/ΓΣΕΕ- Ινστιτούτο Εργασίας Γενικής Συνομοσπονδίας Εργατών Ελλάδος
ΜΚΟ- Μη Κυβερνητική Οργάνωση
ΟΗΕ- Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών
ΠΑΑΥΠΑ- Προσωρινός Αριθμός Ασφάλισης και Υγειονομικής Περίθαλψης Αλλοδαπού
ΣΕΜ- Συμβούλιο Ένταξης Μεταναστών
ΣΕΜΠ- Συμβούλιο Ένταξης Μεταναστών και Προσφύγων

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΑΝΑΦΟΡΕΣ

- Ailton, Luiz, Dos, Santos., Flavio, Carvalho, Cavalcante., Romulo, Garcia, Barros, Silva., Helton, Carlos, Praia, De, Lima. (2024). Education and work in the prison system: the importance of social reintegration programs in prisons. *Contribuciones a las ciencias sociales*, <https://doi.org/10.55905/revconv.17n.2-085>
- Αλεξιάδης Σ. (2021). Δικαιώματα και επανένταξη αποφυλακισμένων: Μια εμπειρική προσέγγιση. *Επιθεώρηση Κοινωνικών Ερευνών*
- Anderson, K., & Thompson, S. (2023). Holistic approaches to prisoner reintegration: A systematic review. *Journal of Correctional Health Care*, 29(2), 145-162.
- Anjum, Niaz., Ghulam, Yasin., Tauqeer, Ahmed, Lak., Mussarat, Hussain., Asma, Seemi, Malik. (2024). 3. Religiosity, family integration and social capital as predictors of postincarceration reintegration of ex- prisoners in Punjab, Pakistan. *Journal of Offender Rehabilitation*, <https://doi.org/10.1080/10509674.2024.2331445>
- Bums, M. E., Cook, S. T., Brown, L., Tyska, S., & Westergaard, R. P. (2021). Increasing Medicaid enrollment among formerly incarcerated adults. *Health Services Research*, 56(4), 643-654. <https://doi.org/10.1111/14756773.13634>
- Brown, S. D., Lent, R. W., & Knoll, M. (2013). Applying social cognitive career theory to criminal justice populations: A commentary. *The Counseling Psychologist*, 41, 1052—1060.
- Bucklen, K. B., & Zajac, G. (2006). The Pennsylvania Department of Corrections Parole Violator Study (Phase 2). *Research in Review*, 9, 2-17.
- Chen, R., & Harris, P. (2024). Coordination challenges in post-release services: A multi-site study. *International Journal of Offender Therapy and Comparative Criminology*, 68(1), 78-96.
- Chen, C. P., & Shields, B. (2020). Career counselling ex-offenders: Issues and interventions. *Australian Journal of Career Development*, 29(1), 36-43. <https://doi.org/10.1177/1038416219876367>
- Γαβριήλ, Ε., & Δρόσος, Ν. (20λ&βπαναπροσδιορίζοντας το ρόλο του επαγγελματικού συμβούλου που δουλεύει με ευάλωτες κοινωνικές ομάδες: Η ανάγκη δικτύωσης του με την αγορά εργασίας. Στο Δ. Σιδηροπούλου-Δημακάκου, Α. Ασβεστάς, Γ. Κουμουνοπούλου, & Αι. Μυλωνά-Καλαβά (Επιμ.) *Σύγχρονα Θέματα Επαγγελματικής Συμβουλευτικής*, σελ. 275-289. Αθήνα: Εκδόσεις Γρηγόρη.
- Δρόσος, Ν. & Αντωνίου, ΑΣ. (2020). Αναπηρία και επαγγελματική ένταξη: Προστατευμένη και υποστηρίξιμη εργασία, *ήως: Περιοδικό*
- Επιστημονικής και Εκπαιδευτικής Έρευνας, τόμος, 6 (1): 109-123.
- Δημητρίου, Α., & Αλεξίου, Μ. (2023) Εμπόδια στην κοινωνική επανένταξη: Η εμπειρία των αποφυλακισμένων στην ΕΚΧάδ(Επιθεώρηση Κοινωνικών Ερευνών, 160, 45-67.
- Ehlen, C.G., Van der Klink, M., Boshuizen, H.P.A. (2014). One Hundred Years dSocial Capital': Historical Development and Contribution to Collective Knowledge Creation in Organizational Innovation Open University: Heerlen, The Netherlands.
- Fytrakis, E. (2011) Producing social exclusion: The legal consequences of criminal conviction, *Egklimatologig* 2 [in Greek], 46-52.
- Grieb, S. M. D., Crawford, A., Fields, J., Smith, H., Harris, R., & Matson, P. (2014). "The Stress Will Kill You": Prisoner Reentry as Experienced by Family Members and the Urgent Need for Support Services. *Journal of Health Care for the Poor and Underserved*, 25(3), 1183- 1200. <https://doi.org/10.1353/hnu.2014.0118>
- Jaika Womiven Vedvin (2023). The Social Re-Integration of Ex-Prisoners of the Kondengui Central Prison into the Society (Yaounde-Cameroun). *East African Scholars J Edu Humanit Lit* 6(3), 105 - 116 . <https://doi.org/10.36349/easiehl.2023.vQ6i03.002>
- Jackl, H. M. (2021). The effects of language on the stigmatization and exclusion of returning citizens: Results from a survey experiment. *Punishment & Society*. <https://doi.org/10.1177/14624745211059318>
- Kinner, S.A., Young, J.T., Carroll, M. (2015) The pivotal role of primary care in meeting the health needs of people recently released from prison, *Australasian Psychiatry*, 23 (6) 650-653
- Mavris, M., Koulouris, N., and Anagnostaki, M. (2015): 'Greece', in van Kalmthout, A. M. and Dumescu, I. (Eds.): *Probation in Europe*, available at <https://www.cep-probation.org/wp-content/uploads/2021/07/Probation-in-Greece-final.pdf>
- Μπλίτσρ Δ. & Μιχαλοπούλου Ζσέχση μεταξύ ποινικής καταδίκης και δυνατότητας εύρεσης εργασίας στην Ελλάδα και ο περιορισμός των πολιτικών δικαιωμάτων συνεπεία ποινικής καταδίκης στην ελληνική έννομη τάξη, Μέρος Α', κεφ. 5 στο βιβλίο *Αόρατες ποινές, ευρωπαϊκή διάσταση-ελληνική προοπτική, Επιμέλεια Φυτράκης Ευτύχης*, 2028, Αθήνα, Εκδ. ΕθνικόΤ υπογραφείο
- Naser, R. L., & La Vigne, N. G. (2006). Family Support in the Prisoner Reentry Process. *Journal of Offender Rehabilitation* 43(1), 93-106. https://doi.org/10.1300/JQ76v43n01_05

Η γνώση των δικαιωμάτων και των διαθέσιμων υποστηρικτικών μηχανισμών είναι το πρώτο και το καθοριστικό βήμα για την ουσιαστική επανένταξη στο κοινωνικο ιστό. Μέσα από τις σελίδες αυτού του οδηγού, κάθε αποφυλακισμένος μπορεί να βρει τα απαραίτητες πληροφορίες για να διεκδικήσει μια νέα αρχή, αξιοποιώντας κάθε διαθέσιμο πόρο και υπηρεσία.

Ο παρών οδηγός φιλοδοξεί να αποτελέσει έναν αξιόπιστο σύμμαχο σε αυτή την προσπάθεια, προσφέροντας πρακτικές λύσεις και κατευθύνσεις για κάθε βήμα της διαδρομής. Περιέχει πέντε κεφάλαια, σύμφωνα με τις ανάγκες των αποφυλακισμένων, ενώ συμπληρώνεται με εκτενή παραρτήματα, που παρέχουν πληροφορίες για δομές μέριμνας, συλλογικές οργανώσεις και υπηρεσίες υποστήριξης, διευκολύνοντας την άμεση πρόσβαση σε πόρους και δίκτυα βοήθειας.
